

309270 | వత్రి దినము | వ క టిం వ (బడును

చెన్న పట్టణము 1918 నం దినంబరు నెల 30 వ తేది సోమవారము No. 222
నంపుటము. ౫ } కాళియమ్మ నామ సంవత్సర మాగ్గ శిరమాస బహుళ శ్రవణాదశి గి. } సంచిక ౨౨౨

అ మృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమౌషధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లే కుండున
మీ పెకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును
సువాసన గలది.

గుణ వాధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు
చక్కని డబ్బితో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొటకును.

అ మృతాంజనము డి. హో,

6, త బుక్కె వీధి, మదరాసు. 109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి.

నేటిరాత్రి! 9-30 గంటలకు నేటిరాత్రి!!

కల్లెకర్న గ్రాండు సర్కసు.

ప్రదర్శనస్థలము: ఎస్టేట్ నేమ, మదరాసు.
40 మంది సుప్రసిద్ధనటులు! 60 అదనపువలు!
శోభాయమానమైన వేదక ప్రదర్శనము!
మావికాలమైన గుడారమునందు గానింపబడును.
ప్రతిదినము రాత్రి 9-30 గంటలకును
శనివారమునాడును, ఆదివారమునాడును
సాయంత్రము 4-30 గంటలకును ప్రదర్శనము
ప్రారంభమగును.
ప్రాప్తపను శంకరరావు,
1389 సోల్ ప్రొప్రయిటరు.
ఎమ్. జె. రత్నము.
మ్యానేజరు.

ఎస్. బి. జాబులన్నీటిని ఈక్రింది చిరువాహు ప్రాయుడు.
C/O మెస్సర్స్ ఎ. రత్నా అండుకో.,
(తెలిఫోన్ నెం. 520) ఆర్టిస్టులు అండు ఫోటోగ్రాఫర్లు.
157 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 120

(విజ్ఞత) ఆటో డిల్ బహర్. (విజ్ఞత)
కాబడినది. కాబడినది.

ఇట్టికాటపురుచి కనుకనునది, సాటిలేని మనోహరమగు నువాసనగలది
అల్పాహారగాని, సారాయమాగాని, తేర్చబడకయే సిద్ధము.
తేలుబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిరువలు చిలుకరించినచో, మనోహరమగు
నివాసన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న నైవా (అర డ్రాం)	సీసా 1-5 డ 0.8-0
మధ్యరకము నైవా 1-1 డ్రాం	" " 0.12-0
కేరొనైవా 2 "	" " 1.4-0
కెర్టనైవా 4 "	లేక 1/2 డ్రాం " 2.0-0

వి. పి. ఖర్చులు బాడ్డి 1-కి 0.6-0, 3 బడ్డకు 0.14-0 ప్రత్యేకము.

తల్లెల, పట్టుకలందులది ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. 30
ఆరోగ్యమున నవల సెంట్లు కలవు. కావున, కాము కొనునపుడు సీసాపై
ని, కార్డుపైను ఆటో డిల్ బహర్ అను పేరును పరిశీలింపుడు ఈ ఆటో
"ల్యూహో"యొక్క పలకటములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవాటి
కానినచో అజాగ్రత్తయ్యెదల నువాసనకాదు ఉచితముగ పంపుదును.

వి. పి. ఖర్చులు అ. గోయింజావల్ (డెల్) అందు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, హమ్మబునీడు వీధి, బొంబాయి.
అందుకు పంపించుటకు అనుబంధమున్నట్టి ప్రకారమునాడు పంపించును.

మలయ చందనము

(1251) పెరొగముకు మలయ
మందు పుష్పానుమన్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పత్తము లేదు. పిదికారీ
మున్ను కవినచిక్కల పరిలేదు. రుచ్య
మైన మా మలయచందనము ఎలాపు
తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల
పెరొగమును మూడు పూటలలో మాన్యును. డబ్బీ 1-కి 2.0-0
గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOVED
OTTO PARASTAN (REGD.)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.
—:—:—
ALSO, PLEASE TRY OUR
PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra.
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.
The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

ఫౌంటెన్ పేనాలు. 1386

ఫౌక్ బర్డు డి. 8-12-0, వాటర్ మాస్కు 7-8-0, సాఫెటీ వాటర్
ర మాస్కు 11-0-0, స్పాక్ 7-0-0, అల్ట్రావైట్ 2-12-0,
కంపాక్ట్ నెప్యూక్ (210) 4-0-0, అన్ సోయర్ వి ట్రైమెసెన్
4-8-0. అక్వరకముల రబ్బరస్టాంపులు డి. 2-8-0.

R. K. Nathan & Co.,
Fountain pen specialists, Triplicane, Madras.

అంధ్రోద్ధమము.
మొదటి యై దాంధ్ర మహాజననసభలయందు
సమ్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువశక్తి
మంబు, వారి శిల్పములు, సభా శిల్పములుగలవు.
తెల డబ్బా 1-8-0. పాస్టెల్ వేలు.
అంధ్ర శిల్పి కా కార్యాలయము, 7, తిరువెట్టివీధి,
మదరాసు.

పుష్పానుమ అవశ్యకము.
పుష్పానుమ అవశ్యకముగా పోయిం
క. పుష్పానుమ యుద్ధమునకు చేసి తేలి కారి
మూలము కలదు. మనము పుష్పానుమ కలిగియుండు
తేజస్సును పోషించును. దీర్ఘాయు, ధేరులు, తిలకాంక్షి
కొలుపుకొని మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
(215) అరకాను డబ్బీ 1-5 డ 2.0-0.
విద్యుత్ శాస్త్ర ముదేశంకర్ గోవింద్రి,
అశోకానికా రోడ్ ఫాటం, 187, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

దేశీయ మహాసభ

ద్వితీయ దిన చర్య

(మా స్వకీయ విలేజును యొద్దనుండి)

ధృత్తి, దీనులకు 27:

స్వకీయమున నేటి సమావేశమునకు ప్రతినిధి పేక్షకుల పేజీలు వచ్చిరి. ఈ సభకు మున్నగు గంటలకు సభారంగ మంతయు క్రిక్కిరిసి పోయినది. అభ్యుదయ సభారంగమునకు మున్నగుచు కొంత యాటవ్యమైనది. అనబివెంటు గారు, ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులు వెంటరాగా, అభ్యుదయ 11.45 గంటలకు సభారంగమునకు వచ్చిరి. బాల భటుల నేతలు వారిని స్వాగతమునకు వచ్చుచుండి పభావేదికవైకి గొనిపోయిరి. అభ్యుదయ పేజీకవై ముందుగా పుట్టికి ప్రతినిధి పేక్షకులు వందేమాతరముని శోలావాలముచేయుచు రెండు సంతోషమును తెలిపుచుండిరి.

సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమగుటకు ముందు, పంజాబు నివాసులగు శ్రీచిత్తి సుభాషి చౌదూరాజీ గారును, కొంతమంది బాలికలును చేరి, బంకించంద్ర ఛటర్జీ గారి వందేమాతరగీతమును పాడిరి. తరువాత చౌదూరాజీగారు స్వయముగా కాంగ్రెసునకు గాను ప్రత్యేకము వ్రాయబడిన గీతములను కొన్నిటిని సాడి సభ్యుల వినందవ్యాలో ముంచివెలిచిరి.

నేటిసభలో నుత్సాహము అపరిమితముగ కనబడుచున్నది. కాంగ్రెసు సంఘావళులలో నొకరును సురేంద్రనాథ ఠేసర్జీగారు, ఇతరవ్యక్తులు సభకు విచ్చేయవలయుటకు సభలో ననేకలకు నిచారముగా నుండిరి. పూర్వపు సభాభ్యుదయలో అనబివెంటుగారు తప్ప ఇతరులెవరును రావారు. సభాభ్యుదయలలో ననేకలకు కడు గుడ్డులై ఎచ్చటికిని వచ్చుటకు కత్తి కంతులు కాకపోయిన విశిలినవారైనను ఈసందర్భముననుసరణ విచ్చేసి ననయుగపు భారతీయులకు ఆదర్శప్రాయులై యుండిన బాగుగ నుండిరిని కథలో ననేకలు అభిప్రాయపడిరి.

తీర్మానములు

దైవ ప్రార్థనములైన తదంతరము అభ్యుదయ ప్రపంచ యుద్ధమున జనులు సమకూరి నందులకు జాగ్రత్త సార్వభౌమునికి అభిరంగనములను సుమారుచు, స్వాతంత్ర్య, న్యాయ స్వయంస్థియ రక్షణార్థమై హైందవ వైదికులు యుద్ధమున చేరిన సేనను తండ్రియందు మొదటి రెండు తీర్మానములను పాటించుచు హిందీ భాషలో నుటలాడిరి.

భారతీయుల యాశయములు.

మొదటి రెండు తీర్మానములు సభ్యులచే నామోదింపబడిన తదంతరము, బొంబాయిలో సమావేశమైన అననర జేషియ సభవారు ఆంగీకరించిన స్వరాజ్యము, భారతీయుల స్వత్వములు, హైందవోద్ధారక విమోచనముల తీర్మానముల నామోదింపుట కొక యంతపాదము లేబడినది.

మానసియులను జి. ఎన్. కపర్డి గారు తీర్మానము ను పాటించుచు, భారత జేషియుల స్వత్వముల తీర్మానముమీద చాలసేపు మాటలాడిరి. రాజకీయ జీవితమునకు స్వత్వముల ప్రసాదించుటకు చేయవలయు చట్టము అత్యవసరముని కపర్డిగారు నడిచిరి. మర కెన్ని రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రసాదించబడెనను, మన స్వాతంత్ర్య రక్షణార్థమై స్వత్వముల చట్టమును చేయకపోయినను ఆ విషయనే మాత్రమును లాభదాయకములు కావాలవు స్వాతంత్ర్యసభాకమి నెగురుచున్న ఈ కాలమునందు ప్రపంచమునకు మాన్యుటకు తీరి స్వాతంత్ర్యముల లేకపోయిన యెడల నాటి జీవితము ప్రాచీనము కావాలను. మన జీవితము ప్రాచీనమగుటకు స్వాతంత్ర్యము ప్రధానమైనది. కాక స్వాతంత్ర్యము ప్రపంచ జేషియుల యెడల ఒకరి అభిప్రాయము లొకటి తెలియుట కష్టతరము. అభిప్రాయప్రకటనము లేకపోయిన యెడల ప్రజలలో అన్యోన్యమైత్రి యుండుట అరుదు. మైత్రి లేకపోయిన సాంఘిక సాంప్రదాయములు ండుటకు దుర్లభము. సాంఘిక ప్రచారము లేకపోయిన యెడల చట్టములకుని అవసరముండదు. చట్టములు లేకపోయిన యెడల ఒక జాతిని విర్రధాగా నెలకొల్పవల సాధనముండదు. ప్రజలు సభలకు చేరికొని అన్యోన్యసహచర్యమును కృత్రికేసికొనకుటకు స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడవలయును. తరువాత మనకు ప్రతిదాప్రచార స్వాతంత్ర్య ముండవలయు ఈస్వాతంత్ర్యములను ప్రపంచమంతయు వాంఛించుచు

న్నది. తరువాత అరణ్యవృక్షముల బారినండి వంటలను రక్షించుకొనుటకు రైతుకు ఆయుధ భారతా స్వాతంత్ర్యమిచ్చి తీరవలయును. భాతీయుల అత్యంతమును ఆయుధభారము నశింపజేసింది. ఆయుధభారమును రద్దుకావడక పోయిన యెడల మనకీయబడిన స్వాతంత్ర్యములు కొంచెమైనను లాభదాయకములు కావాలవు. పిమ్మట ప్రవాస, విద్యుత్ కారాగృహ శిక్షలను రద్దుచేయుట అత్యవసరము కపర్డిగారు గంభీరపద్యము నిచ్చిరి.

మానసియులగు వి. జె. పటేలు గారు తీర్మానమునందలి స్వరాజ్యభాగముమీద మాటలాడిరి. జేషియులందఱు డౌనుములు మున్నగునవి స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడక పోయినాగి కలననే సంతాప్తమైనది. స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడిం భారతీయుల కష్టములు నివారణ కాగలనని పటేలుగారు చెప్పిరి.

గులాము మోసాదీనుగారు తీర్మానములోని అన్నిభాగములను పాటించుచు ఉద్ఘాటనలో గంభీరపద్యమునిచ్చిరి. భారతీయులు స్వరాజ్యమునకు ఆసక్తులని చెప్పటకు ఆంగ్లేయులందఱును మిత్రులు హిందూ ముసల్మానులకు మిత్రత్వములేదని నొక కారణముచెప్పుచుండుటకును మాయచున్నామని దీక్షజవాబుచెప్పట అనవసరము. అప్పుడు మాజీమన చక్రవర్తుల కాలపు పరిస్థితులను మనమిత్రు లొకసారి స్మరణకు తెచ్చుకొనినయెడల హిందూ ముసల్మానులలో ఎంత విభేదములే స్నేహముకలదో చూడగలరు. కావున మన మిత్రులు చెప్పు ఈసవరణము మనస్వరాజ్యాన్ని తమ తీసిదేయవలదు అని మోసాదీనుగారు నడిచిరి.

వందేత అంబికా ప్రసాద్ రాజపాటుగారు హిందీలో తీర్మానము నామోదింపుచు, జేషిసాక్షితులను బహుచిత్రిముగా వివరించి, భారతీయులు స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు సర్వవిధముల అర్హులై యున్నారని నడిచిరి.

ఉదయసింగుగారు, భారతీయులు యున్నట్లై నై న్యాయాధికారులను సరిపాదించుటకు సర్వవిధముల అర్హులై యున్నారని నడుపుచు తీర్మానము నామోదించి.

తరువాత తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడి అందరిచే నంగీకరింప బడినది.

అటవరవాత అభ్యుదయ, సభవారు చేయవలసిన తీర్మానములలో ముఖ్యమగు రాజ్యాంగ సంస్కరణముల తీర్మానము నింకను విషయ నిర్ణయక సభలో చర్చింప బడుటకు ఆనకాశము లేకపోయినదియను, దానిని సభవారు నాకు ఆలోచించ వలసిన యాత్యంత కలదనియు, మరువలన నేటి సభను నిలుపుదల చేయ విశ్వయించితిమని నడిచిరి.

అంతటితో నేటిసభ ముగిసినది. మరల సభ రేపు సమావేశము కాగలదు.

తృతీయ దిన సమావేశము

29 వ తేదీన పగలు 11-30 గంటలకు సభాసమావేశము మరల జరిగినది. 28 వ తేదీని వచ్చినంతవరకును 29 వ తేదీని గూడ వచ్చిరి. తీర్మానములను గూర్చిన యుత్సాహము 29 వ తేదీని చాల హెచ్చుగనుండెను. విషయనిధారక సభలో తీర్మానములను నిధారణచేయుటయందు భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుటచే కొంత అసంతృప్తికలిగినది. చాలసవరణలను గూర్చి పలుకెలవా రాతురంతలో నాలోచింపసాగిరి. రాష్ట్రములకు సంపూర్ణస్వపరిపాలనమును వెంటనే యొసంగవలెను అను తీర్మానమును గూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవి స్వయంస్థియ కల్పము పాలితజేషియులకు మాత్రమే వర్తించును గాన “హోమురాలు” “స్వరాజ్యము” “సెల్ఫ్ గవర్నమెంట్” అను పదములలో జేరినై “సెల్ఫ్ గవర్నమెంట్” అను పదమునకు బదులుగా నుపయోగింపవలెనని కొందరు ప్రతినిధులు వాదించిరి. సుధీసభలో లోకమాన్య తిలక్ గారిని కాంగ్రెసువారు ప్రతినిధిగా నియోజించవలెనని కొందరు కోరిరి. ఈరెండు తీర్మానములను గూర్చి గూడ భిన్నాభిప్రాయములు కలిగెను. అనుబంధమున నీదిగున వివరింపబడిన తీర్మానములు గూడ చేర్చబడినవి. బొంబాయిలో జరిగిన ప్రత్యేక జేషియ సమావేశంలో నామోదింపబడిన స్వపరిపాలనా తీర్మానము నీ సభవారు మరలబలపరుచుచున్నారు. ఆతీర్మానముపట్ల నిరీడల జేషియుల అభిప్రాయము స్పష్టమగుటచే రాష్ట్రములకు సంపూర్ణస్వపరిపాలనమును వెంటనే యొసంగవలెను. రాజకీయ సంస్కరణ లాభమును ఇండియాలో నేభాగమునకు గూడ తొలగింపగూడదు. ఆసధికారులగు పాశ్చాత్యులగుల యజమానులగు తేయాకుతోటల యజమానులగు యండుటచే ప్రత్యేకముగ

మరల పాశ్చాత్యులకు ప్రాతినిధ్యస్వాతంత్ర్య మిచ్చు నక్కరలేదు. అట్టివిషయ రాష్ట్రమునందలి జనాభిప్రాయాన్ని వారింభిప్రాయమునకునుగనో ఆ మొత్తమునబట్టి తాగి స్వకంఠిని వారు బడయదగిన ప్రాతినిధ్యమును మాత్రమే యివ్వవలెను అను సవరణలను బొంబాయిలో నామోదింపబడిన స్వపరిపాలన తీర్మానము నందీసభవారు చేయుచున్నారు.

పంజాబు రాష్ట్రమున సంస్కరణములను చాల స్వల్పముగ నుచు ర్తింపజేయుటకు కొందరు యత్నించుచున్నారు. ఆ రాష్ట్రము రాజకీయ వైదిక చారిత్రకముల రీత్యా చాలముఖ్యమైనదిగా నున్నది. ధనమును విద్యను ప్రత్యేక పురోగతిని లిగి యుద్ధవిషయమున సత్వధికులకు సహాయము. నారాష్ట్రముచేసి యుండుటచే వంగ, చెన్నపురి, బొంబాయి, సోమరాష్ట్రములతో సమానముగ సంస్కరణములూ రాష్ట్రమునగూడ జరుపబడవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

బాలికలమున ప్రపంచమున శాంతి స్థిరమగుటకు పురోగతికరములగు స్త్రీ జేషియులకు స్వయంస్థియ స్వాతంత్ర్యము వర్తింపవలెనని డాక్టరు విల్సను, లాయరు జార్జి గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురు వ్యవహరించిరి. గాన గంభీరపద్యము బిటిషు సార్ల మెంటువారును గూడ ఇండియా జేషియుల పురోగతిగల జేషియులలో మొకటి యనియు స్వయంస్థియ స్వాతంత్ర్యమును బడయ వర్ణించుచు నిధారణ చేయువలెను. ఆ స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించి దాని నీజేషియునకు వర్తింపజేయుటకు ప్రభు గూరవ గా చర్చాస్వాతంత్ర్య నిరోధమును తొలగించవలెను. అందులకు రాజకీయ విషయములను స్వేచ్ఛగా వ్యతిరేకముగా ఆంతరంగ బహిరంగ పథలలోను చర్చించి ప్రజలు తమ భావములను ధారాళముగ తెలుపుటకు అభ్యంతరముగ నెన్న కానముల నన్నిటిని రద్దుపరచవలెను అంగీకృత స్వాతంత్ర్యములందు సరియగు నివారణ ఆరంభమంద బిటిషు సామ్రాజ్యపాలకులను నిర్బంధించుటకును, ఆపుబకును, పట్టుకొనుటకును, బహిష్కరించుటకును, కారాగృహమున నుంచుటకును, అధికార మొసంగు కానముల నన్నిటిని రద్దు చేయవలెను. గానద్రోహ కాసము ఆంగ్ల జేషియులందఱునీ ఇండియా జేషియులను గూడ నుండునట్లే గాను కోరువలెను. ఇండియాకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము నొసంగుచు స్వామెంటువారు చట్టమును చేయవలెను. అట్లు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మేగవడినపుడు ఉన్నతాధికారులను సర్వ భారతజన ప్రతినిధి సభకును ఇండియా సామ్రాజ్యకానసభ కే యుండ దగునని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

బిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్యక జేషియ విషయములకు విజేషియములను చర్చించునపుడు వివిధజేషి సమ్మేళనమునను ఇండియా జేషియునకు స్వపరిపాలనముగల అధినిజేషియులతో సమాన గౌరవస్థానము నొసంగవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. ఇండియా నివిలసర్వము యుద్ధోగములకు నిశుమింపబడు వారిలో సగముమంది భారతీయులుగనే యుండవలెను.

చాలకు సంఘమువారి నూచనలు భారతీయుల ప్రధాన స్వాతంత్ర్యములకే భంగమును కలిగించునదిగను ప్రభాభిప్రాయాభిప్రదిక నిరోధకములుగను రాజకీయ సంస్కరణముల ఆచరణమున కభ్యంతర కరములుగను నున్నవి గాన వారి నంగీకరింప గూడదని యీసభవారు మానించుచున్నారు.

జేషియుల కాసనము, 1819 బొంబాయి, 1827 చెన్నపురి విద్యుత్ కేషియ కాసనములు, పత్రికాకాసనము, రాజద్రోహసభా కాసనము, “క్రిమినలు లా ఆమోతు మెంటుఆఫ్ట్” మున్నగు పురోగతిని నిరోధక కాసనముల నన్నిటిని వెంటనే రద్దుచేయవలెను. ఆకాసనములు ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరములుగా నున్నవి.

క్రొత్త సంస్కరణము లందు జేషిపరిపాలనము సరిగ జరుగుటకును విజయనూచకముగను ఇదివరకు వైది వివరింపబడిన కాసనముల క్రింద నిరోధితులు బహిష్కరణము నిర్బంధితులు బందీకృతులనుగూ వారి నందరిని వదలివేయవలెను.

సంస్కరణ మాత్రములందు పురుషులకు నిరూపింపబడిన అన్తరంగాల స్త్రీలకుగూడ పురుషుల కొసంగబడిన మాన్యుల నన్నిటిని యొసంగవలెను.

సుధీసభలో భారతీయ ప్రతినిధికి స్థాన మొసంగి నందు ల కీసభవారు సంతసించుచున్నారు గాని అట్టిప్రతినిధి దొరక నమువారివలన నియమింపబడిన వాడుగా నుండుట సరిగాదనియు ఇప్పుడు నియోజకునే ప్రతినిధిగా పరిగణింపవలెననియు నీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(9-వ పేజీ చూడుము)

33-వ అఖిలభారత దేశీయ మహాసభ

ధిల్లీ లో న మా వేశ మ గు ట

అధ్యక్షుని హిందీ ఉపన్యాసము - మరొకొన్ని వివరములు

[మా స్వకీయమిలేఖకుని యొద్దనుండి]

33-వ దేశీయ మహాసభ 26-వ తేదీనాటి మధ్యాహ్నము 1 గంటకు సమావేశమై సందర్శించి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల కోపన్యాసానంతరము బెసంటుయ్యగారు అధ్యక్షుల సెన్సుకొనుచు ఉపన్యాసించుటయు తక్కిన వారు బలపరచుటయు మొదలగు విషయములను ఇదివరకు ప్రచురించి యుంటిమి. అధ్యక్షులు మొదట హిందీభాషలో మహాసభించినందు తెలిపి యుంటిమి. ఆంగ్లముపన్యాసమునందలి మరొకొన్ని వివరములను క్రింద ప్రచురించుచున్నాము:

సోదర సోదరీమణులారా!

మనవాద మంత బలవంతమైన మనము విశేషముగా భాగ్యతాముల సంస్కరణములను బొందు టావశ్యకమనియు నేను చాలవరకు చెప్పియుంటిని. బ్రిటిషు రాజకీయజ్ఞులు మనమెడల నున్నాభావము గలిగియుండుటను మనము కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ దిలకింప గలుగుచున్నాము. మరియు బ్రిటిషుదేశపులందరి ఆన్నికత్తుల నాయకులును భారతదేశమున చాలవరకు భాగ్యతాముల పరిపాలనమును ప్రజల పెట్టుటయు నని తెలుసుకొంద

ఇంకో బ్రిటిషు అస్సోసియేషను

పేరిట నొక "లిమిటెడ్ లియాలిటీ కంపెనీ" బయలుపడి హిందూదేశ సంస్కరణముల నాపీవేయవలయునని ప్రయత్నించుట చాల విచారకరము. లండను నగరమునందీ సంఘములు పనిచేయుచుండ నిట ప్రాప్తమైనది, సంఘవిభాగమును గల కొందఱు యూరోపియనులును, ఆంగ్లో హైందవులును గలసి హిందూదేశమున చాల ఆందోళనము చేయుచున్నారు. హిందూదేశ ప్రజలకు రాజభిమానము లేదనుచు వారు రాజకీయమిటీని వేదమును జూపుచు గౌరవము కొండంతలచేసి బ్రిటిషురాజకీయజ్ఞులను మనస్సులను చెడుపుచున్నారు. ఇది చాలాచూరము. భారతీయుల రాజభక్తికీర్తివిధముల తెల్లపడుచు నుండు ఈసమయమున హైందవాభివృద్ధికి భంగకరములను ఎంతటి క్రూరులు నిట్టికాదుల ప్రేమజాలరు.

రాజకీయమిటీని వేదము

మనరాజభక్తిని మరింత ప్రశస్తియుచేసినది. కమిటీవారు తమనివేదానంతరము నిట్లుచెప్పిరి: బొంబాయి నగరమునందలి నిష్ఠావృద్ధుల సంబంధములగు కుట్రలనుబట్టి మేముకలిగింపించితిమి. అవి కేవలము బ్రాహ్మణ పరికల్పములు. అందు ముఖ్యముగ చిట్కావలయు. ముఖ్యద్రోహులు, వంగదేశమున కుట్రదారులు యువకులు విద్యార్థులగు మధ్యతరగతులవారు. వారి కుట్రచాల వ్యాప్తమైనది; గంభీరమైనది; అందువలన వంగరాష్ట్రమునందనేక హత్యలును దోపిడీలు జరిగినవి. బీహారు, ఒరిస్సా, సంయుక్తరాష్ట్రములు, మధ్యరాష్ట్రములు, మదరాసులందరి నేరులను తన్నినది గాని చాల ఆరు దుఃఖములను నాత్మజను ఆకాలియు జరుగుచున్నవని పంజాబులో మాత్రము ఆపస్తే అమెరికానుండి వచ్చినవారి ప్రార్థనలను ననేక దారుణములు జరిగినవి. 1915-వ సంవత్సరమునందలి గాఢమట్టలందున గలిగిన నేయని యెటుగనగును. బర్మానుండును గాఢమట్టలందు చాల తీవ్రముగ నుండెనుగాని వెంటనే అనివేయబడినది. చివరకు కొలదిమంది మహాత్మునియు కుట్రను ప్రారంభించిరి. బ్రిటిషు పరిపాలనమును తుదముట్టింపవలయుననియే వీరి యుద్దేశము. మొత్తముమీద నిమిటలన్నియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును తొలగించుటకే యుద్దేశింపబడినవి. కొన్నిచోట్ల నవి ప్రత్యేకముగాను కొన్నిచోట్ల సంతకంబంధములు గలవిగాను, మరికొన్ని జర్మను ప్రార్థనలముగా నున్నవి.

ఇంక నిష్ఠాను మాటలన్నియు సత్యమైనవే యనుకొందము. అయినను చివర కాసంఘమువారేమిచెప్పిరో దిలకింపుము. "ఈ యుద్ధములన్నియు రాజభక్తి పరాయణులగు భారతీయులసహాయమున తొలగింపబడినవి." మనలొక్కొక్క దుష్టవాక్యములను జెప్పవారల నోరుచూయుట కీమాట యొక్కటియే జాలను. మరియు మాంటేగు రాజప్రతినిధిగారలు తమ సంస్కరణ

రణప్రజాభియందు చెప్పినవాక్యములును వారిసారాంశలను. హిందూదేశమందలి వివిధతరగతులెట్టి గుణావగుణములు గలిగియున్నను భారతీయులందఱును మిత్రమండలివారు పోరాడిన సూత్రముల నతి స్వాధీనులై బలపరచియుండిరి. దొరతనమువారి తప్పిదములను గూర్చి వారెన్నివిధముల నెన్నిమాటలను చెప్పినను బ్రిటిషు సింహాసనమునందే మాత్ర సత్యంతభక్తిగలిగియున్నారు. ఎచ్చటెచ్చటనో కొలదిమంది అల్లరిచేయుటవలన దేశమంతటి రాజభక్తియు మరింతదృఢపత్రమగుచున్నది. రాజకీయమిటీవారు చెప్పినటుల మతమునుగూర్చియు, దేశముగూర్చియు దురభిమానము గల యువకుల తనతన నిట్టి యివేక కార్యముల సెలవించిన నేను చాల విచారించుచున్నాను. అటులనే యేమాత్ర మాలోచనపరుడైన భారతీయుడును విచారించ గలడు. దొరతనమువారి యెడదుర్భాసము గలిగి వారిట్టి క్రూర కార్యములను గడగియుండిన నేనంతయు చింతింపచున్నాను. వారిట్టి దుర్భాసమునో నెవ్వరిని జంపయెత్తించినను నేను చాల విచారించుచున్నాను. కాని ఏదీయో దురభిప్రాయమర్థిదగ్ధులయొకరియొకరి యుడకుల దుష్కార్యములను గూర్చి ఆత్మంత ప్రజలు అచింత రాజభక్తిగల 32 కోట్ల భారతీయులు కిషింప బడవలెదరుగాక!

కల్పలక్ష్మివారు, నీరును తెచ్చువారు.

ఉపన్యాసాంతమున నధ్యక్షులు భారతీయుల వివిధ కష్ట నిష్ఠానులను గూర్చి చెప్పి ఇట్లని బ్రిటిషువారి దేశమును పరిపాలింప బూనినపుడు భారతీయులు స్వంత వ్యవహారములను బాగుగ నిర్వహించుకొన గలుగు కత్తి నెందున వరకుని యుద్దేశింపబడినది. పరిపాలనమున భారతీయులకు కలయునన్ని ఆరకాళములు నిచ్చుటకు నుద్దేశింపబడినది. అయినను భారతీయులకట్టి ఆరకాళముల నిచ్చుటకు మానవారనేకమంది యూరోపియనుల హద్దోగములనిచ్చి నిచ్చటికి రప్పించి పోసి వైనిక కాఖిలాసట్లు తెచ్చిపెట్టిన నేమో యనుకొందము న్నను సివిలుసర్వీసులను నల్లెమున్నది. భారతీయుల కట్టి యుద్దోగముల నిచ్చుటకు నెట్టి యాటంకము నుండరాదనను నిబంధనయుండుట స్వాభావికము. అటులగాక ఆంగ్లోయూరోపియనులను తీసికొనివచ్చుటకు సాధ్యముగానవును భారతీయులకు తెచ్చి యుద్దోగము లీయబడునని యున్నది. మరియు నధ్యక్షులు చెప్పిన సంవత్సరము లాదిగా దేశీయ మహాసభ ఆనేక స్వత్యములను గోరుచుండుటయు, అవియెల్ల తృప్తికరంబగుటయు 1911-వ సంవత్సరము నందు ధిల్లీ పట్టాభిషేకమహోత్సవ సమయమున భారతీయులకు వైనికాద్యోగముల నీయదగునని హర్షింజప్రభువుగారు సిఫార్సుచేసి చెప్పిన మాటలు పెడదెని పెట్టుటకుండుట, మొదలగు సంగతులను చెప్పిరి. ఇప్పుడైన వైనికమున పదియు ద్యోగములే భారతీయుల కొసగబడినవి. వాటిలో వైనిక అయిదు మాత్రమే ఇప్పుటికి పూర్తిచేయబడినవి పిచ్చుట పరిపాలనను గూర్చికొంత చెప్పిన వెనుక

విద్యాదారిద్ర్య ప్రజారోగ్యము

లకు గూర్చియు సరిశ్రమలను గూర్చియు నతడు వివరించెను. ఈ కష్టస్థితులును, లోపములను అన్నిటి నేలవేల్చినవలయునని యందుచేమో? ప్రస్తుతపు నిరంకుశ పరిపాలనా విధానము విశేషముగ నప్రయోజనకరమని తెలియుచేయుట తమ యుద్దేశమని వారు చెప్పిరి. పరిపాలకులు చాల మేల్కొనవలసింది. తాము సంగతిని మృదువుపూర్వకముగ నంగీకరించుచున్నాము. కాని పాలకులు స్వాధీనుగా చేయగలిగినంత అభివృద్ధిని చేసి ప్రజల తేజమును చాగుగ నభివృద్ధి నొందింపలేదు. అతడి సందర్భమున మేమోగారి వాక్యములనుదహరించిరి. కొన్నివిషయములలో అభివృద్ధి బాగుగ గన్పించుచున్నది. కాని ఇంక ననేక విషయములందు నితరకుటుంబనే యున్నది. ఈ సందర్భమున తాము సివిలు సర్వీసును గూర్చి కొంత చెప్పదలచియున్నారని, బీహారునందలి సివిలు సర్వీసు సంఘ కార్యదర్శి తామధికారుల కొక వి

భాషన మంపి కొనవలయునని ప్రకటించుట తమ కాళ్ళవృత్తమును తోవతేయుటయే గాక చాలనిమగ్నమునూడ గలిగించినదనుచు నతిడ్లు చెప్పెను: ఈ కాఖిలుందలి ప్రతివాడును తమ అభిప్రాయములను స్వతంత్రముగ తెలుపుటకు పూర్ణాధికారము గలిగి యున్నాడు. కాని సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగియు లందఱును గలసి సంస్కరణ ప్రచారము గూర్చి వ్యతిరేకముగ నుండదగు అభిప్రాయమును తెలుపుటకు ప్రయత్నించుట మంచిదియో యను సంగతిని వారే యాలోచింతురుగాక! ఇట్టి యభిప్రాయమును తెలియబుట్టకు ప్రతివాఁడైన మందును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి అందున్నది. ఇది స్వాధీనుమైనదియేనా యని సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగియు తెల్లరాలోచించెదరు గాక! వారి దేశమున నేరకావ్యుత్తి నవలంబింపవచ్చిరి. అనేకులు బాగుగ నేరజేసిరి. అందులకు మా కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాము. కాని రాజకీయసంస్కరణములకు వ్యతిరేకముగ వారందఱును గలసి అభిప్రాయమును తెలుప బ్రయత్నించిరి హిందూదేశమునకు చాల నష్టము గలుగగలదు. సంస్కరణములు విజయవంతము లగుటకు భారతీయులు వారి సహాయము నపేక్షించుచున్నార ఇందును గూర్చి హర్షింజప్రభువుగారు తేనీయవదేశమును వారు ముదనకుండురు గాక! ఈ సంస్కరణములను సాగనియవలయుటకు ఇంగ్లండుదేశమున చాల ఆందోళనయు గలుగుచున్నది. సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగియులుగాడ నందుకు తోడ్పడు నెడల హిందూదేశమునకు చాలనష్టము గలుగగలదు. హిందూదేశాభివృద్ధికింక నాటుపడిన సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగియులు ఇప్పుడెందులకు వ్యతిరేకముగ బోవవలెదరు గాక!

అరాజక కారణ మేది?

రాజకీయమిటీని వేదమును గూర్చి బయట నతి డిట్లనియెను: తామిదివరకు కొంతమందిభారతీయు యువకులు తెలివి తక్కువక చేసిన కార్యములకు విచారమును తెలిపియుండిరి. నిజముగ నవి విచారకర కర్మములే యగును. కాని ఇట్టి కార్యముల చేయగడంబడు మహాత్మ్యము చేయని యువ 1897-వ సంవత్సరము మొదలు 1915-వ సంవత్సరము వరకును జరిగిన యంతయులను ఆంగ్లేయులు పరిశోధించురు గాక! అధికారు లొకవంకనుండి విచారకరములకు పనిచేయుచుండియు భారతీయులు గోరు స్వాధీనుమైన హక్కులను మాత్రము వారు సంస్మరింప నేరవలెడిరి. అన్ని ఆసంతృప్తికరములకు అంతయును విశేషము చేసి ఈకారణములవలన నుద్దేశింపలైన యువకులు అరాజక కార్యముల సెలవించినను తుంతవ్యమే యనదగునని వారు తెలిపిరి. హిందూదేశ బాగుగ భావక ముండుకొననెడల రాజులు కమిషనువారి రంతగా విచారింపిన విచారకర కారణములు నిరవధిత ప్రవృత్తియనుకే తలిగనవలెయ్యు, పరిపాలన మరింతవిరళముగ నుండి సంతోషకరముగ నుండిన నట్టి అకార్యములు జరిగియుండవలెయు చెప్పిరి.

ఇంకను సంగతులను వివరించుచు నధ్యక్షులిట్లనిరి. మన కోరికలు స్వాధీనుమైనవేనుమ్యు మన శక్తిగ్రస్తమైయుండు ప్రభువుగ నున్నది గావున మనము.

బలవత్తరసందేశ వర్తము

నొకదానిని ఆంగ్లభూమి కంపుట ఆంధ్రకమున శిశువులు తెల్పిరి. అట్టివర్తమును సాధ్యమైనంత త్వరలో దేశీయ సభవారు తోరెదరుగాక యని అధ్యక్షులు నుడిపిరి. ఈ సందేశ వర్తమువారి సాధ్యము సభ్యులనుండియే వచ్చును గావున సభ్యులు స్వయం నిర్ణయమున తీర్మానించును వారిని బాగుగ వివరింప గోరిరి. తాము సామూహ్యపాత్రులందఱితో సమాన్వయము సభ్యులు నిశ్చయించుకొనవలయును. ఆంతరకంపెను తక్కువవారిని తక్కువగాను చూచినపుడు సభ్యులు తమ తీరకోపమును తెలియజేయవలె నక్కయింపవలయును. బ్రిటిషు ప్రజలు బ్రిటిషు దీవులం చెట్లు అభివృద్ధి నొందుచున్నారో అట్లే హైందవులును హిందూదేశమున సభ వృద్ధి నొందవలయు ననిక తాము యానచ్చిపూర్వకముగ గోర నిశ్చయింపవలయును. ఈ మాత్రమును సభ్యులు దేశమంతటను వ్యాపింపజేయుదురు గాక! మండల సంఘములు తాలూకాసంఘములు, తహసీలు సంఘములును గూడ నెలకొల్పి ఈ మాత్రమును సభ్యులంతటను వ్యాపింపజేయుదురు గాక. అటు లొకేయియుద్దేశముతో పట్టుదల గలిగి దేశములందరు పనిచేయునెడల మన మురుకొనిన దానికంటెను శీఘ్రముగ స్వపరిపాలనము లభింపగలదు. అధ్యక్షునికడపటి వాక్యములను విని శ్రోత లత్యంతసంతోషముతో కరతాళధ్వనుల నింగి చెలంగజేసిరి.

రైతులందఱు నల్వంత ఆదరముతో అభ్యర్థిని వాక్యమును గోరి. అట్లే ఉరుడుభావలో వారు చివరవరకు ఉత్సాహించెదరు గాక యని ప్రతిపాదన కోరియుండును. గాని దక్షిణహిందూజాతియుల కా భావ తెలియకుండుటచే వారు రూకొనవలసిన వారైరి.

హిందీయులవ్యాస వివరములు

మాళవ్యాగారు హిందీభాషలో నొక యగంబునేపు ఉత్సాహించిరి. రైతుల ప్రతినిధులకు ప్రత్యుత్తరముగ వారు హిందీలో మాట్లాడుటచే తామును హిందీలోనే మాట్లాడిరి. నాడును తొలుతటిదినమున వారు తమకుచేసిన గౌరవమునకు తామెంతేనియం కృతజ్ఞులను తెలుపుచున్నారు. తమ నాదరింబలో వారు వారియిష్ట ప్రకారము నడువజాలకుండిరి. కాని అందు కలన ఫలితములేకపోలేదు. దీనిమూలమున నొక సంగతి బాగుగ కన్పించు గాకలదు. వారు తమ యభ్యర్థన సంతకము గౌరవించు బూసగా అధికారులు దాని నిలిపివేయ గలిగిరి. ఏల? తమ కేమియు సభికారులు తేటపడుటవలన. భారతీయు లొక భారతీయునే హిందూజాతియునకు రాజప్రతినిధిగ నియమించు దినము తప్పక రాజమానదని తాను తలంచుచున్నాడు. పిమ్మట తమ నెచ్చుకొనినపుడు చెప్పిన స్తుతులకు తాము తగవునుచు ఈ సభకు వ్యవసాయదారుల ప్రతినిధులు వచ్చుటెంతేనియు స్తుతి పాత్రియనియు, ఈ సంతకపు నేతయచుచు సభ నిజముగ జాతీయ మయ్యెననియు నతడు పలికెను. తమకలన జేతయచుచు సభ బలవత్తరము కావలయుననియు, తామే జాతివారయ్య జాతీయసభా జ్యోతిని తమ స్వచ్ఛామునకు గొంపోవుదురు గాక యని తాము పరాశ్చర్యుని పార్శ్వించుచున్నారు. తమ జాతీయ భావను మాట్లాడ నుద్దేశించియు మద్రాసు సోదరుల నిమిత్తము తామట్లు చేయజాలకుండుట చాల విచారకరము. అయినను తామంగ్లమున చెప్పవలచుకొనిన మాటలు జాతీయ భావలో వ్యవసాయదారుల ప్రతినిధులకు జెప్పు లావల్యమని వారట్లు చేసిరి.

వ్యవసాయదారు లెల్లరు హిందూజాతి మహాభారత కథలను బాగుగ నెఱుగుదురు. భారతీయులు తమ తెలివి తక్కువలన పదులపాలబడి ఇప్పుడు కొన్ని స్వచ్ఛములైన నీయవలయునని ఆ విశేషములను గొరుచున్నారు. మొదట మహమ్మదీయులువచ్చిరి. వారు విశేషములుగ వచ్చినను క్రమక్రమమున జేతీయులుగ మారిపోయిరి. వారువారిమతమును నిలుపుకొని అంతటను వ్యాపింపజేసిరి. అయిననువారు హిందువులకడకు వచ్చి సోదరులకలె తమతో నికసింపగోరిరి. మహ్మదీయ చక్రవర్తులెల్లరును ఈజేతీయుననే యుద్ధించిరి. వారు మొదట కండ్లు విప్పిన దీ జేతీయుననే. అంత్యమున కండ్లు మూసిదీయునీజేతీమే. మొగలాయి సామ్రాజ్య మంత్యస్థితికి వచ్చునపుడు నీకుల్లును, మహారాష్ట్రయును తమప్రభుత్వముల నెలకొల్పిరి. మాకాముకలె స్వాతంత్య్రముగ వ్రాసిన చరిత్రకారుల వ్రాతలను బట్టి వారి పరిపాలనలు చాలప్రశంస నియములని అతడు చెప్పెను. ఇంక

ప్రస్తుతస్థితి యెట్లున్నది?

ఆంగ్లేయులు నూరేండ్లక్రిందట, నీజేతీయునకు వచ్చిరి. కుటుంబములో ననేకమంది వ్యాధికిలోనయి బాధపడునపుడు గృహములోని వారందఱును వైద్యుని దైవమునలె భావించి పూజించురు. అట్లునే మనవాంగ్లజేతీయులను బూజించిరి. వారు మొదట నీజేతీయునకు వచ్చినపుడు తాము కొంతకాలము మాత్రమే ఉండుమనియు, భారతీయులు స్వపరిపాలన నేర్చుకొనినతోడనే తామీ జేతీయును విడచెదననియు వారు చెప్పి యుండిరి. అయినను

ధనాకర్షణ మనివారణముగదా?

నేటికి భారతీయులు స్వపరిపాలన కనర్హులని వారికి తోచినది. అందువలననే భారతీయు లనర్హులుకావని చెప్పుటకు జేతీయసభ సమాజేతీమైనది. దాదాభాయి నౌరోజీ, లెనడే, గోకే, ఫిరోజిషా మెహతా, జి. సి. నోను, సాలర్జంగు, సయ్యదు మహ్మదు, తిలాంగు, రవీంద్రీనాథ టాగూరు మొదలగు మహాభావులను గన్న భారతీభూమి స్వపరిపాలన కనర్హురాలుగ పరిగణింపబడెనుగా! ఎంతకష్ట మెంతకష్టము! అందువలననే మీరింకను పరిపాలనను చేయవచ్చును కాని ప్రజల నెచ్చుకొని అభివృద్ధిని మనసునందుంచుకొని వారభిప్రాయముల ప్రకారము రాజ్యము నేలుదని ఆంగ్లలకు చెప్పటకే జేతీయమహాసభ సమాజేతీమైనది ఇదియే ఈ సభాజేతీము.

అభ్యర్థికోపన్యాసము

పత్రికాభిప్రాయములు

లాహోరువందలి ట్రిబ్యూను పత్రిక అభ్యర్థికోపన్యాసమును విమర్శించుచు, నింతవరకును మాలవ్యాగారివలె, తేటతెల్లముగా, భారతీయుల యాశ్చర్యములను, స్వయంనిర్ణయ సూక్తియును గురించి నిష్కపటముగా నెవరును చెప్పి యుండలేదు.

అజను బాయిఅను పత్రిక ప్రకృతము ప్రజల హిందో శవసరచుచున్న బోరికల నన్నిటిని అభ్యర్థులు తేటతెల్లముగా ప్రవచించునట్లు చాటివారు.

కలకత్తాయందలి స్టేట్సుమన్ పత్రిక అభ్యర్థుల యుపన్యాసమును గురించి యటులు వ్రాయుచున్నది: మాలవ్యాగారు యుద్ధవిరామమునకు గాను హిందూజాతియు చేసిన సాయమును కాంగ్రెసువారే చేసినట్లు తలంచుటలో మా కేమియు ఆర్థముకాలేదు. హిందూజాతిరాజనీతిజ్ఞుల బోరికలనుబట్టి మాట్లాడుగారు సంస్కరణ ప్రణాళికను సమర్థించుకొనిన బాగుగా నుండునని మాలవ్యాగారు సలహా యిచ్చుచున్నారు. ఇంతవరకును మాట్లాడుగారు తమ సంస్కరణములను భారతీయులందఱు నామోదించుచున్నారని తలంచి సంతోషపడుచున్నారు. అయినను ప్రకృతియు మాట్లాడుగారు పండితమాల

వ్యాగారి యుపన్యాసమును చదివిన యశంతరము వారి అభిప్రాయము లెటు లుండవలయునో చూడవలయును. మాట్లాడుగారి చట్టము కానవనుగుటకు కొంచె మాలస్యమైనయెడల, వారి సంస్కరణప్రణాళిక ఈజేతీయులకు ప్రాతి దిన మాలవ్యాగారు తలంచి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమును సంపూర్ణముగా ప్రజాతంత్రము చేయవలయు నని యాందోళనము చేసెదరు కాబోలును.

అభ్యర్థి అచ్యుతబజారు పత్రిక మాలవ్యాగారు ఈ సందిగ్ధకాలమున భారతీయుల గౌరవప్రతిష్ఠల నిలిపి రనియు, హిందూసమున మాలవ్యాగారి రాజనీతిజ్ఞతను మనము కనుగొనవచ్చుననియు అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది.

ఇంగ్లీషుమను బెంగాలీ పత్రికలు మాలవ్యాగారి యుపన్యాసమును విమర్శించుచు, ఇక మిగిలిన, అమిగిలిన సమ్యక్స జరుగుట అసంభవమని వాకొనుచున్నవి.

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక అభిప్రాయభేదములెటు లున్నను మాలవ్యాగారి రాజనీతిజ్ఞత విశేషమును ఈపన్యాసమునందు కనుగొనగల మని వ్రాయుచున్నది.

బొంబయి క్రానికలుపత్రిక మాలవ్యాగారి యుపన్యాసము ప్రస్తుతస్థితిగతులను ప్రవచించునట్లు బాగుగ నెలిగిజేయుటకు సమానుపడగలదని అభిప్రాయపడుచున్నది.

అద్యోకేటు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక అభ్యర్థికోపన్యాసమును విమర్శించుచు, వారి రాజనీతిభిప్రాయములతో తామేకీధివింపజాల మని వ్రాయుచున్నది.

కుంతలైక్ వాసనతైలము.

(1299)

కుంతలైక్ తైలమునను గురించి ముద్రసిద్ధ పురుషులకు డాక్టరు సర్ రవీంద్రుడు మున్నగువారంతగ పొగడినజాబులను మీరు చూచినచో వారట్లు వ్రాసినందులకు మీరు ఆశ్చర్యమును తప్పకపొందుదురు. వెంట్రుక స్థానములను బలపరచి తిరుగ వెలుక లేత్తించును. ఎప్పటియట్లు నిండు జుట్టుకలిగి సంతోషముగ నుండగలరు. కుంతలైక్ మీరు చేసిన ఇట్టిమేలును ఇతరులకు చెప్పకుండగ మీరు ఉండగలరా? మీ కుంతలైక్ ను నూనెను చెండు మాసములనుండి వాడుచున్నారము. మా బంధువులలో నొకరు చాలకాలమునుండి వెంట్రుకలు రాలిపోవుటచే వ్యసనపడుచున్నవారు. ఒక నెల కుంతలైక్ ను వాడిన వెంటనే జుట్టు మరల పూర్తిగ వెలిగినది. మంచి నువాసన గూడ కలది. వాసనరానికొనినపిదప కూడ సోజాలరు. మదరాసు రాజధాని స్వామి కాజుకోట్ల ప్రధాన వ్యాపారికారి (చీపు జడ్జి) సి. కృష్ణక (అక్కునపల్లి) వారు అటులాగా రిట్లు వ్రాసియున్నారు:

నేను మీ తైలమునను పరిచుకొనద్రవ్యమును వాడియుంటిని. ఇండియాలో నేను జూచినంతవరకు ఇది చాల ప్రశంస మైనవని నొక్కి చెప్పగలను.

మదరాసు ఎగ్జిక్యూట్వ్ కార్యదర్శి డి. వి. నానుమంతరావు గారి రిట్లు వ్రాసిరి:—

ఇట్టి పరిచుకొనద్రవ్యములు భారతీయులచే తయారుచేయబడుటచే భారతీయుల ప్రతిభా విశేషమును వారి ఉత్సాహము తెల్లనగుచున్నది.

For Prices terms of Sub-Agency to
K. N. V. Iyer & Co., Thambuchetty Street, MADRAS.

సము ఏజన్సీ వరతులు మున్నగువాటిని కోరుతారు, మదరాసు, తిరువెట్టి వీధిలో నున్న మా సోబ ఏజంటులు కే. ఎన్. వి. అయ్యరు లందు కంపెనీవారికి వ్రాసికొనవచ్చును.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

ఆయుర్వేదకళాశాల, చెన్నపురి.

(1045)

ఈ కళాశాలలో చేరిన ఆయుర్వేదభూషణ, భిషగ్వరహిక్షలకును, అఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యావీర వక్షమున జరుగు ఆయుర్వేదాచార్య, విశారద, వైద్య, ఈ పరిక్షలకును ప్రత్యేక శాఖ లేర్పరుపబడి విద్య కలపబడును.

నూతన తరగతులు 1919 జనవరిలో ప్రారంభమగును.

జీతములు:—ఆచార్యులవార్య శాఖకు నెలకు రి రూపాయలు. తదితర శాఖలకు రి రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశపరీక్ష మం దుత్తిర్లు లకు కొందరికి విద్యాధి జేతనము లొసగబడును.

యోగ్యతాంశములు:—భిషగ్వరశాఖ తప్ప తక్కిన శాఖలలో చేరగోరువారికి సంస్కృతమున చక్కని భాషాజ్ఞాన ముండవలయును. భిషగ్వరశాఖకు మాత్రము ఆంధ్రమునగాని, ద్రవిడమునగాని చక్కని జ్ఞాన ముండిన జాలను. ప్రతిశాఖకు 50 గురకు మాత్రమే ప్రవేశము గలదు.

వివరములను తెలియగోరువారును జరఖాస్తు ఫారములను బడయగోరువారును మదరాసు మాంటుగోడ్డులో నుండు రింఠిలిసము: } చెన్నపురి ఆయుర్వేదకాలేజి ప్రెసిడెంట్ }
"పండిట్" } పండిత డి. గోపాలాచార్యగారికి }
మదరాస్. } వ్రాసికొనవలయును.

జిన్నా గారు పాశ్చాత్య నాగరక ప్రభావును, ఆనాగరకలక్షణములు వారియందు మూర్తీభవించినటులు గోచరంబగుచుండును. వారియందు మహమ్మదీయలక్షణములు గాని భారతజాతీయచిహ్నములు గాని యపురూపములు, యూరేషియన్ల రూపము దుస్తులు ప్రభవము స్వభావము ప్రశస్తియు ముగ గోచరమగుచుండును. స్వల్పాకారము, చంచలస్వభావము, అపారమైన ఆత్మాభిమానము పునరసము, సూక్ష్మగ్రహణము, అన్యక్రపరిసంగము, పట్టుదల, జిన్నాగారిస్వభావమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. బి. ఎన్. కృష్ణగారు భాషాప్రియుక్తరాష్ట్ర తీర్మానమును సామూహ్యభాసనగుభయం యపపాదించినపుడు జిన్నా గారుచేసిన యభిప్రాయపరిసంగము వారిశీలమునకు నిదర్శనముగ నుండగలదు. ఎక శత ఎటులాతిరిగిన నటులు దూరదృష్టి లేక ను పరివర్తించుట వారికి స్వభావముగ నున్నటులు గోచరించుచుండును. జిన్నా గారు నవయోగవత్భారతీయనాయకులుగ బరిగణింపబడుచున్నారు. వారి కార్యప్రవృత్తి స్వభావము వారి ప్రభావాలికి మూలకారణము. హిందూను గారు భాజ్యంగ సంస్కరణముపట్ల సుదూరాత్యహులు గలిగిన యాంగ్లేయులందు ప్రముఖులు. వారి నిశ్చయస్వభావము స్థానికత్రైయత్వము తేలికాసాధుత్వము వారి ప్రభావాలికి గారణములు. వారిముఖమునందు స్థిరసంకల్పము నుద్భిత్తము. ఆధ్యాత్మికజ్ఞానిదూరులైన హిందూమతానికి భారతజాతీయత్వ బోధ్యమైనదిని తోచదు. జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు గారు శ్రీమంతులు. తత్సాహసంకల్పమైన నవయోగపురుషులు. ఆవ్యాజస్వరాజ్యవాదులు. బెజంటు గారి గురిపీఠవాసందు లక్ష్యములదు. హిందూను జిన్నాగారిల సాహచర్యమువలననే వారి సుగుర్వ మధికము. జమ్నాదాసుగారి యాకృతియందు భాటియారూప విలాసములు సునకుశ్రితములు. బొంబయందు జాతీయ పక్షముగ మూర్తిత్వము నాయవత్వము క్రిందను ర్థింపచున్నది. మధ్యపరగణాల వాస్తవ్యులైన డాక్టరు మంజీగారు వారి స్వదేశస్థులవలనను లక్ష్యము నాకర్షించుచుండురు. కపర్దెహరి దీర్ఘకారము వెద్దలెలపాగ వారి హక్కులకు సహజము. వారి నిష్కమకుస్వభావము స్వాతంత్ర్యము వారి రూపమునందు ప్రశస్తియుగ గోచరంబగుచుండును. చింతామణి కెల్కరుగారు విశ్వాసపాత్రులైన మహారాష్ట్రీనాయకులుగ బరిగణింపబడుచున్నారు. అవ్యాజమైన వర్తనము ఆసామ్యమైన విజ్ఞానము నవయోగితమగుచు విచారితము నునై ననుం భాషణము వారి స్థిరమైన నాయకునకు గారణము. మహారాష్ట్రీనాయకులు బొంబయ నాయకులు మద్రాసునాయకులు గలరైలుండి బుఖారీల ప్రోద్ధున కిగుండులకు ఢిల్లీగరము చేరినవి. ఆహ్వానసంఘమువారు ఊరేంపు టుత్సగమును జేయటములను జేసిరి. కాని ఢిల్లీగ రాధికారులు అజ్ఞానముగ నుండున సీప్రియక్షితులు విఫలములైనవి. ఢిల్లీగ రాధికారులు విఫలమందీపాలు గారిని ఢిల్లీగరవేరేకమునందు గల నిష్పాథమును తొలగించి వారియొగమును సాక్ష్యముచేసిరి. బుఖారము మధ్యాహ్నము కూడిన స్థాయింఘమునకు సుదీనిద్ధాయకులు రచ్చి యుండిరి. భారత సేవాసంఘాధ్యక్షులు శ్రీవాసరాస్త్రి గారి యాగమనమును గమనాన్వయముగ నున్నది.

1913-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 30-వ తేదీ

సోమవారము

పదునాల్గవ భారతీయ

పార్లమెంటు సభ

ఈ సభ సోమవారము జరిగిన బొమ్మంటి పెట్టిగారి యధ్యక్షతక్రింద గూడుచున్నది. అధ్యక్షులకు హైందవపరిశ్రమల గూర్చి విశేషానుభవముగలదు. అయినను కొంద రధ్యక్షులవలె, పరిశ్రమ లభివృద్ధిజెందినగాని, దేశీయులు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము బడయ వీలులేదని వీరు చిరుకవలుకుల నుడివియుండలేదు. రాజకీయస్వాతంత్ర్యమున్ని సంస్కరణములకును మూలాధార మని వీరు భావించిరి. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము దేశభివృద్ధి కనువగు పరిస్థితుల గల్పించును 1905-వ సంవత్సరమునుండియు హైందవ పార్లమెంటు సభ జరుగుచున్నది. కాని, అధ్యక్షులు నుడివినటుల దీనికి నూతనాకార మియ్యవలెను. ఏడాది కొకమార్చి సభ నియమలెచుచున్నది. పంచత్సముంతయు బంపి, యీ సభ దేశపరిశ్రమలకు ప్రేరణ గలిగించు ముఖ్యమయ్యును. ఈ పత్సరమీ సభావిధానము మార్పుజేసి వని తెలియుచున్నది. ఆ మాపుచే, పార్లమెంటు సభావిధానమున నూతనతీర్మానము ప్రవేశించుగాక యని కోరుచున్నారము. సంగ్రామసంఘముచే, భారతీయ పార్లమెంటుకాన్ఫరెన్సు ప్రజల దృష్టినే గాక ప్రభుత్వదృష్టిని గూడ నెక్కువగా పాక్షమించుచున్నది. హైందవ పార్లమెంటు విచారణసంఘము వారు తమ విశేషము ప్రచురించిరి. అధ్యక్షుల యుపస్థానము విశేషభాగ మానివేడికావలెనని నమోదుగాని యుండటం సహజము ఈ సవేదిక నూతన దృక్పథమును సూచించుచున్న దనుటకు సందియము లేదు. దేశపరిశ్రమలందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము గలుగ జేసికొనగూడదను సిద్ధాంతము విచారణసంఘమువారిచే నిరసించబడినది. ప్రాతిపదికచే నెట్టి నష్టములు వాటిల్లునో, సంగ్రామకరిస్థితులు సువ్యక్తపరచినవి.

అందుచే విచారణ సంఘము వారు ప్రభుత్వమువారు సాయము చేయదగిన మార్గముల సవేకముల సూచించిరి. శాస్త్రపరిశోధకుల సలహాను భారతీయ పార్లమెంటుకాన్ఫరెన్సులకు సులభముగ లభించునటుల నేర్పాటుజేసియు, ధనసహాయ మొసగియు, రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య పార్లమెంటు కాఖల నేర్పరచియు, పార్లమెంటు సాంకేతిక పాఠశాలల నేర్పరచియు, ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు కాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని, యీ సంఘమువారు చెలిపిరి. పార్లమెంటు సభాధ్యక్షులీ సూచనల కా మోదము జూపుచు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య పార్లమెంటు కాఖల నేర్పరచవలయు ననియు, అందు భారతీయులనే సభ్యులుగ నియమించవలయుననియు, ప్రభుత్వమున ప్రత్యేక పార్లమెంటు కాఖ సేర్పరచవలయునని, కోరుచున్నారు. ముందేర్పడనున్న సామ్రాజ్య పార్లమెంటు కాఖనిర్మాణాక సంఘమునందును, రాష్ట్రీయ సంఘములందును, ప్రజానియుక్తసభ్యులు మాత్రమే సభ్యులుగ నుండవలయునని, మాలవ్యాగారిలో బాటు వీరును ప్రకటించియున్నారు. భారతీయులు

సభ్యులుగ నుండుటచే, విదేశీయుల తోడ్పాటుండవలయు, అందువలన, పరిశ్రమలకు చాల నష్టము గలుగుననియు, కొందరు తలంపవచ్చును. కాని, అధ్యక్షుల కట్టి భయమేమూలేదు. లేదు. తాతా ఏల్ఫిన్స్టన్ కుమారులకు పెని సూనేజరు గిబ్బూరు పార్లమెంటు విచారణసంఘమువారి పోరుల సాక్ష్య నిచ్చినటుల, విదేశీయుల నెవరయినను విప్రులులైనదన్న, హిందూ దేశమునకు బిలిపిప గూడదు. అట్టి వారి నయినను కొందరికాలము మాత్రమే వనీతో నుంచుకొనెదమని కంట్రాక్టు జేసికొని, దేశీయకర్మకరులకు వారి పనులను స్పృహింపవలయునని, యజమానులు స్పష్టపరుపవలెను.

ఈ పద్ధతిచే, విదేశీ శాస్త్రజ్ఞుల సలహా నైకొనుటకు పిలువబడుచో, దేశీయవిప్రులు త్వరతో తయారయి, విదేశీయుల సాయ మనసరము లేకుండ కృషి సలుప గలుగుదురు. ప్రస్తుతము అనుభవములే విదేశీయులీ దేశమున కేతెంది, మన పార్లమెంటు నిలయుచున్నచో ననుభవము సంపాదించి, దేశీయులకు చోటు లేకుండ జేయుచున్నాడు. అట్టి స్థితి మార్పుచు వెనుకకు దేశము నకు మిగుల నష్టపాపము. దేశీయుల ప్రతిభ నిది వెల్లడిగానియుట లేదు. సాక్ష్యముందలి తాతా కంపెనీవారు, దేశీయులనుండియే విప్రుల దయచేతయే బ్రయత్నించుచున్నారు. అట్టి ప్రయత్నములకు, ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడు ముఖ్యధర్మము. హిందూ దేశమున వ్యవసాయమే ప్రధాన పరిశ్రమగ నుండవలయునని, కొందరు స్వార్థకులు చెలిపిడి యభిప్రాయములకు అధ్యక్షులు బాగుగ విమర్శించిరి. పార్లమెంటు దేశము నాగరికమన నెదియో నెరుగవచ్చును. భారతదేశము పరిశ్రమలతో యలమాగుచుండెను. ప్రపంచమునకు స్కీలి విలస గల దస్తువులను బంపుచుండెను. క్రీస్తుశకమునకు బూర్వము మూడువేల పత్సరముల క్రిందట సూర్యునితో హిందూ దేశము పాణిజ్యము జరిపెను. హిందూ దేశమునుండి రోము నగరము విలువ గల సామానుల గొనుచుండెను. హిందూపులకు యినుము గరగించెడి పద్ధతి జెలియు ననినా, వారు శత్రువులను కత్తులను తయారుజేసిడి వారనియు. విలువగల వస్తువులను నేయుచుండెడి వారనియు, అధ్యక్షులు దృష్టాంతముల సవేకముల జూపిరి. అట్టి స్థితిలో హిందూ దేశమునందు పరిశ్రమలు వర్ధిల్లవలెటకన్న వైపరీత్య మింకొకటి యుండదు.

పార్లమెంటు విచారణసంఘము వారు, కొన్ని సామాన్యసూచనలను జేసినను, పార్లమెంటు ధనాగారముల స్థాపనము, పరిశోధనానిలయ స్థాపనము, మొదలగు విషయముల నిపుడే నిర్ణయించుక, ప్రత్యేక సంఘముల నిర్మాణమునకు విడివిట్టములతో చనియము. పార్లమెంటు సంఘము వారు ముఖ్యముగ విచారణ జేయదగిన యంత మొకటి గలదు. హైందవ పాణిజ్య స్వాతంత్ర్య విషయ మీ సంఘమువారు నిర్ణయించ లేదు. ప్రభుత్వము వారు దానిని విచారణాంతములనుండి తొలగించిరి. పార్లమెంటు సమస్యలలో కెల్ల నిది ప్రధానసమస్య యగుచున్నది. హిందూ దేశము కన్న బీదదేశ మింకొకటిలేదు. పార్లమెంటు దేశముల పోటీలో నాగి, హిందూ దేశము స్వయంకృషిచేతన పరిశ్రమల, పభివృద్ధి జేసికొనగలుగుట కల్ల. దేశములో ధనము దాచబడి యున్న దనుట, సత్యతరము. ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు ధనాగారముల స్థాపనమునకు ప్రోత్సాహము గలిగించి, వాటికి నడ్డి లేకుండనైనను, కొద్ది పడ్డతో నైనను ముగి ముసగుచుండవలయును. ఆంగ్ల దేశములో,

హిందూ దేశపు ధనము గోల్తు పొందదు సెనయుక్రింద పబ్లికొల్లు నిలువ యున్నది. ఆ ధనోపయోగము, విదేశ వర్తకులు మాత్రమే పొందుచున్నాడు. దానిలో కొంతభాగముయినను, భారతీయ పార్లమెంటు కాఖ్యుడ యుము నిమిత్తమై వెచ్చించినచో, దేశము సత్వరాభివృద్ధి జెందగలదని అధ్యక్షులు నుడిపిరి. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము దేశమునకు లేనిది, పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందనేరవు. జపాను, జర్మనీ, బ్రిటీషు అధినివేశ రాజ్యములు మొదలగు దేశములకే, వాణిజ్యసంరక్షణ మనసరమునవును, ప్రారంభదశయందున్న హిందూ దేశమున కీ పద్ధతి మిగుల నవసర మునుట కేమాత్రము సందియము లేదు. ఇంపీరియల్ డిఫరెన్సు పద్ధతి, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములో ప్రవేశ పెట్టబడు నని తెలియుచున్నది.

ఈ పద్ధతిచే, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున మాత్రము స్వేచ్ఛా వాణిజ్యము కొనసాగును. బయటి సరికులపై వన్ను విధింపబడును. ఇందుచే హిందూ దేశమున కమితముగ నష్టము గలుగుట నిశ్చయము. విదేశపు సరకులు, భారతదేశమున కికముందు చౌక గ లభింపవు. సామ్రాజ్యముందలి సరకుల ధర అమితముగ పెరుగును. వీటి పోటీక్రింద, స్వదేశ పరిశ్రమలు తలయెత్తుటకు వీలుండదు. అధ్యక్షులీ పద్ధతి దేశమున కేమాత్రము సరిపడదని నొక్కి వక్కాణించుచున్నారు. హిందూ దేశము నకు గావలసినది, వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము. స్వదేశ పరిశ్రమలను రక్షించుటకై, విదేశపు సరకులపై వన్నుల విధించుట కధికారము, కావలయును. దీనిని వెంటనే ప్రకటించవలయునని, అధ్యక్షులు కోరు చున్నారు. సామ్రాజ్య వాణిజ్యవిధానము త్వరలో నిర్ణయించబడ నున్నది. మరల ప్రపంచపు సరకులన్నియు, హిందూ దేశమును ముంచి వేయవచ్చును. వెంటనే హిందూ దేశమున కీ వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించి, ప్రభుత్వము వారు పార్లమెంటుకు రక్షణమునకు గడంగక పోయినచో, ప్రస్తుత దుస్థితి ఆవంతముయినను మారజాలదు. ఈ విషయమున, కాలయాపనజేసి లాభముండదు. విచారణసంఘములు, నివేదికలు, దేశమునకు పరిపాటియొకవే. ప్రభుత్వమువారు మాత్రము వెంటనే కార్యవాధనకు గడంగవలసిన యవసరము గలదు. అధ్యక్షుల సూచనల నాచరణలోనికి వచ్చునటుల, పార్లమెంటు సభ నిరంతరము కృషిసలుపు చుండవలె, ఈ సాంవత్సరిక సభలు పరిహాసాస్పదములై బరిణమించుట నిశ్చయము.

అఖిలభారత మహమ్మదీయ మహాసభ

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు డాక్టరు అన్నారీ గారు, మహమ్మదీయుల నిపుడు గలవరపరమచున్న సమస్యలగూర్చి కమదూరము ముచ్చటించి, తుర్కీ విభాజ్యము గూర్చి మహమ్మదీయులందోళన పూరిత మానసము జూపుచున్నారు. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు, మహమ్మదీయుల యభిప్రాయములను సరకుజేసి, వారి మతాభిప్రాయములకు ధంగము కలుగకుండునటుల, నేర్పాటుల జేయుట భావ్యము. తుర్కీ దేశమున, జర్మను పలుకుబడి యంతయు నశించుటచే, తురుష్కుల గురుఆంగ్లేయులకును స్నేహపాశము దృఢమగునని విశ్వసించవచ్చును. భారతీయ మహమ్మదీయులు, తుర్కీ జర్మనీతో జేరినందులకు మిగుల వగచియు, చేయున దెద్దియు లేకుండ యూరుకొనిరి. యుద్ధమధ్యమున వీరు ప్రశంసార్హ మగు నాత్మనిగ్ర

మహాత్మా జీ. ఆంధ్రము, మహాత్మాదీయనాయకులు గొందరు నిర్బంధమునం బొందబడిరి. కొన్ని మహాత్మాదీయ ప్రతికూలము, సభలను ఆపివేయబడెను. కాంగ్రెసులో హిందవులకును మహాత్మాదీయకును మహాత్మాదీయ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గూర్చి యొకటికొకటి యొకటి జరిగినవిషయము. కాని ఆ యొకటికొకటి, మాంటాగూ ఛలమునకు నివేదికయం దంగీకరింపబడలేదు. ఈ కారణములన్నియు, మహాత్మాదీయలలో వశాంతిని పుట్టించినవి. మహాత్మాదీయలకు సంబంధించిన ప్రత్యేక విషయముల గూర్చి అన్వారీగా రధికముగ ప్రస్తావించినను, మహాత్మాదీయలు హైందవ జాతీయతపై నభిమానము వహించవలె నని హెచ్చరించుచున్నారు. హిందవులను మహాత్మాదీయలును తమ తమ విభేదములను మూలద్రోసి, జేతాభివృద్ధికి కనిజేయవలయునని వీరు గావించిన సలహా ఎంతయు మెచ్చదగియున్నది. స్వయంసిద్ధయాధికారము, హిందూజేతమున కొనగినగాని, స్వేచ్ఛాభివృద్ధి కవకాశముండదని, వీరు కట్టుదలతో నుడివిరి. టిట్టి వరము హిందూజేతమునకు ప్రసాదించబడినచో, అంతర్జాతీయ సంఘ నిర్మాణము మహాత్మాదీయ, మానవులలో నొకరిపై వేరొకరికి గాఢ విశ్వాస ముదయించును. భారతీయులు సంగ్రామమునకై తమ సర్వస్వమును ధారపోసిన దీ స్వాతంత్ర్యసమరమునకే. మహాత్మాదీయ మతము ప్రజాకలిపాలనమునకు నిరుద్ధము గాదనియు, మానవ భ్రాతృత్వము గూర్చియు, సమానత్వము గూర్చియు మహాత్మాదీయమతముకన్న నెక్కుడు స్పష్టముగ వెల్లడించిన మత మింకొటి లేదనియు, వీరు ప్రాచీన గ్రంథములనుండి నుదహరించిరి. “హిందూజేతాశయము లీ తరుణమున సంతృప్తి కరుపబడనిచో, సంగ్రామకార్యము ఫలరహిత మగునని వీరు పలికిరి. కాంగ్రెసు సభవారును మహాత్మాదీయ సభవారును ఏకాశయములనే వ్యక్తపరచుచున్నారు. హిందూ మహాత్మాదీయసంయోగము గమనించి, ఆంగ్ల జేతాధికారులు భారతీయుల హంఫలను సఫలము గావించుట భావ్యము. ఇక్కార్యముచే, ఆంగ్ల జేతపు యశస్సు దిగంత విశ్రాంతిపై యుండుననుట కే మాత్రము సందియముండదు.

కాంగ్రెసురాయభారము : ప్రయాణనిషేధము
కాంగ్రెసు రాయభారముల ప్రయాణ నిషేధము తొలగింపబడునని, భారతప్రభుత్వ కార్యదర్శి తమకు వ్రాసినటుల మాలవ్యాగారు కాంగ్రెసు మహాసభలో చెలిపిరి. ఈ వార్త భారతీయుల కానందము గలిగించుననుటకు సందియములేదు. కాని, యీ తరుణమున ప్రయాణికులకు తగినన్ని యోడలు లభించుటలేదు. అయినను, జాతీయవాసర విషయములలో మాత్రము, ప్రయాణమునకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు కలిగింపబడునని, ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు చెబుచున్నారు. కాంగ్రెసురాయభారము లిపుడొంగ్లజేతమునకు వెడలుట జాతీయవాసరములలో నొకటిగాదని దలచి, ప్రయాణమునకు ప్రత్యేక సౌకర్యములను ప్రభుత్వమువారి రొసగరని చెబువబడినది. ఈ కారణముచే, ప్రయాణపు టిట్టులను లెక్కటియటులనే యుండునేమోయని సంజేహింపవలసి వచ్చుచున్నది. ఎన్నికలు జరిగి, సామ్రాజ్యపునర్నిర్మాణము తలపెట్ట బడుచున్నపుడు, భారతీయుల రాయభార మాంగ్లజేతమునకు వెడలి తన కోర్కెలను నివేదించుటకన్న జాతీయవాసర పెద్ద యోగహింపలేకున్నాము. కాంగ్రెసుసభ వారి విషయమై తమ యభిప్రాయమును దృఢముగ వెల్లడించెదరని విశ్వసించెదము.

జేతాభిమా ప్రాముఖ్యము
కాంగ్రెసు సభయం దీ సత్వరము జేతాభిమలకు ప్రాముఖ్య మొసగబడినది. అభ్యుదయవాదము, అహింస సంఘాభ్యుదయవాదము జేతాభిమలో చూపబడబడెనగాక, తీర్మానములగూర్చి యుపన్యాసములు గూడ కొంతవరకు జేతాభిమలోనే నొసగబడినవి. వి. జె. పటేలుగారును, కవర్తిగారు బొంబాయి కాంగ్రెసులో గావించబడిన తీర్మానముల నామోదించుచు, ఆంగ్లభాషలో నుపన్యాసంబోగా, కథ్యులు హిందీలో ప్రసంగించువలయునని, కట్టుదలజూపిరి. గులాం మోయిముద్దీను గారి తీర్మానమునే ఉద్ధృతాభిమలోను, కుండేత వాజి పేయగారు హిందీభాషలో నుపన్యాసంబగ సభ్యులలో నుత్సాహ ముత్పరించెను. కాంగ్రెసు సభయందే గాక, మహాత్మాదీయ విద్యా విషయక సభయందను, ఉద్ధృతాభిమలో నుపన్యాసము జరిగెను. జేతాభిమా ప్రాముఖ్యమున కింతకన్న నేమి నిదర్శనములు గావలెను?

కాంగ్రెసుసభ : స్వపరిపాలనము
బొంబాయి కాంగ్రెసుసభ తీర్మానముల సీవత్వరపు సభ పూర్తిగా నామోదించుటయే గాక, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించమని కోరుచు తీర్మానించెనని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము. ఇంతకన్నను, సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మూలు వత్సరములలో చేకూరవలయునని తీర్మానించుట ముఖ్యముగ గమనింపదగియున్నది. బొంబాయి కాంగ్రెసుసభవారు 15 వత్సరముల కాలపరిమితిని సూచించిరి. ఢిల్లీసభ వారి రాజువత్సరములు మాత్రమే సూచించుచున్నారు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి తీర్మానమున కనేక సవరణల నుపపాదించి గాని, అవి యన్నియు నోడిపోయెను. ఈ విషయమై రేపటి దినము విపులముగ ప్రాసెదము.

ప్రీతికరువ హెచ్చుదల
ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలు తమ యాతే పణల చెల్లుపుకొనుటకు గడువుదినము 31 వ తేది దీసెంబరుతో యంత మొందునని, యది వరకు ప్రకటించబడెను. కాని 1913-వ సంవత్సరము, 31-వ తేది మార్చివరకు ప్రభుత్వమువారిందుకు వ్యవధి నొసగిన గా. రావులమాదూరు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులగారి ద్వారా తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించు చున్నారము. ప్రజలీ మూడు నెలల యవకాశములో తమ కష్ట నిష్ఠురములను ప్రభుత్వమువారి కెరిగించి, కృతార్థులగుటకు బ్రాభీతులు.

అబలాభివృద్ధిసభ : మదనపల్లిలో నెలకొల్పబడి, బహుకాలము నుండి శ్రీనివాసాభి వృద్ధికి పనిచేయుచున్న అబలాభి వృద్ధిసభవారి సాంఘికీకరణ మొనఁబరిగినది. ఆసమయమున నెమలి నుల్పారావు పంతులుగారు శ్రీల బాధ్యతలు, వారు జేతాభి వృద్ధికి చేయవలసిన సేవను యంగడించుట నొకగంభీర సాధనము నిచ్చిన యొక మారు వ్రాయుచున్నారు.

గ్రామాధికారుల సభ : మదరాసు పరిభ్రమమువారు గ్రామాధికారుల వారసత్వపు హక్కు సంరక్షమున జేయ బోవు కారణము గాని విషయములను చర్చించి దొరతనము వారి నివేదింపులకు బాధ్యత తాలూకా గ్రామాధికారుల సభ యొకటి రేపు ఉదయము 11 గంటలకు బాపట్ల పురమందిరమునందు జరుచును. ఒంగోలు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులకు రావుజవాదకు డి. కృష్ణయ్యపంతులుగారు సభాధిపత్యము వహింతురు.

సిద్ధాంతపు విందు.

కోటంరాజు పున్నయ్యగారికి.
ఆంధ్రప్రదేశ్ జనమందిః స్పటింపఁచుచు తెన్నుత్తీకా కార్యాలయమునందలి సంపాదక వర్తమానండు పనిచేయుచు వచ్చిన కోటంరాజు పున్నయ్యగారు ప్రత్యేకము కలాచీలని న్యాయైక్ష్మ పత్రికా సాహిత్యసంపాదక కార్యమును వహించుటకు వెళ్లునయమునందు పత్రికా కార్యాలయము వారు నిన్నసాయంకాలము వీడుకొలుపు విందును జరిపిరి. పత్రికా సంపాదకులగు చల్లా శేషగిరిరావు పంతులు బి. ఏ. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణగారును కార్యాలయోద్యోగులును విందునకు దయచేసిరి. సాయంకాలము రిక్త గంటలకు దైవప్రార్థనముతో కార్యప్రజాళి ప్రారంభమయ్యెను. వెనుముడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు సంస్కృతమునందు ప్రావ్యక్తిములను పాడి దైవ గానము చేసి పున్నయ్యగారికి యభ్యుదయము కలుగును గాక. అను ఆశుకవిత్వము చెప్పి ఆశీర్వదించిరి. కాశీనాథుని శైరవానందముగారు వీని పాడిరి. సభ్యుల ఫలహారములైన వెనుకను శేషగిరిరావుగారు ఆగ్రాసన మలంకరించి అనివార్యమైన కార్యప్రతిబంధకముచే పత్రికాధిపతులగు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు గ్రామాంతరమునం దుండవలసి వచ్చినందునకు వగచి పున్నయ్యగారిని గురించి యుచ్చటించిరి. పున్నయ్యగారు కార్యకర్తలు. వారు పట్టిన పట్టు విడుచువాదుకారు. వారికి కార్యోత్సాహ మధికము. పున్నయ్యగారికి కవతులన్నయట లేదు. వారు తమకడుపులో నున్నరాని భారాకయుగ వ్యక్తికరించు స్వభావము కలవారు. వారు పత్రికాసంపాదకత్వమును వహించుటకు కష్టమన్నారు. పత్రికానిర్వాహణములభ సాధ్యముకాదు. ఆ నిర్వహణ భారమును శేషగిరిరావు పంతులుగారు తెలియజెప్పి అందలి సాఫల్యభావములను వివరించి ఆతిథికి హితోపదేశము చేసిరి. పున్నయ్యగారు కడుబాగ్గతతో తమ భావములను ప్రకటించు చుండుట యుక్తమని కూడ వచించిరి.

పున్నయ్యగారిని గ్లాఘింపమను ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణ ఇప్పగుంట నుట్టుకృష్ణయ్యగారు మున్నగువారు యభ్యసించి వారికి దోకిం యంతాకములన పున్నయ్యగారు ముందు నక్ష వచ్చి ఆంధ్రులకు కీర్తిని దెత్తును గాక యని కోరిరి.
పున్నయ్యగారు యుపన్యాసకులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి గారు తమ మిత్రుల సభివందించిరి.

ఆంధ్రుల యాతిధ్యము : మదరాసు నగరమునందలి ఆంధ్రులు, కలాచీ నగరమున ప్రకటించ బడుచున్న న్యాయైక్ష్మ పత్రికకు సహాయ సంపాదకులుగా వెళ్లుచున్న శ్రీ యంతాక కోటంరాజు పున్నయ్యపంతులు గారి గౌరవాధ్యుగా రేపుసాయంకాలము 8 గంటలకు గోవిందపు నామఃపీఠము దున్న సౌందర్య మహాసందు ఆతిథ్య మిచ్చెదరు. పున్నయ్యగారు రేపుసాయంకాలమే, కలాచీ నగరమునకు వెళ్లుచున్నందున నగరమునందలి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకముగా ఆహ్వానములను బంపుటకు సాధ్యముకా లేదు. కావున ఆంధ్రులందరు తప్పక ఆతిథ్యమునకు విచ్చేయ వార్జితులు. సల్లా గురునామి శ్రేష్ఠి బి. ఏ. బి. ఎల్., గారు సభాధిపత్యము వహింతురు.

సేనాధికారుల యాగమనము : యుద్ధ విషయమున భారతీయులలో నుత్సాహము రగులుకొనుటకు శేషగిరిరావు హిందూ జేతాభిమకు దాక్షిణ్య ఎస్. కె. దత్తాగారు, ప్రభుచి శేనాధి కారులకు మాంసియరు మాతెటు, మాంసియరు బ్లావగార్లు, బెల్లిటం సేనాధికారులకు మాంసియరు అరెండిలు గార్లును, స్వీర్లలో రాజోవుచున్నారు. వీరు మదరాసు నగరమునకు జనవరి 6-వ తేదీని విచ్చేసి పదిదినములకాలముండి యుపన్యాసముల నిర్వహిం. వివరములు ముందు తెలుపబడునని మదరాసు పత్రికారక సంఘ కార్యదర్శులు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారితో నాలోదింపుట
అందను, డిసెంబరు 27:— బకింగ్ హాం రాజపురిరమునకు దొనింగువీధిలోను జరిగిన ఆలోచనలు అందరినిగూడ అనుకూలములుగ నే యున్నవి. విల్సనుగారి 14 విషయములు మున్నగు ననేక విషయములు చర్చింపబడినవి. చర్యఫలితమున కందరను సంస్కృతిని తెలిపిరి. ముఖ్యవిషయ మభిప్రాయభేదముయొను బలించుటగా నుండలేదు.

జననొకడవ యావద్భారత మహమ్మదీయ సభ

సభ్యుల పూర్వము లగు డాక్టరు ఎం. వి.
అచ్చారీ గారి యువవ్యాససంగ్రహము
మహమ్మదీయ ప్రపంచశీతి

మహమ్మదీయ ముగిసినది. సంహారము శీమించినది
గాని యుద్ధావధానము చూపింపజేయును. ముస్లింలందరి
నది. సంధిసంధి ఫలితములను గూర్చి నిర్ధారణ కావలసి
వచ్చును. ఎల్లప్పుడు నిది ఆందోళనకాలము గాని మహమ్మ
దీయ కర్తవ్యము. 1800 వత్సరములనుండి గల మహమ్మ
దీయచరిత్రను నిరంతర ఆందోళనకాలములను కలగలేద
నియే కనుగొనదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము చాలవలసి
మహమ్మదీయులు పోరాడుచున్నారు. విభిన్న స్వాతంత్ర్య
ము లేనేలేదు. అట్టి ఆందోళనలన్నియును ప్రభుత్వముచే
నిరసింపబడును. గాని విప్లు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య బాధ్యతను
వహించినందున మహమ్మదీయ మహమ్మదీయుల
పట్ల తమ విధి నిర్వహించునట్టి మహమ్మదీయమును
కోరవలసి తమకు తెలిసింది. 19 వ శతాబ్దమున 50 వత్సర
ములు గడిచినది. మొరటు ప్రభుత్వము మహమ్మదీయ
క్షయించిపోయి పాపియని అందుల కన్నియో సహాయక
ములగు కానిములు మామరక పోలేదు. దురాగతములను
కప్పి పుచ్చుటకు ఈ దావాకములు మహమ్మదీయ రాజ్య
పారములను గప్పి పుచ్చుటకు మానస హితవరణ నాశ్య
ములు నాశ్యవరములు విరియించిపెట్టెను. అమాను
కర్తయును నిష్కరుణునికావలసియు గల ప్రపంచము నెదుట
తెల్లనా భారము తెల్లను చేయుటకు. ఇట్టి పూత మెరు
గుల నన్నిటిని తొలగించి మహమ్మదీయులయందు యూ
రోపుడేములగు గల నిరసనద్యేమములు విడితము లగును.

ఒకకాలమున అట్లాంటిక్ సముద్రముమొదలు చీనా
సామ్రాజ్యమువరకు విస్తరించిన మహమ్మదీయరాష్ట్ర
ములు కొద్దికొద్ది క్షీణించి యిప్పుడు కేవలము కుష్మిభూత
ములైయున్నవి. యూరోపుఖండమున నల్లసముద్ర ప్రాంతో
త్తరదేశములు, వాలాచియా, బుమలియా, గ్రీసు, మెసిడో
నియా దేశము లొకదాని వెంట నొకటిగ నతి వేగమునంత
రించినది. ఆఫ్రికాఖండమున మొరాకో, అల్జీరియా, ట్యూ
నిసు, ట్రిపాలీ, ఈజిప్టుదేశములు పోయినవి. మధ్యఆసియాలో
కశ్మీరియా, భుజెస్టులు గూడ కడచిన
వి. 1907 వ వత్సరమున బ్రిటిషుకు ముస్లి
దేశములవారికి జరిగిన సంధిసంధి పారితోషికస్వాతంత్ర్యము
ప్రచాసన ప్రాయమైనది. ఆఫ్రికా ఆరేబియాదేశముల ఎదా
యలలోనుండు ఆదివసులగుడ నాగరికత చవి చూపబడు
చున్నది. ఇవివర కెన్నియో వారాముల నెలవలించిన తురు
క్కురాజ్యము గూడ విప్లు కేళిభూతముగా నున్నది. ఇది
మహమ్మదీయప్రపంచమున మహమ్మదీయము.

పుణ్యక్షేత్రములు.

పుణ్యక్షేత్రములను మహమ్మదీయుల సంరక్షణము
క్రింద నుండుట కాలిఫాతు ముఖ్యత మమగు
విధియై యున్నది. అందులకా స్థలములపై ని
గుల్తానుకు సంప్రదాధికార ముండవలెను. మహమ్మదీయులు
గాని వారిలన నాస్థలములకెట్టి భంగమున కలుగకుండ భద్ర
మేర్పడవలెను. ఈ ఆర్యకర్తలు కాలానుసారముగ మారును.
ప్రస్తుతకాలపు నాగరికసాహసములు లేకుండ ఈ భూమను
మరదిగ నేరాజులచే నిర్వహింపబడును. అతడు మొదట
నా మతమువారి సభ్యులను బడయవలెను. అర్థిక ప్రాక్రమి
తోపాటును బలీయముగ నుండవలెను. మంత్రులు సవీసవిభాగ
భనులుగ నుండవలెను. ఆ సభ సభలలో బోలుండగూడ
దు. గత 400 వత్సరములలో ఆర్థికము టర్కీనుల్లా
నులకు దక్కదు. పరి ఎత్తుకొనిచూడ నుండి యుండలేదు. నుల్లా
ను సలీము కాలము నుండి నేటివరకుచూడ టర్కీనుకు
టులయినవారు పుణ్యక్షేత్రములను చక్కగా నిర్వ
హించును నిర్వాహము ప్రపంచమునందలి మహమ్మదీయుల
తలవలెనది సంప్రదాధికారము. కానవిప్లుకు నుల్లానుకు
సవీ
సర్దిక్ మను మహమ్మదీయ గాని కోకరిక ఆపదవిసర్గకును
ను. ఈ మహమ్మదీయ నిర్ధారణ చేయునది. మహమ్మదీయాధి
ప్రాయమే గాని ముయొకటి కాదని 29-11-17-వ తేదీ బ్రి
టిషు దొరతనమువారిచేయున చాలపు సెనెటు ప్రభువు నిర్ధా
రణ చేసెను. టర్కీనుల్లాను కాలిఫుగా
ను డ గూడ ద ను విషయమున ర మ్య వా

లేమైన వాగినిగా? అవిషయమును మహమ్మదీయులే నిర్ధా
రణ చేయవలెనని మిరుపును సుప్రసిద్ధులుగా ఆని పాల్గొను
టుసభలో కింగుగాను విశేషమంది) నమగ్గా - రమ్యానాను
వాగిని. కాని, కాలిఫేటు విషయమును మహమ్మదీయులే
నిర్ధారణ చేయవలెనని దొరతనమువారు మొదటినుండియు
నిర్ధారణ చేసినరని చాలపు సెనెటు ప్రభువు మడిచెను గాన
నిపును వారి వాదనమునకు లేవలేదు గాని అతిక్రమన
సాగియున్నది ఆతిక్రమన వాదనములతో తుల్యముగను
చేయుట దని మేము కోరవలెను.

మహమ్మదీయ రాష్ట్రములు.

ఈ రాష్ట్రములు మహమ్మదీయుల కర్తవ్యములై గల
మహమ్మదీయులకు సంస్కృతికర్మము పరిష్కారములను
విషయమున మొక్కటియే గాను చాల ముఖ్య విషయ
మింకొకటి కలదు. ప్రస్తుత ప్రపంచశీతి దుష్పరాధావమున
కు ఈ ముస్లిములను విస్మయమైనది. పాశ్చాత్యులలో ప్రతి
దేశమువారును స్వాతంత్ర్యమునకు లాభమునకే ప్రాధాన్యము
నొసగుటకులన నీగతి కలిగినది. కానీ విప్లుకే గుర్తిం
వలెను. కొందరుకొందరు ప్రతిభావమును చెల్లించునట్టి
అంతరింపవలెను. అన్ని దేశములవారికి సమానస్వాతంత్ర్య
వకాశములను కలుగజేయవలెను. మహమ్మదీయుల దురవస్థను
నెలవలనకే తెలిపింది. మానవులను మహమ్మదీయులను 4000
లక్షలమంది ప్రజలగలది మహమ్మదీయము. ప్రస్తుతమున్న
మహమ్మదీయ రాష్ట్రములకు భంగము కలిగిపరుచుటయే
నాక ఉత్తరప్రతిభా ఆరంభమునకు మధ్య అసియా రాష్ట్రముల
కును తురుష్కులకును కలిగింపబడిన చెరువుల తొలగింపవలె
ను. వారు స్వయంనిర్ణయమున పరిపాలనమును నిర్ణయించు
కొనుట కనకాశము నేర్పవలెను. ఈతరుణమున
మిషనుమునకు నాపక్షమునకు గూడ సేను నిశ్చలస్వభావు
దును నిశ్చయముగ తన యభిప్రాయమును తెలుపువాడును
సర్వభారతైకనామకాగ్రహిణియని సరిగణింపబడిన మహమ్మ
దీయరాష్ట్రములకు కందము లొసరించుచున్నాను. గాంధీగారు
హిందువులకులన మహమ్మదీయులకు గూడ పరమమిత్రులు.
29-4-1918 వ తేదీ గాంధీగారు రాజప్రతినిధిగాగి వాగిని
లేఖయందు భారతకాళియను సుప్రముగ నిర్వచించి భార
తీయరాజనీతిజ్ఞులు మహమ్మదీయులపట్ల జానపలసిన భావ
మును నివ్వజించి

ఇండియాలోని మహమ్మదీయులు.

యుద్ధారంభమునందేయు అధికారులు మహమ్మదీయుల
కుక్షమున అనుయ, నైరుద్ద్యము, అనుమానము, అనిశ్చయము,
అనిష్టము మున్నగు వానిని చూపిరి. టర్కీప్రభుత్వమువారు
జర్మనులతో చేరుటయే ఇందులకు గోచరించును. కారణము.
టర్కీపట్ల ఇండియాలోని మహమ్మదీయులకెట్టి సంబంధమును
లేదు. టర్కీ జర్మనీతో చేరుకుంటుంటు ఇండియా మహమ్మ
దీయులు చేయగల వాని నంతన చేసిరి. టర్కీవారు క్రైస్తవు
లతో చేరుకుండ ప్రసరింపుదని బ్రిటిషు దొరతనమువారిని
గూడ కోరిరి. మాకు టర్కీవారి పట్ల సాను
భూతి కలదనుట కెట్టి సంగతులును లేదు. కాని వారికెంతటి
అగౌరవమును ఆగ్రహకారణమును కలిగినను గూడ వారు
కాంతభావమున వదలలేదు. ఈ యుద్ధాందోళన ఖోధచాల
దోయమున బ్రిటిషుకు ఆత్మగౌరవము గల మానవులెవ్వరును
నహింపబాలనకటి అగౌరవము మాకు చూపబడినది. ప్రభు
త్వమువారు యుద్ధమున చిక్కుకొని యున్నారని మహమ్మ
దీయులు సహించిరి గాని లేనిపో వారు కాస్తామగుణ్యముగ
చేయదగిన ఆందోళనమును చేసియే యుండును.

నిర్బంధము

మహమ్మదీయులకు మతగురువులను రాజకీయనాయకులు
ను పలువురు నాయుత్తరరాధకులను స్వాతంత్ర్యములను
గోల్పోయిరి. సి. వి. డి. వారి ఆదరణలలోనైన మాకు ఆ
యంతిగహస్యములన్నియును విడితములు. సి. వి. డి. వారి
కల్పనాచార్యులను కచ్చెరువంది యెవని యామియు మున్న
గు గ్రంథములను వ్రాసినవారు గూడ తమ సమాధులనుండి పై
కురికి సి. వి. డి. మేధావులకు విషములగుమరనిన వింతలేను.
ఆ సి. వి. డి. వారిచర్యలకు మేరను పెట్టుట కేపుడు ప్రత్యేక
విచారణ సంఘములు బయలు జేసినది. ఈ ఆధికార సంఘ
ములు సి. వి. డి. వారి చర్యలు గ్లాసు సీ యము
లని ప్రపంచక్రమము నొసగుచున్నవి. మూలము మహమ్మదీ
యసేనకు, మూలాన అబ్దులకలం అజకు, మోతాలీ నుప్రసి
ద్ధులగు మహమ్మదీగార్లు నిర్బంధమునకే మేము విచారించు
చుండగ నంగదేశమునందలి చూరకి మండలములందు బురదనే
లలతోను మనస్థపు జ్వరములతోను నిండిన మండలములందు
యూరకులును విద్యావికారదులును మహమ్మదీయులనందరిని
కృంభలాభధులను గావించుచున్నాడు. (సకేమము)

జర్మనుల ఖాళీలు.

కొరిను, డిసెంబరు 25:—పరారు ఆర్థికమంత్రి యిట్లు
ప్రకటించెను: వ్యాపకములను జరిగిన ఏర్పాటు ప్రకా
రము జర్మనులు బిల్లి, డొలై, కాంబ్రె, మాజేన, టూర్గో
యింగు, సెంటు క్లెంటిన్ మున్నగు స్థలములందలి బ్యాంకుల
లోనుండి తాము తీసికొనిన పట్లముల కన్నిటికీ భనమునొసగు
చున్నాడు. (బ్రెస్లెన్ నగరమున 300 కోట్ల ఫ్రాంకుల నుండు
చున్నాడు.

నౌకల స్వాధీనపరచుట.

లండను, డిసెంబరు 27:—వార్తా ప్రచారక సంఘము
వారు జర్మనుడే సముద్రమునందు మిత్రముడని నాకాసంఘ
మువారి వాద్యమును దెబ్బతొ ఒక ప్రకటనమును ప్రకటించిరి.
వైస్ ఆక్టిరులు సర్వములపై ప్రాంగుగా ఆధిపత్యము
క్రింద ఆమెకును, పరారు, జపాను, ఇటాలియను ప్రతినిధు
లు పై సంఘమునకు గుంపిరి. బ్రిటిషు ఆమెకును ప్రముఖులు
తోడ్పడితి ఈ సంఘమువారు డిసెంబరు 25 తేదీని 'పాన్-
లీయ' అను నౌకపై వాల్సు పిస్తా) యుల సహాయముతో బడు
లజేరిరి. మునుపటినుండి స్కాగార్లోన వెళ్లుచుండిన జర్మను
నౌకలను 'పాన్-లీయ' నౌక చూచెను. మిత్రముడని కొన
గుట కేర్పబడిన నౌకలలో తమకుదేసిన నౌకలకు భర్త
చేయుటకు జర్మను నౌకలు స్కాగార్లోన వెళ్లుచుండెను.
ఈనౌకలలో 'కోనిగ్' అను యుద్ధనౌకయు, 'డెన్విక్' అను
చిన్న ప్రాంతము, నాన్డూమ్మర్ల లాయను వ్యాపార నౌక
లు రెండును, ఒకడిస్తా) యును నుండెను. నిర్ణయింపబడిన స్థల
మునందు నియత్ ఆస్తిగల్గి వాన్ గెట్టి అనుకరి అన్యక్షక
క్రింద నౌక జర్మను నౌకాసంఘము మిత్రముడనిసంఘమును
గలసికొనెను. జర్మనుసంఘమునందు సిద్ధి అను నౌకతో కొట్టు
బడిన మొదటి ఎండెను నౌక అనిచితియు నాకొమ్మలగు అను
వాడును గలను. ఈ సంఘములు అనేకవిషయములకు గూర్చి
చర్చించెను. ఉపసంఘము లేర్పబడి జర్మను నౌకలను
పరీక్షించుటకు నియమింపబడినది. యుద్ధనౌకలు అసహ్యము
గను, నావికులు అనుకునలేనివారగు నుండిరి. ఒకసారి ఒక
బ్రిటిషు ఉన్యోగి రాత్కాలికముగా జర్మను నావికులను
మందలింపవలసి వచ్చెను. ఇతర ఉపసంఘములకు వాయు
విమాన కార్యాలయములను, నౌకాధిమాన కార్యాలయములను
పరీక్షింప నడిగెను. వారు పరీక్షలములు గావించుచు తేజపు
అంతర్భాగమునకు బోయి మాడగా ప్రజల ఆవారనమున ప్ర
స్థితులు జర్మనులు మిత్రముడని: దెబ్బతొనకటి హీనము
లేనని కనుగొనిరి. వ్యవసాయస్థితులు చాల అనుకూలము
నుండెను. ఒక ఉపసంఘము నాన్డూమ్మర్ జన్మిత కార్యాలయ
మును చూచెను. ఇచ్చటినుండియే ఇంగ్లండుపై దాడివేడబడు
ట జన్మితములనుండును చుండెను. ఇంగ్లండుపై 24 వర్తాయము
దాడివేడిన "ఎల్ 14" అను విమానము ఇచ్చట కనబడినది.
కీల్ కాలనకుండు ప్రభువర్యాయము నడచిన బ్రిటిషు
నౌక ఈ పాన్-లీయ అనునదియే. ఈ విషయము చాల
ప్రశస్తముగా గనబడినది. మార్గమునందు కాలనగట్లపైనుండిన
బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు పాన్-లీయ నౌకకు స్వా
గతము నొసగిరి. జర్మనులు కలవచి ఆక్షేపిం
చుచుండినను బ్రిటిషు అధికారులు వాల్సు ముండి
యను స్థలమున గల విమానాలయమును జూచిరి. క్రొత్తిగా
నిర్మింపబడుచు పూర్తికానున్న నౌకలను సబ్బరైకు కమిష
నువారు చూచిరి. ఇట్లును తన నౌకలు నిర్మింపబడుచుండిన
విషయమును జర్మను లిడినట్లు తెలిపియుండలేను. రియర్
ఎడ్మిర్లు నాక్ గెట్టి ఎంక బలముగా ఖండించుచున్న
వానిని వశపరచు కొనుట కేర్పాట్లు చేయుట డెక.

కెయిజరు దంపతులు

లండను, డిసెంబరు 28:—ప్రారంభ స్పష్ట జీవితము వ
త్రిక యిట్లు ప్రాయమున్నది:—కెయిజరు రాజి మాతకసంప
త్వవారి దినమును జూడ బ్రతికి యుండవలెను. ఆమె స్వాత
య గోగముతోడను, ఇంకొక కోగముతోడను భాగవతులు
న్నది. కెయిజరుగూడ తీవ్రరోగముచే భాగవతులున్నాడు.
ఆతని కోత్రరోగము బలమైనది. ఆచిత్రముగా ఆతని మెక
దునకుగూడ వ్యాపించునని కలంచుచున్నాడు.

అలహాబాదులో మరయొకప్రతిక:—ముస్లిము పార్లమె
అనుచేయతో నాంగ్లభాషమున దొక దినప్రతిక అలహాబాదు
లో జనవరి 1 వ తేదీని వెలుగును. సిటీవెను యజమానులు
ఈ ప్రతికను ప్రారంభించెదరు. ఒక పరిపాలకసంఘములను
నాపత్రిక నడుపబడును. మహమ్మదీయుల అభిప్రది కాపత్రిక
పనిచేయును గాని అది ఏకక్షతుకు చేరనది గాదు.

(3వ పేజీ తరువాయి)

ఈ సభవారు లోకమార్గ తిరుగుగారినిసంధి సభలో భారతీయ ప్రతినిధిగా నియోజించి గాన వారికా సభయం దిచిత్ స్థానము నొసంగుటకు కోరుచు రాజప్రతినిధి ఇండియా కుంటి, ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రి, సంధిసభవారలకును లోకమార్గ తిరుగుగారికిని నూడ తొత్తివార్తల సంపదల కని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు ప్రయాణపు చీట్లు.

29-వ తేదీన సభ ప్రారంభము కాగనే అధ్యక్షులగు మూలవాద్యులొట్టు నడిచిరి: మన మిప్పుడు మన ప్రతినిధులను ఇంగ్లాండు దేశమునకు పంపుట కవకాశము కలిగినది. ఇండియా వారలకొకటి డేయిరాఖి కార్యదర్శి సర్ జేమ్సు మాబోలోగా కట్టు లేఖ వ్రాసిరి. "కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు మున్నగువారికి ప్రయాణపుచీట్లు నిచ్చుటకు గల నిరోధమిప్పుడు తొలగింపబడినది గాని నాకలలో తావులభిముట యింకను కఠినము గనే యున్నదిగాన ప్రతినిధుల కా విషయమున నిబ్బంది కలుగకపోదు. ఈ దేశమున నిపుడు పనిచేయుదున్న సంఘములనిచే ఒకముఖ పార్లమెంటువారికి పంపబడిన పిచ్చుట దేశీయుల ప్రతినిధులు బ్రిటిషు దేశమున కేగుట ముఖ్యమునగుననియు అప్పుడును వెళ్ళుచోవారికి ప్రత్యేక సదుపాయములు చేయబడుననియు కాసుసభలో దేశీయసభ్యుడు వెతుక నడిపెనని మి రెగియన్నాడు గాని ఆతరువాత మింకను రాతేరు గాన వారలనువారట్టి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటుల నిపుడు చేయవీలు లేదు గాని ఇప్పుడే ప్రతినిధులను పంపవలసిన అవసరము కలిగినదని కొందరు సహేతుకముగ కోరుటచే కొద్దియందికి ప్రయాణపుచీట్లు యిచ్చబడునని ఆలేఖలో వ్రాయబడినది.

మహాజనసభవారు చేయు తీర్మానములలో పలువురకు భేదాభిప్రాయములు కలుగుచున్నవి. రాష్ట్రీయ పరిభ్రష్టములకు సంపూర్ణాధికార మీయవలయు ననియు, లోకమార్గ తిరుగుగారిని సంధి సభకు భారతీయుల పక్షమున ప్రతినిధిగ బంపవలయు ననియు, నాకుమారుని హిందూదేశపు రాజకు కొంతకాలము వరకు నాపుడల చేయవలయు ననియు, కాంగ్రెసువారు తీర్మానములు చేయబోవుచున్నారు. కాని కాంగ్రెసునాయకులలో కొందరి తీర్మానముల నొప్పుకొనలేదు. అందఱున కాంగ్రెసునందు పార్టీలు పెరుగునని పలువురు భయపడుచున్నారు. ఈ సంవత్సరపు కాంగ్రెసు సంయుక్త కార్యదర్శులగు సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరు, భూర్తి గార్లు మరల తమ స్థానములకు బయటబోవు ఎన్నికలకు నిలుచుట కష్టముగానున్నదని పలువురు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇంతకు ముందు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఎన్నుకొనిన నాయకులకు ఇంగ్లాండునకు పంపుటకు కాంగ్రెసు వారు ఇష్టపడుటలేదు. మరల నింకొక యువసంఘమును నెలకొల్పి నరుద్దుటకు వారిని ఇంగ్లాండునకు కాంగ్రెసు పక్షమున పంపుటకు సభవారు నిశ్చయించుచున్నారు. కాంగ్రెసు నాయకులలో కొందరు కాంగ్రెసువారు నియోజించు రామబాబుతోగాక స్వయముగానే, భారతదేశీయుల కొరకలకు కొనసాగించుటకు ఇంగ్లాండునకు వెళ్ళ ప్రయత్నించుచున్నారు. దీనిని బట్టి చూచినయెడల కాంగ్రెసు నాయకులలో భేదములు కలుగునని నమ్ముటకు వీలు కలుగుచున్నది.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు.

చక్రవర్తిగారి యువపాదన

నేడు సభసమావేశమైన తదనంతరము కలకత్తా నివాసుజు బి చక్రవర్తిగారు, బొంబాయినగరమున ఆవసరసభవారు చేసిన రాజ్యాంగసంస్కరణముల తీర్మానముల నామోదింపుచు, సభవారు రాష్ట్రీయ పరిభ్రష్టములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొసంగవలయు ననియు, ఆరు సంవత్సరములలో పుగ భారతదేశమునకు బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించవలయు నని యొక తీర్మానము నుపపాదించుచు ఈ క్రింది నిషయములను చెప్పిరి:—

బొంబాయిలో చేయబడిన తీర్మానములకు కర్తవ్యముగా వాంఛనీయ లోపుగానే, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సంపూర్ణాధికార మీయవలయు నని మనమునూచించుట ఎందులకని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. దీనికి జవాబు చెప్పటకు ముందు ఒక్కవిషయము మాత్రము చెప్పవలసియుండును. దేశీయసభ దేశమునందలి ప్రజాభిప్రాయములను తెలియజేయుట నెలకొల్పబడినది. కావున దేశీయసభ ప్రజాభిప్రాయమును లోకమునకు చాటుటకు సంసిద్ధమై యుండవలయును. 1885 సం॥ను నుండి దేశీయసభాసభ స్వరాజ్య సంపాదన

మునకు మనకు చేసిన సేవ ముగింక వరకు ఆలోచించుట అవ్యవసరము. 1885 సం॥నుండి 1915 సం॥ను వరకు కాంగ్రెసువారు ప్రజలు స్వరాజ్యమును పొందుటకు అన్యత్రమున్నారని మాత్రము తీర్మానములు చేసిరి. అయినను 1915 సం॥ భారతీయులు ప్రకృతము స్వరాజ్యాన్ని తమ ఆర్థికని సత్వేంద్రప్రసన్న సీమా గాన నుడిచిరి. సత్వేంద్ర ప్రసన్నుని అభిప్రాయము లేకున్నను కాంగ్రెసువారు పూర్వపు తీర్మానమునే ఆమోదించినారు. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు సయితము భారతదేశమునకు స్వరాజ్య మీయవలయు నని చాటిరి. కాని మితవాదుల సభ ప్రజాభిప్రాయములను దోసిపుట్టినై చిది. మనకు ఆంగ్లో ఇండియనులు, ప్రజాభీయములకు బద్ధులైయుండు నున్నారు. భారతీయులకు ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము లా తెలియవనియు, కావున వారిచేతిలో నీ స్వాతంత్ర్య ముంచినయెడల దేశ మభ్యంగతి పాలు కాగలదని తలంచుచున్నారు. ఇట్టివిషయ లేదు. రైతులు దేశ సౌభమునకు పునాదుల బంటివారు. వారు తమ కీయ బడిన స్వాతంత్ర్యములకు గొంపించుట కంతయు తెలివికలవారు. ఆంగ్లో ఇండియనులు ప్రజల నెట్లు కష్టపెట్టుచున్నదియు ఇండస్ట్రియల్ కమిషను వారి నివేదికములకున తేటపడుచును. వారు మనకు మిక్కిలి ఎన్నటికిని నమ్మరాదను బొంబాయి కాంగ్రెసు జరిగిననాటినుండి దేశపరిస్థితులు మారిపోవుచున్నవి. ఈమధ్యనే బొంబాయి వారు సంయుక్త సభకాలం జూరు సంపూర్ణాధికారము రాష్ట్రీయులకు పునాదించవలయునని తీర్మానములు చేసియున్నారు. ఇంతకుముందే మింగదేశమువారి విషయమున ముందంజ వేసియున్నారు మనమిచ్చటకు ప్రజాభీయములను తెలిపుచుటకు విచ్చేసినారు. మనమువలన ప్రజలకు సరిపడక పోయినయెడల వానిని మాన్పుచేయుట మన విద్యుక్తధర్మము. కావున ఈతీర్మానము నందము నామోదించుటకు మొదలంజ వేతు రని నమ్ముచున్నాను.

మానీయులగు వి. జె. పటేలుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు, ప్రజాభిప్రాయము ప్రకారము నాయకులు వెట్టుట భాగ్య మని నుడిచిరి. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునందు సయితము మార్పులు చేయవలయును. అధిక స్వాతంత్ర్యము ప్రజల చేతులలోనే యుండవలయుననిరి.

తరువాత అధ్యక్షులు, మానీయులగు కాశ్మీరీగారు తీర్మానముపట్ల కొన్ని సవరణలు చేయ నిశ్చయించుకొనినారనియు, వానిని సభ్యులు కాంతముగా వినిన బాగుగానుండుననియు, కావున సభ్యులు భేదాభిప్రాయము లున్నంతమాత్రముననే అల్లరిచేయవలదుననియు ప్రార్థించిరి.

సవరణలు:— తరువాతి మానీయులగు కాశ్మీరీగారు లేచినంతనే సభ్యులు కనకాశీధర్మము చేసి, వారిసవరణల నుపపాదించిరి. కాశ్మీరీగారు సభ్యులు తమవట్ల సామభూతి జూపినందులకు సంకోచమును తెలిపుచిరి. కొన్ని విషయములను సభలో చెప్ప నిశ్చయించితి మనియు అని సభ్యుల కంతి రుచింపవని తమ అభిప్రాయమును కాశ్మీరీగారు చెప్పిరి. తీర్మానమునందలి "స్వపరిపాలనా విధానము ఆకాశంగ కరమనియు, అసూయిత్వకరమనియు" మాటలకు తీసివేయవలయు ననియు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య విషయమును, 15 సం॥ ల గాలపమిది విషయమును తీసివేయవలయుననియు కాశ్మీరీగారు సవరణల నుపపాదించిరి.

మదరాసులో పేరు:— త తనవారమునండి క్రొత్త పేరు కేసు లేమియులేవు. 14 నుంబనా వీధియందలి గృహమున ఒకమరణించినయొక వారకిని ఆంధ్రపేరు తిన్నాము అన్నవి ఈ వీధి సింగారతోటమునకు సమీపమున నున్నది. ఇచ్చటనే మొదట పేరు జరిగినది. ఈయింటివిషయమై తగుకట్టుదిట్టములు చేయబడినది.

కార్యదర్శియిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— గుంటూరు జిల్లా నిబంధనల నాటికితన ద్వితీయ వార్షికోత్సవము జనవరి నెల 2, 3, 4 తేదీలను కాశీకృష్ణచార్యులవారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుగునని యిదివరలో పరిచయపరచియున్నాము. పుస్తక తమ గుంటూరుపురమునగల పేరువ్యాధిలన వారు అచ్చటికి దయచేయటకు వీలుకారందున పుస్తకం వార్షికోత్సవము నిలుపుదల కాబడినది.

సినిట్ లా పాయింట్లు.

దత్తువిషయము.

హిందూలా మిత్రాక్షర ప్రకారం లోకకుదత్తుశివుని మని తన భార్యకు అధికారం యిచ్చితర్వాక అవివ దత్తు చేసుకొంటుంది ఆదత్తుకొమారునికి వివాహ మైనది. విన్నందుగా వరిపోయినాడు భార్యమాత్రం వున్నది. ఆదత్తు కుమారుడు తనకు లోకన్నీ దత్తుశివునితో మని తన భార్యకు అధికారము యిచ్చలేదు. ఇట్టి సందర్భములో దత్తు కుమారుడు చనిపోయిన తర్వాత వారియొక్క దత్తుకల్లి వల్ల రెండవదత్తు చేసుకోవచ్చునా అనేవిషయము, గంజిల్లాలో మదనమోహన రంగ ధీబుదేవు లనువారు పురుషోత్తరు రంగధీరుదేవు అవారివైర తెచ్చినదావా. సీమలో ప్రవికాశిత్వము, వెల్లి అచ్చట యేయని తీర్మానించినారంటే దత్తు పుత్రునికి పుత్రుడు కలిగితే ఆదత్తుకల్లి రెండవదత్తు తీసుకోవాడదన్న ఆదత్తు పుత్రునికి సంతానం లేకపోయినను ఆతనికి దత్తుతీసుకోవని ఆదత్తు పుత్రుడు తనభార్యకు అధికారము యిచ్చిపుట్టయితే ఆపు దైనను రెండవదత్తు తీసుకోవాడదని ప్రవికాశిత్వవారు ఈ సందర్భం యేదో నెలలో తీర్మానించినారు అనిగా మొదటి దత్తుపుత్రుడు మైసూరుగావుండి వివాహము కాకనే చనిపోలే వనిదత్తుకల్లి రెండవదత్తు తీసుకోవచ్చును. ఆదత్తుకు పెద్దవాడైన సరే వివాహమైనా సరే అట్టి సందర్భములలో ఆదత్తునికల్లి రెండవసారి దత్తు తీసుకోవాడదని తాత్పర్యము.

(2) బాయింట్లు హక్కు దార్లలో ఒకరుమాత్రము పేష్కీస్టి చెల్లించి దామాషా గాబట్టుకొనుటకు తక్కిన హక్కుదార్ల వైన తేబడే దా నావిషయము.

విశువురం తాలూకాలో లోక శ్రోత్రియంగారములో నలుగురు భాగ్యులున్నారు. పుష్టిగా అనగా డబ్బుల రైతుల వల్లశిస్తులు ముగ్గురుభాగ్యుల యెక్కువగా వరులు చేసి సర్కారువారికి శ్రోత్రియంతాలూకు పేష్కీస్టి(Peshcush) చేర్చుకొని, బాకీలేకుండా, చెల్లించివేసినారు. డబ్బులేని వారైతెలులకల్లి శిస్తునూలు చేయకుండా ఆముగ్గురు భాగ్యుల పూకపున్నారు. పేష్కీస్టిలో నానాగో కుంతు భాగ్యము ప్రవృత్తును రాబట్టుకొనుటకు నాలుగోవంతు భాగ్యునియొకరికిన ముగ్గురు భాగ్యులు యొకసభకోర్టులో దావా తెచ్చి నారు. ఈవాద్యులు మోక్షార్థవరకు వెళ్ళినది. సర్కారు పేష్కీస్టికి అయ్యేమొత్తమునకంటే, యెక్కువ మొత్తమును, ఆముగ్గురుభాగ్యులు, రైతులవల్ల వసూలౌచేసి, పేష్కీస్టి కట్టినారుగనుక, పేష్కీస్టిలో, దామాషాను గురించి, దావా చెల్లదని, మద్రాస్ మోక్షార్థ జడ్జియొ సంతకస్సం ఫిరవది నెలలో తీర్మానంచేసినారు.

టంగుటూరి నాయన శాస్త్రి

గుంటూరు నెల్లూరు జిల్లాకోర్టు ప్లీడర్.

(మకాం) ఒంగోర్ కందుకూరు.

ఏలూరులోని హిందూమతసంఘపు పదునాల్గవ సంవత్సరోత్సవము 21, 22 తారీఖుల జయప్రదముగా జరిగినది. మొదటిరోజున రాజమహేంద్రవరనాథస్వామిలగు గంటి లక్ష్మన్న పంతులుగారు బి. ఎ. బి ఎల్. అధ్యక్షత వహించిరి. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు "సంఘసేవ" గురించి యువస్వనిందిరి. సంఘసంవత్సరవర్షము బట్టి మాడ కొందరికి సంవత్సరముకన్న ఈ సంవత్సరము సంఘమునే విధంబుల నత్యున్నతముగ సభిర్వర్ధిచెందినట్లు కనిపించుచున్నది. నుమారు ర 5000 (అయిదువేలు) విలువచేయు 8000 పుస్తకములగల భౌండాగారము గలదు. సభ్యులసంఖ్య 170 (మాట చెప్పిరి). సంవత్సరాదాయము ర 2445-6-8. కలకత్తానుండి ర 500-0-0 విలువచేయు మ్యాజిల లాంతరు తెప్పించిరి. సంఘము నిరంతరాయముగ చిరస్థాయియై సకలవిషయములను బహుముఖ నమ్మకము ప్రజలకు గలగుటకు 1860-వ సం॥ 21 ఆక్టోబర్ కారణం రిజిస్టర్ చేయబడినది. సంఘాపయోగమును గగిహించి ఏలూరు మునిసిపాలిటీవారు సంవత్సరమున ర 60-0-0 వివాహము నొసగుచున్నారు. సంఘసంఘమున జరిగిన 'ఆంధ్రవాదసరవన' పత్రికలందు స్త్రీలైనవారికి బహుమానము లొసంగబడినది. మోతే గంగరాజు జమీందారుగారు సంఘ స్వంతభవనమును తాము కట్టుచుండు కట్టించి యిచ్చించెదమని సంఘసభ్యుల,సభాసమలవివాసపురాధిపతుడు కరకాళిధర్మము మోగిను నాదానముచేసిరి. పురోభివృద్ధికి మూలకంబులై, కంటికి తెప్పరలే కాదు మన్ను, పురచాలకసంఘు చైరుమాను రావుబహదూర్ ఆవరణలు మోచల్ల రామచంద్రాపురంతులు గారు అన్నివిధముల యుపకారలను ఫలము నిస్పృయములకు కృషిచేయచున్నారు. మధుల రామయ్యగారి కొమాళ్లు చిన్నరాజు శ్రేష్ఠిగారు ర 100-0-0 చిన్ని సంఘకార్యకర్తలకుగా చేరిరి. ర 2000-0-0 వరకును చందాలు వేయబడినవి. సంఘభవనమునకు ర 10000-0-0 వరకును గావలెను.—ఒక విలేఖరుడు.

Towards Peace.

(Reuter's Agency)

Great Britain

At Dover.

LONDON, December 28. The weather at Dover, like in London, was crisp and frosty on President Wilson's arrival. The French cruiser escorted President Wilson to mid-channel, where he was met by Admiral Keyes, Commanding the Dover Patrol, who took over the escort, of which aeroplanes and seaplanes formed a part. The arrival at Dover was announced by the firing of salutes. A big crowd, lining the pier and the crews manning the ships, raised hearty cheers. The Duke of Connaught, on behalf of the King, met the President, and the Mayor presented an address.

At Charing Cross.

Forty-one guns were fired from the Tower and Hyde Park when President Wilson emerged from the Charing-Cross Station. The procession route was a blaze of colour, and not only the important buildings, but private houses were gay with bunting. Crowds had assembled early, the largest being outside the Charing Cross station, in Trafalgar Square, at the Hyde Park corner, and in front of the Palace. The scheme of decoration in the quadrant facing the Palace was especially effective, scores of Union Jacks and the Stars and Stripes flying from a row of masts. The King, Queen and other members of the Royal Family, Mr. Lloyd George, Mr. Balfour, Lord Curzon, Lord Robert Cecil, General Botha, Sir Robert Borden, General Smuts, the Lord Chancellor, Mr. Bonar Law, Mr. Austen Chamberlain, Sir George Barnes, Sir Eric Geddes, the Lord Mayor, Admiral Sir Rosslyn Wemyss, General Robertson, with other Admirals and Generals, Mr. Hughes and the Maharajah of Bikaner were among the distinguished and representative assemblage which greeted the President at the station. It was noticeable that the meeting with Mr. Lloyd George, Mr. Balfour and Lord Robert Cecil was especially cordial. The Grenadier Guards played the American Anthem. As the party emerged from the station in magnificent Royal carriages, such a shout of welcome from tens of thousands of throats rent the air as has rarely been heard in London, even the thunder of guns, the pealing of bells and the noise of the escorting aeroplanes overhead was temporarily drowned. President Wilson was obviously elated at, doffing his hat, he bowed smilingly in response. Forty American Pressmen who travelled in President Wilson's train, expressed themselves as deeply impressed by the memorable spectacle all along the route.

Magnificent Reception.

The reception was equally magnificent as the procession reached Marlborough House, Queen Alexandra, who was accompanied by the Queen of Norway, Prince Olaf and Princess Victoria, came out on the pavement. The crowd immediately fell back voluntarily, clearing the space for the Queen-Mother and party, and as the President's carriage passed, President Wilson, who was on the far side, leaned forward and saluted the Royal group, who waved their welcomes.

Continuous Cheering

There was continuous cheering from an immense multitude as the President entered the Palace. He appeared shortly afterwards on the balcony with Mrs. Wilson, followed by the King and Queen with Princess Mary and the Duke of Connaught. The President bowed acknowledgments, and waved his hat, standing for some little time bareheaded. The crowd cheering again and again, the Queen handed him a small Union Jack, which he waved repeatedly. He then handed it to Mrs. Wilson, who also waved it. President Wilson addressed a few words to the huge throng, expressing great pleasure at the reception. Five aeroplanes in battle formation flew over the Palace during the proceedings.

A Proposed Deputation.

Vincent Grey will head a deputation of the League of Nations Union to President Wilson on Saturday. The deputation will include Lord Bryce, General Smuts and Professor Gilbert Murray.

President's Reply to Mayor's Address.

Understanding between Great Nations.

LONDON, December 28. President Wilson replying to the Mayor of Dover's Address, said:—"We have gone through many serious times together. Therefore we can regard each other in a new light as comrades and associates, because nothing brings men together like a common understanding and a common purpose. Despite all terrible sufferings and sacrifices of this war, we shall, some day, in looking back upon them, realize that they were worthwhile, not only because of the security which they gave the world against unjust aggression, but also because of the understanding they established between the Great Nations, which ought to act with each other in the permanent maintenance of justice and right. It is, therefore, with emotions of peculiar gratification that I find myself here afforded an opportunity of matching my mind with minds of those who, with like intention, are proposing to do the best they can and that can be done in the great settlement of the struggle."

American Colony's Welcome.

Outside the Berkeley Hotel in London, the procession turned into Piccadilly and the President received a welcome from the American Colony. American Naval and Military Officers showered handfuls of flowers on the procession.

Order of British Empire.

Military Division.

LONDON, December 28. The King has instituted a Military Division of the Order of the British Empire for which officers and others engaged in war activities are eligible.

League of Nations.

Forecast of Principal Articles.

LONDON, December 28. The Imperial War Cabinet is meeting twice daily; the Premier presiding. It is understood that it is carefully considering the subjects to be discussed at the Peace Conference with the object of reaching some definite point of view before President Wilson arrives. French newspapers publish forecasts of the principal articles of the League of Nations, which, it is said includes besides agreements limiting armaments and compulsory arbitration, the stipulation for a world conference to regulate the new relation between peoples. It is added that neutrals will be admitted to this conference. But no nation will be regarded as a member of the League of Nations or have equal rights with other nations of the League unless it gives satisfactory guarantees. Germany will be considered equal with other nations when she has discharged her debts.

The Naval Surrender.

Account of Commission's Work.

LONDON, December 27. The Press Bureau has issued an account of the Allied Naval Commission's work in the German waters. The Commission, headed by Vice-Admiral Sir Montague Browning, included distinguished American, French, Japanese and Italian naval representatives and was assisted by notable British and American technical experts. The Commission left the Firth of Forth on the 3rd December on board the "Hercules" which was escorted by four destroyers. The following day the "Hercules" passed a mixed lot of German ships going to Scapa Flow, which were making up the shortage in the agreed delivery. These included the battleship "Koenig," the light cruiser "Dresden," two Norddeutscher-Lloyd transport and a destroyer. The Commission was met at an appointed spot by the German Commission headed by Rear-Admiral von Goette, and including Captain von Mueller, of the first "Emden" which was beaten by the "Sydney." The Commission devoted itself to various tasks. The Sub-Commissioners delegated to inspect German warships found all in a filthy condition, and discipline at a low ebb, as much so in the latter case that a British officer in charge found it necessary salutarily to warn the sailors. Other Sub-Commissioners inspected the airship and seaplane stations and in the course of frequent journeying far inland, came to the conclusion that the representations that the people were urgently in need of food and clothes, were nothing like as justifiable as the authorities were seeking to impress the Allies. Agricultural conditions were obviously most favourable. A Sub-Commission visited the Nordholz Zeppelin station, whence all raiders to England started. Here they saw the famous L-14, which visited England twenty-four times. A memorable occasion was the passage through the Kiel Canal of the "Hercules" the first British battleship ever to do so. In the course of passage, the "Hercules" was warmly greeted by British war prisoners on banks. The great experimental Air Station at Warnemunde was visited under German protest. The Submarine Commission discovered scores of boats mostly nearing completion and hitherto not declared by the Germans. Arrangements were made to take them over despite Rear-Admiral von Goette's strong protests.

A Telegraph Concession.

LONDON, December 27. The Postmaster General announces that from the 1st January registered abbreviated telegraphic addresses, inwards and outwards, may be used.

Indian Army Officers.

Mentioned for Gallant Service.

LONDON, December 23. The following additional names are mentioned by F. M. Sir Douglas Haig for distinguished and gallant service and devotion to duty:—Colonels A. W. Peck and L. R. Vaughan and Lieut-Colonel H. E. Pryce; all of the Indian Army.

Industry in Peace.

Mr. Churchill's Reply to Lord Inchcape.

LONDON, December 24. In the course of a speech on the turnover of industry from war to peace basis, Mr. Churchill declared that there was no foundation for Lord Inchcape's complaint that a ship had been hung up because a priority certificate was required for a propeller shaft. No certificate or permit was now necessary for the purchase of steel or for the manufacture of a propeller shaft.

M. Perugini and Sir F. A. Robertson

London, December 23. The death is announced of the artist M. Perugini and of Sir F. A. Robertson.

Mr. Wilson's Conference Most Satisfactory to Both Sides. No Serious Difference of Opinion.

LONDON, December 27. Reuter is authorised to state that the conferences with Mr. Wilson at the Buckingham Palace and Downing Street proved most satisfactory to both sides. The discussion at the Conferences extended to a very wide range of subjects including the President's fourteen points. All the statements engaged expressed themselves most pleased with the result of day's work. One said you can certainly say there was no serious difference of opinion.

Serbia

Serbo-Montenegrin Union.

LONDON, December 22. COPENHAGEN:—A message from Agrem states that the Montenegrin Skupstina has officially announced Montenegro's union with Serbia.

Russia

The Russian Situation.

Bolsheviks Disarm Govt, Militia.

LONDON, December 27. A Russian wireless message says:—The Bolsheviks disarmed the Government's militia in the district of Tomahav (Poland). A regular battle occurred between the Bolshevik and Polish troops in the district of Dombrova.

Bolshevik Destroyers Captured.

LONDON, December 27. The Admiralty announces:—Captain S. S. Theiser, commanding CALYPSO, reports that he has captured two Bolshevik destroyers one of which was engaged in bombarding the light-house in the vicinity of Reval. The officers and men were taken prisoners.

Germany

German Restitution.

French Minister's Statement.

LONDON, December 25. PARIS:—The note issued by the French Minister of Finance says:—In conformity with the agreement signed at Spa, the Germans have made restitution of the financial securities taken from the banks at Lille, Douai, Cambrai, Moulbaix, Tourcoing, St. Quentin and elsewhere. The Germans are depositing in Brussels about three milliards of francs.

Ex-Kaiser and Kaiserin.

LONDON, December 23. The "Frankfurter Zeitung" states that the ex-Empress will scarcely live to see the New Year. She is suffering from apoplexy and heart-disease. The Ex-Kaiser is also seriously ill. His cardiac disease is aggravated, and it is thought it may spread to his brain.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

All India Mahomedan Educational Conferences. Resolutions.

Congratulations to King Emperor.

SURAT, December 28. The Mahomedan Educational Conference met this morning at about 10, Sir Ibrahim Rahimtulla presiding. The first resolution offering congratulations to the King-Emperor was moved by the chair as follows:—That this All-India Mahomedan Educational Conference respectfully tenders its loyal and devoted congratulations to His Imperial Majesty the King-Emperor on the glorious termination of the world war, which has vindicated the principles of liberty and justice for which the Allies stood and fought. It was carried unanimously. A resolution moved from the chair and passed, appreciated the Nazam's services to education and congratulated him upon his being entitled Mehdi Millat Va Din by the community and expressed the conference's regret at the death of notable Mahomedans during the year. The next resolution, moved by Khan Bahadur Haroun Jaffer, thanked the Government of Bombay for the satisfactory solution they arrived at regarding the Urdu language difficulty in schools. The next resolution passed was about establishing hostels for Mussulman students in Surat and every place. Mr. Delvi of Palanpur, in moving the resolution, said that if each Mahomedan paid one rupee at least there would be sufficient funds for the purpose. Donations from one rupee to one thousand were paid on the spot. Several Hindu gentlemen present also contributed. An All-India Committee was appointed to consider the medium of instruction for Mahomedans in different provinces, the committee including Dr. Ziauddin, the Hon'ble Nawab Ali Choudhary, the Hon'ble Mir Asad Ali, Mr. Hydari and Kazi Kabrudin. With regard to the fund for hostels a committee was appointed with Mr. Mahomed Kader Shaik, Oriental Translator, as Secretary. The conference adjourned till the afternoon.

Muslim University.

SURAT, December 29. At the Mahomedan Educational Conference yesterday afternoon, Ismail Haji Musa, a merchant in South Africa, made a donation of Rs. 10,000 to the Aligarh College for founding ten monthly forty-rupee scholarships for Guzerathi students. Mr. Shaikh Abdulla proposed, and Kazi Kabrudin seconded, that having regard to the delay in securing the establishment of a Muslim University, early steps be taken to secure necessary legislation in the matter. The resolution was unanimously passed. Another resolution expressing feeling that the Government of Bengal failed to carry out their promise to the Muslims at the time of annulling the Bengal partition that a separate University would be established at Dacca so that the Muslims might not be injuriously affected by the annulling of the partition. Among the resolutions passed at to-day's sitting were, one praying the Government to appoint an Urdu Educational Inspector in Burma, another asking the Government of Bombay to utilise the donation of Sir Mahomed Uaf immediately to establish a Muslim College. The conference also adopted three resolutions passed by the Muslim Students Conference, which met recently at Bombay. They were (1) askin the University to have compartmental and six monthly examinations, (2) to have Arabic taught at least in one Government College and high school, and (3) urging the extension of the Anjuman hotel at Bombay. The Conference finished its work this evening. The proceedings of yesterday and to-day were generally in Urdu and occasionally in Guzerati and English.

The Indian National Congress.

(FROM OUR SPECIAL CORRESPONDENT.)

Second Day's Proceeding Loyalty & Devotion.

DELHI, December 28.

The National Congress resumed its sittings at 11-30 a.m. to-day, the attendance being larger than the opening day. The proceedings commenced with the singing of national songs after which the following resolution was put from the chair and carried:—"That this Congress most respectfully begs to convey to His Majesty the King Emperor its deep loyalty and profound devotion on the successful termination of the world war; that this Congress desires to place on record its profound appreciation of the brilliant gallantry of the Allied forces and particularly of the heroic achievement of the Indian troops in the cause of freedom, justice and self-determination; that the foregoing resolutions be communicated to the Governments of the Allied nations and the United States of America through His Majesty's Secretary of State of India and to His Excellency the Commander-in-Chief of India."

Mr. Kharade on Declaration of Rights.

Mr. G.S. Kharade next moved for the reaffirmation of the Special Congress resolutions demanding self-government, declaration of rights and a resolution regarding Commissions in the army. Mr. Kharade spoke on the declaration of rights only. He said that the bill of rights was the foundation of everything in political life. Even if all the reforms they asked for were granted they were of no use unless the rights demanded in this bill were not granted. At present a wave of democracy was passing all over the world and for the existence of democracy the rights embodied in the resolution were absolutely necessary in order that men might exist and live as they desired to live. The first thing necessary was to have freedom of speech. If there was no freedom of speech there would be no communion of thought; if there was no communion of thought there would be no friends; if there were no friends there would be no associations and if there were no associations there would be no regulations; and if there were no regulations no community would be established. The next thing that was absolutely necessary was the freedom of the association. If they could not discuss the things uppermost in their minds how could they be a progressive society?

Then There Should be a Free Press.

What they did should be carried to the uttermost end of the world so that all those who share their thoughts and aspirations might combine and make effort to realize common ideals of them all. It was not necessary for him to remind them that the right of the association was recently denied in Calcutta. With what result. They were aware of. Then there was the

Right to Bear Arms.

What protection had the cultivators from the animals eating away their crops? Animals would not obey the service of the court and whose fault was it that the cultivator's crop was eaten up? The Arms Act had taken away their right to defend themselves. Then the most important thing was arms, without which previous rights were also useless. Those expressing their opinions ought not to be punished. Whence came this wonderful power? It had now three words—externment, internment and imprisonment. It was again divided into three parts—simple, rigorous and political imprisonment included solitary confinement. "My God," he explained, "where is it to end? What the resolution said, Mr. Kharade continued was that nobody's liberty should be taken away except by a sentence of the ordinary court. It was easy to appoint a special court and put their people who would easily give conviction. It was therefore necessary to have the ordinary court. He also referred to the

Disparity of Treatment

accorded to the Indian and European accused.

Mr. V. J. Patel on Self-Government.

Mr. V. J. Patel in seconding the resolution spoke on self-government a part of the resolution and insisted on time limit. He observed that there should be a radical change in the present system of Government and unless and until it was altered and complete Self-Government conferred on them

Poverty and Illiteracy

which were the result of the bureaucratic rule could not come to an end.

Ghulam Moimuddin on Hindu Moslem Question.

Mr. Ghulam Moimuddin supporting the resolution in Urdu said that it was modesty on the part of the English when they said that their pupils, the Indians, were not fit for self-government after their 150 years' training. Their opponents in the Anglo-Indian community could urge only one stock argument and that was how was Hindu Moslem question going to be settled. His answer was that this question was there 150 years ago. It was also there in the times of Akbar and Shahjahan. They and all Todarmals and Munshis alive even now.

Pandit Ambika Prasad Bajpai

in further supporting the resolution in Hindi said just as a parent would get rid of a private tutor if the latter did not succeed in getting his pupil pass his examination, they should get rid of their tutors as they had failed to fit them for self-government. They had paid large sums of money so that they might be served well, and not for neglect of duty. The speaker continuing said when he asked them to get rid of the tutors he did not mean that the English should leave the country. What he meant was that the English shall no longer remain masters

Mr. Urdu Bir Singh Said

as a Rajput he felt keenly in the matter of commissions. He thought it a disgrace to them to have to make this demand from the Imperial and historic city of Delhi, but they were helpless in the matter as their condition was deplorable. The resolution was then declared carried.

Before proceeding with the day's work the President announced that with regard to one of the resolutions on the agenda he had received notice of several amendments, discussion of which would take up a very long time. He had therefore after consultation with the members of the Subjects' Committee decided not to take up that resolution. They would deal with amendments in the Subjects' Committee so as to be able to dispose of it in shorter spaces of time and with greater unanimity. The resolution referred to as appearing on the agenda paper reads as follows:—"That this Congress also reaffirms the resolution relating to self-government passed at the Special Session of the Congress held in Bombay subject to this that in view of the expression of opinion in the country since the sitting of the said special session this Congress is of opinion that so far as the provinces are concerned full responsible government should be granted at once and that no part of British India should be excluded from the benefit of the proposed constitutional reforms, that non-official Europeans should not be allowed to form separate electorates on the ground that they represent the mining or tea industries and if they are allowed, such representation they should be limited to their proportion compared to the population of the provinces concerned."

Congress Adjourned.

After Mr. Kharade's resolution was declared carried the president announced that he would adjourn the Congress till to-morrow as members of the Subjects' Committee had to meet members of the Council of All-India Moslem League to discuss certain resolutions.

The Congress then adjourned.

To-day's session of the Indian National Congress was very short lasting for about a couple of hours only. This has been to many rather a disappointment. The agenda was almost full by half past ten. At eleven when the President was expected even the remotest seats were occupied. One could hear a hum of many voices speaking to each other in whispers which now and again broke into cries of Bande Matharam and loud applause as one by one the distinguished Congress veterans stepped into the pandal and appeared before the public gaze. Pandit Malaviya was rather late in arriving and the strain of expectation was very intense indeed when shouts and cheers of welcome announced the presidential procession. The president was preceded by a group of page of honour about a dozen in number. These were little boys from respectable homes neatly dressed in scarlet velvet tunics and pink fold laced turbans. He was accompanied by Mrs. Besant and a few other distinguished Congress men. The route within the pandal itself was lined with the Congress volunteers, in Khaki uniforms and as soon as the cream 'chikan' and the white turban of the President were noticed tremendous uproar and deafening cheers of greeting were heard from different quarters of the pandal. It was 11/45 when the president took his chair.

The opening music to-day as well as on Thursday deserves mention. Mrs. Sarala Devi Chowdramani had organized the choir and trained the girls who sang Bankim Chandra Chatterjee's "Bande Matharam" on Thursday and for to-day's music we are indebted to Mrs. Sarala Devi herself, for the words were written and the music was composed several years ago for a similar occasion. The most noticeable feature of this year's music was a double choir of girls and boys. One could distinguish the deep bass of the boys from the soprano of the girls. The chorus was very effective though the first part of the music was lost in the inevitable noise of the crowd. As soon as it was realized that the national music was being sung the whole audience stood up and listened quietly. The song had to be repeated several times and there were loud cheers of appreciation when it stopped. One could not but miss some of the moderate leaders especially Babu Surendranath Banerjee who, I believe, is one of the few surviving veterans who first organized the Indian National Congress 33 years ago. With the exception of Mrs. Besant not a single Ex-president of the Congress was present. Some of the illustrious men are now in their graves but it is very sad to miss the rest on an occasion like this. The present Congress is strikingly an assembly of younger men and perhaps in a way more representative of the India of to-day. Yet the wisdom that the age and experience bring is no negligible factor of the national life, for it ensures sobriety of judgment, expression which compels the respect of even hostile critics. The first two resolutions namely that of India's loyalty to the British Throne and its appreciation of the brilliant gallantry of the Allied forces and Particularly of the heroic achievement of the Indian Troops, in the recent war were moved from the chair. Both of them were explained in Hindi and were passed enthusiastically with cheers, the whole Congress standing up. On the agenda there were three other resolutions, but the President announced that one of them could not be taken up for he had several notices of amendments and that would necessitate a further discussion in the Subjects' Committee. The last one had to be dropped for want of time. Whatever time could be found was almost entirely devoted to the third resolution namely the reaffirmation of the principles of reforms contained in the resolutions relating to self-government adopted in the Indian National Congress and the All-India Moslem League held at Lucknow in 1916 and at Calcutta in 1917. It also included the various other items such as the fitness of the Indian people to govern themselves and the reservation to the Government of India of undivided authority on matters directly covering peace and defence of the country, and also a prayer for a Parliamentary Statute declaring the rights of the people of India as British Subjects.

Audience Carried away by Kharade's Speech

Mr. Kharade who proposed the resolution confined himself chiefly to the latter part. Loud and persistent cries interrupted him in the beginning, but Mr. Kharade had the presence of mind to recite for the gratification of the audience in Indian verse in which words from most of the Indian vernaculars were very factually introduced. It sounded like Sanskrit yet no Sanskrit scholar could divine what it meant. The audience took it as a treat and listened to the speech which was in English. Mr.

Kharade enumerated the disabilities of the Indian People in his own humorous way. One wished he could have spoken in a louder voice for although the Congress was quiet he could not possibly be heard by many especially those in the visitors' gallery.

India's Fitness to Self-Government

Mr. Patel who supported the resolution had also to face an uproarious audience who cried for Hindi. It was an unreasonable demand, for Mr. Patel hails from Bombay and could not be expected to have sufficient knowledge of the vernaculars of North India. The President had to assure the audience that some of the supporters of the resolution would speak in Hindustani. Mr. Patel spoke on the first half of the resolution. It seems the speaker who evoked the greatest enthusiasm was Mr. Gulam Moimuddin of the Punjab. He spoke loudly and in excellent Urdu. Cries of "Go on" could be heard from many parts of the pandal when the President's bell announced that the time was up. Pandit Bajpai of Bengal spoke in Hindi and Mr. Uday Singh, a Rajput, in Urdu. Dr. Gokal Chand Narang of the Punjab who spoke in English made a good impression. The arguments advanced in support of the resolution were those which are usually put forward from the platform and the press. Most of the speakers made use of the following dilemma namely "India is either fit or unfit to govern herself, of the former she must not be denied self-government any longer, if, however, she is considered unfit, it reflects a great discredit on the British administration in India. If India after hundred and fifty years of British rule has not learnt to take care of herself it is time that a new government, i.e. the Government of India by herself, should be tried, for it shows the failure of the British Government."

The Congress was adjourned at about half past one till eleven the next day.

Third Day's Proceedings, Self-determination Principle.

DELHI, December 29.

The Indian National Congress re-assembled this morning at 11-30. The attendance was not as large as yesterday, but the interest in the proceedings was greater. There was an air of uncertainty about the day's work as dissatisfaction prevailed over the resolutions settled by the Subjects' Committee, which had failed to secure unanimity. Various delegates were busy, considering several amendments. Resolutions which have raised controversy relate to the demand for full autonomy for provinces, the question of self-determination as some delegates contend that the word applies only to subject nations and they desire that the words "Self Government" or "Home Rule" or "Swaraj" be substituted in the resolution. The third resolution which seems to have led to differences of opinion is about the election by the Congress of Mr. B. G. Malhotra to represent India at the Peace Conference. The following resolutions are placed on the agenda paper. "That this Congress also reaffirms the resolution relating to self-government passed at the Special Session of the Congress held in Bombay subject to this that in view of the expression of opinion in the country since the sitting of the said special session this Congress is of opinion that so far as the provinces are concerned full responsible Government should be granted at once and that no part of British India should be excluded from the benefit of the proposed constitutional reforms, that non-official Europeans should not be allowed to form separate electorates on the ground that they represent the mining or the tea industries and if they are allowed such representation they should be limited to their proportion compared to the population of the provinces concerned."

Position of Punjab in the Reform Scheme.

That this Congress views with great apprehension the attempt made in certain quarters to assign an inferior position to the Punjab in the reform scheme and urges that having regard to its political, military and historical importance, its wealth, education, special advancement and its magnificent services during the last war the Punjab should be placed on a basis of equality with Bengal, Madras, Bombay and the United Provinces.

Freedom of Person, Press and Speech Demanded.

In view of the pronouncement of President Wilson, Mr. Lloyd George and other British statesmen, that to ensure the future peace of the world, the principle of self-determination should be applied to all progressive nations he it resolved that this Congress claim the recognition of India by the British Parliament and by the Peace Conference as one of the progressive nations to which the principle of self-determination should be applied, that in the practical application of the principle in India the first step should be the removal of all hindrances to free discussion and therefore the immediate repeal of all laws, regulations and ordinances restricting the free discussion of political questions whether in the press, private or public meetings, or otherwise, so that the legitimate aspirations and opinions of all residents in India may be fearlessly expressed; further the abolition of laws, regulations and ordinances which confer on the executive the power to arrest, detain, intern, extern or imprison any British subject in India outside the processes of ordinary civil or criminal law, and the assimilation of the law of sedition to that of England the passing of an Act of Parliament which will establish at an early date, complete responsible Government in India, when complete responsible Government shall be thus established the final authority in all internal affairs shall be the Supreme Legislative Assembly as voicing the will of the Indian nation.

Resolutions Passed.

Resolved further that in the reconstruction of the Imperial policy whether in matters affecting the inner relations of the nation or constituting it in questions of Foreign Policy or in the League of Nations, India shall be accorded the same position as the self-governing dominions;

Civil Service.

That this Congress reaffirms the resolution of the Special Congress demanding that 50 per cent. of the Indian Civil Service should be recruited in India;

Rowlatt Committee.

That this Congress views with alarm the recommendations of the Rowlatt Committee which, if given effect to, will interfere with the fundamental rights of the Indian people, impede the healthy growth of public opinion and would also prejudicially affect the successful working of the constitutional reforms.

Removal of Defence of India Act

This Congress urges on the Government to remove from the Statute Book immediately the Defence of India Act, Bengal Regulation 111 of 1918 Bombay and Madras

Regulation of 1819 and 1827, respectively, the Press Act, the Seditious Meetings Act, the Criminal Law Amendment Act and other similar repressive measures curtailing the liberty of the subject.

Release of all Political Prisoners.

This Congress further urges upon the Government that all detainees, interned or externed, under the Defence of India Act or the aforementioned regulations and all political prisoners should at once be set at liberty as an act of amnesty in view of the victorious termination of the war, as also to ensure the success of the new regime under the new scheme.

Women Suffrage.

That this Congress urges that women possessing the same qualifications as are laid down for men in any part of the scheme shall not be disqualified on account of sex.

Elective Delegate at Peace Conference.

That this Congress while fully appreciating the wisdom of the recognition of India's right to be represented directly by an Indian at the Peace Conference, protests against the principle of nomination by the government and demands an elective delegation on this occasion.

Lok Tilak Nominated as Peace Delegate.

That the Congress nominates Lok. Bal. Gangadhar Tilak to represent the people of India at the Peace Conference and urges upon the Government to so arrange that Lok Tilak may attend the Peace Conference as the representative of the people of India and that telegrams to that effect be sent to Lok Tilak, the Viceroy, the Secretary of State for India, the Prime Minister of England and the Peace Conference.

The Deputation to England.

At the commencement of the proceedings, the President read the following letter to him from Sir James Duboulay, Secretary, Home Department, London:—It was a matter of congratulation that they would be able to send their deputation to England. The letter says:—"I am to say that the embargo on the issue of passports to the delegates of the Congress and other bodies will now be relaxed, but I am to explain that owing to the shortage of accommodation the delegates will probably find great difficulty in securing passage. You will remember that the Home member in the Legislative Council stated that it would be regarded as a matter of national importance that deputations should visit the United Kingdom when the reports of committees now at work in this country were received and came before Parliament. That moment has not yet arrived and it will not be possible to grant the deputation those special facilities which the Government had hoped to accord them at a later date. Nevertheless with due regard to the very cogent claims of others, such consideration as is possible, will be given to a strictly limited number of applications."

DELHI, December 23.

Mr. B. Chakrabarty in moving the first resolution said that a question might be asked why within four months the passing of their resolution at Bombay they were demanding complete autonomy for the provinces. Before he proceeded to justify that resolution he wished to point out that this National Assembly was intended to express and ought to express the opinion of the country. It ought to be the mouthpiece of the nation. This National Assembly existed for the reflection of opinion of the people of the country for the benefit of the country, for the Nation. He then took rapid retrospect of what had happened in connection with self government since 1885. From 1885 to 1915 they had reaffirmed the resolution that India was entitled to self government. For the first time in 1915 Sir Satyendra Sinha struck a discordant note regarding their not being qualified to self government immediately. Although that was the view taken by Sir Satyendra as President of the Congress, the Congress reaffirmed its previous resolution. He then referred to the various utterances of Mr. Surendranath Banerjee with regard to their right to have full responsible government and observed what had created certain amount of trouble was more the question of attitude of mind and that the scheme of the moderate's conference was a stark no overent. He then dealt with the objections of Anglo-Indians. With regard to the objection taken on that ground of want of electorate he said his answer was the Indian peasant was capable of exercising his political rights just as well as any other peasants in the world. With regard to the interests of millions he said he appealed to the President to refer to his note attached to the Industrial Commissions report to show that instead of being friends of the dumb masses, Anglo-Indians had for purposes of exploitation killed every industry, every art, everything in which Indian peasants and Indian articles were celebrated all over the world with the result that they were left hewers of wood and drawers of water. In point of fact the Anglo-Indians were not the friends of the masses. The third objection taken was that they, Indians, would interfere with commercial rights. They had said they would not, but if it meant that Anglo-Indians were to absorb everything, mining industry, coal industry, tea industry, then he said he did wish to interfere with their rights. Continuing Mr. Chakrabarty said the reason why those demanded full autonomy was since the Bombay Congress the situation had changed. Since then Bombay had declared in favour of full autonomy, the United Provinces had done something, Bengal had already declared it and they found other provinces were following suit. They were there on behalf of the people and if they found their suggestions did not meet with the approval of their countrymen they must make their views and he therefore had not the slightest doubt they would accept the resolution.

Mr. Patel in seconding the resolution said he regretted there were some among them who out of policy or for reasons best known to them asked them to drop from their resolution words "disappointing and unsatisfactory". Were they going to do it? (Cries of No.) There was no use of diplomacy and policy. They should go straight and say what they thought. In his opinion unless the Government of India was reformed and fiscal autonomy granted, the reforms were not worth having.

The President then said he was calling upon Mr. Srinivas Sastri to move his amendment and he would bespeak their patient, courteous and considerate hearing to what he had to say. They might differ from him but he was sure they would give him patient and courteous hearing.

Mr. Sastri then rose amidst loud cries of welcome to move his amendment. He said he took their kindly welcome to mean that they gave him a reminder if he needed one that on this Congress platform all shades of political opinion were to find expression and that any one who had welfare of the Indians at heart was sure of a welcome on this platform so that he might deliver himself of such statements as he might have. That thought was encouraging him and therefore he bespoke their indulgence while he laid before them a few matters out of several that he might, but which he did not for want of time. He would lay before them a few matters which might, he feared, be distasteful to the majority of those he had the honour to address. His amendment was to drop from the first clause of the resolution all words beginning from "subject to this modification" and substitute words "except clause pronouncing scheme disappointing and unsatisfactory" and a clause "fixing period of fifteen years for conferment of responsible government as a whole."

Mrs. Besant, who spoke first, said that she was in agreement with Mr. Sastri with regard to the first part of the amendment and she was opposed to the remaining two. She said she held by words "disappointing" and "unsatisfactory" and thought that they were vital as regards the question of time limit, personally she thought the period of fifteen years too long but she would not move a shorter period because on this point too it had been said quite truly that they had to compromise at Bombay there were several vital matters on which Mr. Sastri was prepared to go with the Congress. He also wanted to make that central Government advance as well as provinces. He also claimed in the Central Government subjects which the Congress and the League had said should be left to them. He also wanted elected presidents and Vice presidents of legislative councils. He also wanted fiscal autonomy without which all reforms were empty sham, utterly useless to the nation. Then, it was not Mr. Sastri alone. It was all those gallant moderates who stood by them in Bombay, who went as far as they could to promote unity. As she had said before it was idle for their cavalry to gallop ahead and be separately annihilated by the enemy. That was way to defeat and not the way to victory. They did require union and though they endorsed the statement that they were fit for responsible government the at least would rather wait for it for six or more years than part with men in the Indian nation who helped them in Bombay. She felt she had made the compromise with them and it was binding on her. They ought not to be ahead of that compromise. Compromise with Bureaucracy, with Government or with enemy was a shameful thing, there was nothing to be ashamed of a compromise with their own brothers. She cautioned them that in the face of a disciplined army they ought not to be a mob. With regard to the other part of the amendment she ventured to appeal to Mr. Sastri to consider what it meant. They were told by their rulers they had reached the principles beyond which they were not prepared to go. If they had that statement from the Viceroy and the Secretary of State then the reforms were disappointing and unsatisfactory. She should say when Great Britain was fighting against autocracy when she was proclaiming to the world she was fighting for democracy was it then for the Viceroy, the representative of King George whose forces fought against autocracy to say that he would maintain the machinery of autocracy, and that it was a scandal and shame if Great Britain confirmed such statement. She urged them to maintain the Bombay scheme and stand by it.

Nawab Sarfraz Hussain Khan supported the original resolution. Pandit Courtisbaner, a tenant delegate, in further supporting the resolution said the sufferings of their brethren in the villages had grown intense under British rule and they would not wait a day longer for a change in the system of government.

Mr. Ramaswami Iyer urged them to stand by the Bombay resolution. He observed that it had been urged since Bombay resolution the Legislative Councils had expressed their views, but the function of the Congress was not to take Provincial but imperial view and he strongly held that the Congress had the right to lay a mandate on the members of Legislative Councils as it was the final arbiter. Several speakers then addressed the Congress in support of the original resolution.

DELHI, December 29.

Mr. Satyamurty further supporting the resolution said the expressions "unsatisfactory and disappointing" were too mild compared with the volume and intensity of opinion in the country. He opposed Mrs. Besant's proposal very strongly. She had talked of cavalry rushing ahead but he asked had they ever heard of cavalry turning back to see whether infantry was following or not. He submitted that the Congress represented a cavalry and not an infantry and the artillery. "In Mr. Sastri the Congress represents the whole army. Mr. Satyamurty vehemently repudiated this contention and maintained that the Congress represented a cavalry and Mr. Sastri was one of them. He reminded them that in the war against Germany in the darkest times when blows after blows were delivered had maintained her demands at the highest and that was how battles were won. Answering the question what had happened since the Bombay Congress to modify their demands he said Madras the Police shot at an inoffensive mob, in Bengal they had Calcutta riots, in Bombay they had Willingdon memorial affair, in Delhi the procession of their President was stopped and the Indian national was thus insulted. Much though they respected the eloquence of Mrs. Besant and Mr. Sastri he asked them not to follow eloquence but the dictates of their conscience and vote accordingly.

Mr. B. C. Pal, next speaker, asked them to consider what would be the effect of the deletion of the words "disappointing and unsatisfactory" upon public opinion in England, outside England, upon public opinion of statesmen of the whole world. He said if Mr. Sastri would give assurance on behalf of his friends that they would delete preamble of their resolution they might consider whether they could fall in line and delete these words. The retention of all exuberant welcome in the resolution of the moderate conference would mean to the world that India had with one united voice accepted layally, thankfully and gratefully the scheme towards responsible government. It would mean that they were already self-determined so far as constitutional reforms were concerned. Were they prepared to send that mandate to the world at large? (Cries of No.) If not they should stick to the words with grim of men who knew their minds when they put in those words. With regard to full provincial autonomy he said

in Bombay they had asked for all subjects excepting law, justice and police. He asked if they were afraid of law (Cries of No). Were they afraid of justice (Cries of No). The speaker said they were more so because they were not afraid of law and justice because in this country law police and justice did not always go together. They had agreed to the Bombay resolution at the special pleadings of Mrs. Besant for the sake of union. Reference was made to the compact. He asked who was the other party to the compact and whether that party had entered into the compact. Concluding he said:—If the war had altered anything, if it had revealed anything, if it had brought any message it was "demand your right, demand full measure of your right. The right which God has given you demand for, strive for it, sacrifice for it, and the will of God you will get it."

Mr. B. N. Sarma said he could not but support Mr. Sastri's amendment with regard to full provincial autonomy. With regard to the rest he was in cordial agreement with what was done in Bombay. Speaking then on that part of the amendment he said he took it that they were resolved not to ask for complete self-government. He asked them to analyse their arguments intellectually and not emotionally and to see whether when they were asking for fiscal autonomy in Central Government and full provincial autonomy they were not asking for complete self-government. On the question of fiscal autonomy there was no difference of opinion. Everybody wanted it and with fiscal autonomy granted he for one would be satisfied with very little in the provinces. When fiscal autonomy was granted then what would be left over to government? They must therefore give up some subjects in provinces and ask for transfer of a few in the imperial. As they had accepted the principle of partial responsibility they had no alternative but to say they would part with certain subjects, for six years he did not think that was surrender of their rights. He asked them to look to the attitude of the House of Lords and how public opinion in England was hardening against them. They might even lose sympathy of their friends in the House of Commons and he submitted that the passing of the resolution was a suicidal policy. He urged the

Un-corrected.

compromise made in Bombay was prudent and statesmanlike and was not surrender of their rights. He once again appealed to their intelligence as against their emotion.

At this stage the delegates shouted that the resolution should be voted upon but the President said in view of the importance of the subject he would invite further discussion. Thereupon Mr. Jamnadas Dwarakadas and Devan Bahadur Govind Ramhava Aiyer spoke supporting the attitude of Mrs. Besant and Mr. Sarma.

Mr. Fazlul Haque, president-elect of Moslem League opposing Mr. Sastri's amendment said if Mr. Sastri had said that time limit was unnecessary not from motives of expediency but as good grace for the bureaucrats to allow them sufficient time to bundle up their goods and leave India he would have appreciated the point but what Mr. Sastri wanted to do was to leave to the good graces of bureaucracy to determine when they would give them Indians power to manage their own affairs. The whole thing looked like an unpleasant intruder getting into his room and his telling the intruder please yourself and go when you like instead of telling him go at once or I will show you the way out. They were asked what had happened since the Bombay Congress to alter their decision. He [was speaking from personal experience of how bureaucrats used their power. He had seen that in the last Calcutta riots. He would be false to his conscience, false to the evidence of his eyes, false to his country, false to the traditions of this great assembly, if he did not say that the bureaucracy must go at once.

Mr. O. R. Das was the last speaker. In the first place he congratulated Mr. Sastri on having joined them on the Congress platform. He offered congratulations to Mr. Sastri because he considered that the Congress to be higher and mightier than any man however great his or their attainments might be. He however could not congratulate Mr. Sastri upon his amendments and he stood before them to enter his most emphatic protest against those amendments. Dealing with the amendment about time limit he asked who was to tell them when they would get self government. British Parliament was ruling them through civil service and if no time limit was fixed who was to decide? It was the civil service. They further knew that the grant of self government meant death of bureaucracy and could any reasonable man expect the bureaucracy would sweetly put an end to itself. With regard to the words "disappointing" and "unsatisfactory" he asked them to put their hands on their breasts and ask themselves the question whether the scheme was satisfactory. If their answer was "no" they should have the courage of their convictions and proclaim to the world that the scheme was disappointing and unsatisfactory. Regarding full provincial autonomy he observed that Mr. Sastri's argument was because they had accepted the system they oughtness to ask for full provincial government. He submitted that they had nowhere accepted the principle. So far as provincial governments were concerned unless they got full provincial autonomy they would not have obtained substantial step towards responsible government in the country. Continuing the speaker said, Mrs. Besant had urged another ground namely the ground of compromise. He was not told upto then definitely as to who were the parties to the compact. One speaker had said it was between the nationalists and the moderates. If that was so Mrs. Besant was out of court because the moderates as a party had not joined the Congress and therefore the moderates had broken the compact and he who broke the compact had no right to insist on the performance of contract by the other side.

At this stage Mrs. Besant rose to a point of order and observed she had said nothing about the compact. She had only referred to compromise with the nation in the Congress. At this stage the president also spoke upon which Mr. Das insisted on his right to put his own interpretation on speeches and refused to speak if he was not allowed to do so. The delegates intervened and shouted.

Mr. Das continuing said if it was a compromise between the nationalists and some moderates his answer was who were those nationalists and those moderates. What right had they got to barter away the rights of people by compact and and compromises of that description. So far as he was concerned he had joined in it fully hoping that the moderates would join them. They had not. Were they

hen to sell away their birthright? Such a principle was pernicious and he refused to follow it. The whole country demanded this reform and he called upon to reject the amendments. Amendments were then put to vote separately and all were defeated by overwhelming majority. The original resolution was then carried amid acclamation. The Congress then adjourned till to-morrow.

DELHI, December 29.

To-day's sitting of the Congress has been very remarkable in many ways. There was an abundance of passionate oratory, responsible outbursts of popular feeling and a general excitement which kept the audience wide awake. It was expected that the Subjects Committee which is having, where told, long sitting would be able to come to an agreement as to the various resolutions and make the discussions in the Congress, easy and decisive. But the debates in the committee, if we are to judge by the results, succeeded neither in production of any sort of unanimity nor in any saving of time of the Congress meeting. Although there were seven resolutions on the agenda the first one alone took up all the time. Through it would be considered from the business point of view rather a poor achievement yet one would say with a sigh of relief that the storm would now abate and there would be plain sailing tomorrow. The reform schemes and self government have been a veritable bone of contention for the last few months and there has been so much talk and writing on the subject that other political problems have been thrown into the back ground although a resolution on the subject was passed at the special session of the Congress held in Bombay a few months ago and here was a unanimity of opinion due to the efforts of Mr. Besant, who worked out a compromise between certain leaders of the two opposing parties, moderates and extremists, yet the mood was readied to day together with all the possible now. What we regret most is the uncharitable allusions and insinuation made by some of the speakers against persons who have rendered invaluable services to the country, but happened to differ from them in some of their political opinions. The acrimony of party politics and the veiled contempt shown by the younger members of the Congress towards the worthy veterans were neither pleasant nor decent. The impatience of the younger members and their utter disregard of decorum made it difficult to create a good impression on an impartial and unbiased mind. Respect for age and long and devoted service and even good breeding it seems as ceased to have any place in Indian political life. One sympathized with the Chairmen who found it extremely difficult to keep order and who might have felt extremely embarrassed with an uproarious crowd on the one hand and a succession of excited speakers on the other whom it was difficult to keep within the limits of time and the scope of the discussion. One could not but admire the wonderful patience and the coolheadedness with which Pandit Malaviya conducted the business of the Congress to-day. The difference between the moderates and extremists or nationalists as they prefer to call themselves centered round three or four issues, namely whether the Montagu-Chelmsford reforms were merely somewhat inadequate and defective or altogether unworkable and disappointing. The special session of the Congress described it in the latter terms. Mr. Sastri wanted to delete these expressions from the resolution and this evoked a great deal of heated discussion. The other was whether full responsible Government including the departments of law, justice and police should be granted to the provinces at once. The resolution of the present Congress has gone further than a similar resolution passed by the Bombay Congress which reserved law justice and police to the bureaucratic government and set a time limit of six years. The younger politicians in this Congress emphatically announced that the time was ripe for full responsible government in the provinces at once. Time had moved on since the Bombay Congress and many new things had happened since then which they thought justified this demand. They were not bound by the compromise arrived at in Bombay nor by the resolution which the Bombay Congress passed for no compromise or agreement is binding where the true interests of the country are concerned and when the united voice of the people demands what they call their birth right. There was a good deal of talk on the nature and value of this compromise was it a compromise or a compact and which were the parties concerned? The question assumed such an importance that a very distinguished speaker went so far as to forego to proceed with his speech when he thought that the President disallowed his interpretation of the true compromise as stated by none of the speakers. The last issue of the discussion was a statutory time limit of fifteen years for the establishment of full responsible Government in the country. This had been adopted by the Bombay Congress, but Mr. Sastri pointed out in his amendment that such a limit was not only unreasonable but also impracticable. Mr. Sastri's speech when he rose to move an amendment to the resolution was a dignified one. This was a difficult task for he was conscious that the Congress being practically an extremist Congress this year had already made up its mind and a fair hearing was out of the question. In spite of those these psychological difficulties his eloquent earnestness and the argument succeeded at last in commanding the attention which it deserved. But where peoples minds are charged with emotions and especially when an appeal is made to an excited crowd it is not easy to make an impression. Mr. Sastri however has shown considerable courage in facing an audience already biased against him and his loyalty to his party and to his own political conscience found a wonderful expression in the spirited allusion of his admirable speech. He had but feeble support but when the record of today's proceedings is read by an impartial student, when the heart and passion no longer disturb his mind, Mr. Sastri's words of sober wisdom will be sure to tell. Mrs. Besant appeared as a peace maker; she tried her best to unite a divided house and was supported by men like Mr. C. P. Ramaswami Iyer and Mr. Jumnadas Dinorka das, but the storm was too violent and the battle too keen for any successful facilitation. The result of the discussion was a foregone conclusion and when Mr. Sastri's amendments as indicated above were separately put to the vote, very few hands were raised in their favour, and the original resolution was passed with acclamation.

The Congress was then adjourned till 12 tomorrow.

One doubts if the Congress will be able to get through its programme of business in this session.

DELHI, December 29.

It is becoming clear that a further cleavage among prominent Congress men is impending owing to sharp difference of opinion over the resolution on the demand for complete provincial autonomy at once and nomination of Mr. Tilak as a representative of India at the Peace Conference and the postponement "Sine die" of the resolution welcoming the announcement of the visit of Prince of Wales to India. Both Mr. C. P. Ramaswami Iyer and Mr. Bhurgri, General Secretaries to the National Congress have resigned and are not seeking re-election. It appears that the personnel of the Congress deputation will be reviewed by a committee of seven and it is understood that some of the leading Congressmen and women have in consequence of the recent resolution passed or pending before the Congress have declined to join the proposed deputation and a separate representative deputation of a composite and independent character to London next spring is being discussed in influential Congress circles.

Press Comments on Congress President's Speech.

LAHORE, December 28.

Commenting on the Congress Presidential address, the "Tribune" says:—It is a clear, forceful, eloquent and singularly outspoken performance unlike most of the presidential addresses in the past. It is concerned solely with one question, but that one question is comprehensive enough to embrace other questions. It is one long, sustained, manly and impassioned plea for Indian self-government, for in appreciation of that principle of self-determination to India which President Wilson has enunciated and the Allies as well as Central Powers have accepted for the whole world.

The "Punjabi" writes:—The President's speech gives a clear exposition of the fundamental principles and ideals which are engaging the minds of the foremost statesmen of the day. The principles and ideals which he demanded should be applied to India.

Press Comments on Presidential Address.

CALCUTTA, December 28.

The Calcutta papers this morning published leading articles commenting on the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya's speech delivered at the Delhi Congress.

The "Statesman" says: Pandit Malaviya's address at the Delhi Congress is an amazing exhibition of audacity. The Pandit took on himself and the Congress credit for the magnificent contribution which India has made towards the successful termination of the war. After taking exception to the above declaration, the paper says:—The Pandit contemplates a recasting of the Montagu-Chelmsford scheme with a view to producing an arrangement more in accord with the views of the Indian politicians. Mr. Montagu fondly imagined that his proposals would satisfy the demand which he and some irresponsible Ministers stimulated by their indiscreet utterances. When he read the speech of the Pandit he will discover that there never was so grievous a miscalculation. The Home Rule Congress, which ostensibly accepted the proposals, did so with the qualification that as they stood they were "unsatisfactory and disappointing." It is generally agreed even among those who accept the proposals that autonomy by instalments is a sufficiently hazardous experiment which may well be conducted for a prolonged period. Apparently the Pandit and his friends consider that by virtue of discussion devoted to this feature of the Montagu-Chelmsford scheme, the United Provinces and Bombay have already passed through the transition stage though the scheme has not yet been in operation. If the Montagu Bill is delayed much longer the Pandit will probably convince himself that the time has come for full autonomy in the Government of India as well.

The "Patrika," while reserving its comments for a future issue, says:—If the Congress at Delhi was a magnificent success the address delivered by the President, Pandit Madan Mohan Malaviya was worthy of the occasion. It was not mere foam and froth of usual type, but full of sound sense and practical wisdom. Everyone going through it will fully realize this fact and be profoundly impressed with its grandeur.

Commenting on the Congress Presidential address the "Englishman," while acknowledging that the speech is free from violent outburst against the British rule, says:—There is an attempt by the Congressmen to barter on the blood and sacrifices of the men who have never heard of them, and who, if they had, would only treat their demands for power with scorn. This perpetual essay to profit by other people's deeds is exemplified in these words:—"The contribution which we were able to make brought about a happy change in the angle of vision of the English Statesmen." In this case he refers to the people who have, as far as records show, not worked in munition factories, nor served in the armies—not even in the I. D. F.—nor lent money. There is really the outstanding misrepresentation that a Congress of a few thousand people speaks for the whole of this vast continent. This vein of exaggeration is familiar, but it does its work of splitting the ears of those who go to such assemblies not to hear truth but to be tickled as to their egoism and flattered as to their abilities. Doubtless, it suited its purpose, also it suited the other purpose of again showing that Indian politicians have yet to learn reason, common-sense and accuracy.

The "Bengalee" says:—We desire to congratulate the tone, temper and general drift of the address. Attention will be paid to the presidential utterance as regards the reform proposals. The points of agreement between the Moderates and the Extremists are set forth with considerable emphasis and the President had an object in view in doing so. Evidently he wants to bring the two parties upon the same platform in regard to this vital matter. The Extremist leaders are beginning to realize the untenable position which they assumed at the first publication of the reform scheme. There has indeed been a modification of their standpoint in view of the firm and courageous stand of the Moderate party. But it is necessary that there should be even a still more decisive change in the outlook of the Extremist party.

BOMBAY, December 28.

The "Times of India" characterizes Pandit Madan Mohan Malaviya's preliminary remarks as instructive and interesting and says:—"He will not sink differences by ignoring the Moderate party or by misrepresenting the attitude of the special

Congress." The journal adds:—"The Pandit's tactical advance towards the Moderates can hardly give satisfaction to anyone but himself, if indeed, he can feel satisfied with the deviant course he has pursued."

The "Bombay Chronicle" says:—The address is a full and happy exposition of the attitude of the country at the present crisis of its destiny.

The "Advocate of India" likes the Pandit's eloquent references to victory and to India's share in securing it, although the journal points out that most of the people he was addressing cannot claim an atom of credit for themselves, and characterizes the Pandit's claim, "We have helped to the full extent, etc.," as mere cant. The paper condemns his political views.

And Still they Come!

Another Newspaper At Allahabad.

ALLAHABAD, December 28.

It is announced that a new daily journal in English to be called the "Muslim Herald" will make its appearance in Allahabad from 1st January next. It is being started by the Mahomedan Proprietors of the City Press here and its tone, spirit and policy will be controlled by a syndicate. The announcement says that the paper will be devoted to the cause and interest of the Mahomedan community and will be no party paper pandering to the taste or vanity of any particular set or clique. It will advocate and promote the interest of the community as a whole. The proposed journal claims that it will be the first English daily published in Moslem interests.

A BEST OPPORTUNITY.

REDUCTION SALE.

FOR

THE CELEBRATION OF SUCCESS

of our Glorious Emperor and his allies in
The Great European War.

The following books of our publication
will be sold at reduced priced at the rate of
25 per cent. Less than the original cost

(Postage etc., Extra for all Books)

Mr. G.W.M. Reynold's Novels Big Type Editions.

	RS. A.
1 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 8 Vols.	5 0
2 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
3 Loves of the Harem, A Tale of Constantinople, 4 Vols.	3 0
4 Rosa Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
5 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
6 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
7 The Mysteries of Old London or The Days of Hogarth, 3 Vols.	2 4
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust—A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Mary Stuart or Queen of Scots	1 4
11 Soldier's Wife in 2 Vols.	1 4
12 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
13 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
14 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
15 Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

The above reduction will be allowed only for orders received from the 15th December 1918 up to 15th February 1919.

Apply to:—

The SUPERIOR WATCH CO.,

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్

బహుమానముల ననేకములను గడించిన

శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి

గ్రంథములు.

అమృతవలి

అశ్వత్థశ్రమన సవల. నవనవమ లాభానుభవము.

కల 1-4-0.

బుద్ధచరిత్రము

అవతారపుష్ప డను నీతనచరిత్ర మిక్కిలి మనోహరము గలిగియున్నది. చక్కనికైతి. మంచి అచ్చు. కల 0.8-0.

చిరునామా: ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలియము, 1154 కంబుకెట్టి పిల్లి, మదరాసు.

విరోధా యుద్ధ విరామము

(రైతు రుచి జన్మి)

ఇంగ్లండు

విల్సన్ గారు

ఇంగ్లండు నందు సన్మానము.

దోషపురము.

లండను, డిసెంబరు 28:— (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారు వచ్చినప్పుడు లండను నందున తేలిక దోషపురమును వాయువు చుట్టిన, పొగచుండుతోడనుండెను. పరాసు యుద్ధనాకము ఇంగ్లీషు ఛానలు నందు సగము మారమునకు (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారి నాకము తోడువచ్చెను. ఆచట దోషపుర కాణురయందు కావలికాదు నాకము కధిపతియగు ఎడ్విన్ రు కీన్సు గారు విల్సన్ గారిని గలసికొని వారికి సహాయము గావచ్చిరి. సహాయముగా దోషపుర తీరమునకు వాయువు సానుములను సముద్రమీనములు నూడ వచ్చెను. విల్సన్ గారు దోషపురపు చేరినతోడనే వారిగారవార్డులు ఫీరంగులు కాల్పులడెను. రేవుగట్టుల కిరు వైపులను నిలిచియున్న పోర్ బృందములు, నాకల నుండు నిలిచి యున్న నావికబృందములు జనుభ్యులను గావించిరి. రాజు గారి తరపున కావాలి ప్రభువు (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారిని కలసికొనెను. దోషపురపు మేయరు విల్సన్ గారికి సన్మాన పత్రము నొసగెను.

వేరింగుక్రాసు

విల్సన్ గారు వేరింగుక్రాసు స్టేషను నుండి బయటికి వచ్చి నప్పుడు లండను టవరు నుండియు, హైడ్ పార్కు నుండియు 41 ఫీరంగులు కాల్పులడెను. విల్సన్ గారి మార్గము ఆతి శోభాయమానముగా నలంకరింపబడియుండెను. పెద్దచుండెరము లతో గాక సామాన్యగృహములను నూడ విశేషముగా నలంకరించిరి. (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారు వచ్చుటకు నాలముండే జనులమాకము ముఖ్యముగా వేరింగుక్రాసు స్టేషనుకు బయటకు, ట్రాఫాల్డరు స్క్వేరు నందును, హైడ్ పార్కు దగ్గరను, బకింగ్ హామ రాజచుండెరము దగ్గర గుమికూడి యుండెను. రాజచుండెరమున కెదుట నలంకారములు ఆతి ప్రశస్తముగా నుండెను. వరుసగా మార్గము పొడవునకు పతాక స్తంభము లవై ఆ నేకములగు యూనియన్ జాకు పతాకములను, ఆమె కిను పతాకములను నెగురుచుండెను. రాజు గారును, రాణి గారును, రాజబంధువులను, లాయకులను, బాల్కురు, కర్జును ప్రభువు, రాబర్టు సెసిల ప్రభువు, జనరలు బోధా, సర్ రాబర్టు బోర్డెన్, జనరలు స్ట్రెయిన్, ఛాన్సలరు, బోనర్ లా, ఆస్టిన్ ఛేంబర్లెన్, సర్ జార్జి బార్న్లెయి, సర్ ఎలిక్ గెడ్డిస్, మేయరు, ఎడ్విన్ రు సర్ లెమిస్, జనరలు రాబర్టుస్ గార్లును ఇతర జనరలులను, ఎడ్విన్ రులను హ్యాంప్టన్ గారును, వికా సీరు మహారాజు గారును విల్సన్ గారికి సన్మానము నొసగిన బృందమునందుండిరి. లాయకులను, బాల్కురు, రాబర్టు సెసిల ప్రభువు గార్లతో విల్సన్ గారు ముచ్చటించుట ఆధికవాత్సల్య నూచకముగా నుండెను. గ్రెనేడియర్ గార్డుల నందలి బ్రాండు వారు ఆమెకిను జాతీయగీతమును పాడిరి. విల్సన్ ప్రభువులు స్టేషను నుండి రాజు గారి బండిలో బయటికి వచ్చినప్పుడు లక్షలకొలది జనులు స్వాగతవాక్యములను వికకంఠ్యముగా బలికిరి. ఇట్టి సన్మాన ఘోషములు ఇదివఱకెన్నడును లండను నందు వివరింపబడియుండలేదు. కాల్పులనుండిన ఫీరంగుల ధ్వనియు విల్సన్ గారికి తోడుగవచ్చుచుండిన విమానముల ధ్వనియు చర్చింపబడిన ధ్వనియు తాత్కాలికముగా వివరింపదగిన ప్రజల కంతనాదమే వానినన్నిటిని మించినట్లుండెను. (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారు ఆత్మత్సాహముతో తమటోపిని తీసికేసి చిరు నవ్వుతో తలవంచుచు ప్రజల సన్మానమునకు తమ అదరణ మును వెలిపిరి. విల్సన్ గారి తోడుగా వచ్చిన 40 మంది ఆమె కిను వార్తాపత్రికా విశేషములు మార్గముపొడవునకు తాము చూచిన ఈ సన్మానము ఆతి ప్రశస్తముగా నుండెనని చెప్పిరి.

సన్మానము.

విల్సన్ ప్రభువులు మారల్ బరో చుండెరమును తేరి నప్పుడు ఆచట బరిగిన సన్మానములు ఆతి ప్రశస్తముగా నుండెను. ఆచటనుండిన ఆల్బెర్ట్ రాణి గారును, నార్వే రాణియు, బెల్జియం రాజకుమారుడును, విక్టోరియా రాజకుమారుడును

రితయు చుండెరమునుండి కావలినడకతో బయటికి వచ్చిరి. రాజ మాత ప్రభువులకు స్థల మొసగుటకు జనసమూహము కొంచె మవరకు తొలగెను. విల్సన్ గారు వచ్చుటతోడనే బండియందు ఒకవైపున మొదటిస్థలమునందు కూర్చుండి యుండిన విల్సన్ గారు యుండుచు నంగి రాజమాత ప్రభువులకు నమస్కరించిరి. రాజమాత ప్రభువులు తమ యూశ్వతోడను, చేతుల తోను తమ స్వాగతములను వెలిపిరి.

ఆమె తోత్సాహము

విల్సన్ గారు రాజచుండెరమును బ్రవేశించునప్పుడు బయట మూగియున్న ప్రజలు ఆమె తోత్సాహముతో కరతాళ భ్యులును గావించిరి. తరువాత కొంచెము సేపటికి విల్సన్ దంపతులు రాజచుండెర పురోభాగమునకు వచ్చిరి. వారి వెంట రాజు గారును, రాణి గారును, మేరీ రాజకుమారియు కానాలు ప్రభువులను వచ్చిరి. విల్సన్ గారు ప్రజల సన్మానమునకు అదరణనూచకముగా తలవంచి తన టోపిని తీసి మెకెత్తి ఆడించుచు కొంచెము సేపు తలవై నేమియు లేక నిలుచుండిరి. ప్రజలు ఆమె తోత్సాహముతో జను ఘోషములు గావించుచుండిరి. ఆచట రాణి గారికొక చిన్న యూనియన్ జాకు పతాకమును విల్సన్ గారి కొసగగా వారు వానిని ఆ నేక పర్యాయములు ఎగురవేసి తమయుత్సాహమును బ్రకటించిరి. విల్సన్ గారు వానిని తమ భార్యతోడను ఆమెయు వానిని ప్రజలయుత్సాహమునకు ప్రతిగా ఎగరవేసి ఆనందమును వెలివిచ్చెను. విల్సన్ గారు తమకొసగబడిన సన్మానమునకు తమయానందమును జనసమూహమున కెఱిగించుచు కొంచెము పునస్సరించిరి. ఈ యుత్సవము జరుగుచుండగా, యుద్ధసమయమునందువలె 5 విమానములు రాజచుండెరముపై ఎగురుచుండెను.

ఒక సంవత్సర వర్షము.

శనివారమునాడు గ్రే ప్రభువు గారి అధ్యక్షత క్రింద సర్వ జాతిసంగమియమునూర్చి ఒక సంవత్సర వర్షము విల్సన్ గారిని దర్శించును. ఆ సంవత్సర వర్షమున (వెసి ప్రభువును, జనరలు స్ట్రెయిన్, ప్రొఫెసర్ గిల్బర్ట్ మర్రె గార్లు నుండురు.

విల్సన్ గారి ప్రత్యుత్తరము.

లండను, డిసెంబరు 28:— (వెసి డేంట్లు విల్సన్ గారు దోషపురమున ఒకర్ మేయరుగా నొసగిన సన్మానమునకు ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నిట్లనిరి. "మనచుండెరమున గలసి ఆ నేకకష్టముల ననుభవించితిమి. కాన మనచుండెరమున ఆన్యోన్యముగా స్నేహితులవలెను సంబంధులవలెను నూతనవిధమున దలంపనలెను. ఏకాభిముఖ, ఏకభావము, ఏకకార్యమును ప్రజలకు సంయోగము గలిగించియు ఇంకేమియు సంయోగము నొసగబాలదు. ఈ యుద్ధమున నెన్నికష్టములు ఎన్ని నష్టములు కలిగినను మనమెప్పుడైనవానిని జై ప్రీతి దెచ్చుకొననో, అని ఆన్యాయుడు నిరంకుశత్వము నణచి లోకమునకు తేరుము నొసగుటకొకే గాక న్యాయభర్త సంస్థాపనమునకు కలసి పనిచేయుటలని యున్న మహాజాతుల సంయోగభావముకొల మను ఈకష్టము లనుభవింప యోగ్యులని మనము గ్రహించుచుము. ఇచ్చట ఏకాభిప్రాయమునకూర్చి యుద్ధాంతరము జరుగవలసినకాంతికి ఆత్మ్యత్వ విధానముల సేవలనుచుండిన వారిలో నామనస్సుకు నూడ చేర్చు నవకాశము గలుగుట నా కధికానందమును గలిగించినది."

లండనులో బెర్లిన్ హాటలుకు బయట విల్సన్ ప్రభువులు యుత్సవము పిక్నూక్ కిల్లి వైపునకు చులెను. ఆచట ఆమెకిను ఆధినికేతమున ఆమెకిను విల్సన్ గారికి స్వాగతము నొసగిరి. ఆమెకిను నావికా, సైనికోద్యోగులు విల్సన్ ప్రభువుల వైపున వర్షమును గురిపించిరి.

సర్వజాతుల సంయోగము

లండను, డిసెంబరు 28:— సామాన్య యుద్ధమంత్రి వర్గమువారు ప్రతిదినమును రెండుపర్యాయములు ప్రధాన మంత్రి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమగుచున్నారు. సంధిసభలో చర్చింప బడవలసినయున్న విషయములను వారు జాగ్రత్తగా యోచించుచున్నారు. విల్సన్ గారు రాకయుండు ఏదో యొక సమాధానమునకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. సర్వ జాతుల సంయోగవిధానమును గూర్చి పరాసువార్తా పత్రి

కలు ప్రధానసామ్రాజ్యములను యుండుగా నూచించుచున్నది. అందు యుద్ధసంబంధవర్తకముల నిర్ణయపు తేర్పాట్లను, నిర్బంధపంచాయితీ తేర్పాట్లను తేర్పాట్లను ప్రజాజాతులందు ఆన్యోన్యసంబంధముల సేవలనుటకు సర్వజాతి మహాసభ యును ఇందు గలవని చెప్పబడినది. ఈ సభలోనికి తటస్థులును రావీయబడుదురని తెలుపబడినది. తృప్తికరమగు విధమున పూచీల నొసగునన్న ఏదోకమును సర్వజాతి సంయోగ సంఘమున కేర్పకొనబడవలయు గాక సర్వజాతిసంయోగ సంఘమున కేర్పయున్న కేకములతో సమానహక్కులను గలిగి యుండదు. జర్మనులు తమ ఋణములను తీర్చివేసిన వెనుకను ఆన్ని దేశములతో సమానముగా గ్రహింపబడును.

నూతన గౌరవవిరుదము

లండను, డిసెంబరు 28:— అక్షర ఆధుని (లిటిల్ ఎం) రు అను గౌరవవిరుదమును సేవలోని వారికిని అన్యంబుల కేయుటకు రాజు గారి లోక యేర్పాటు చేసిరి. అందు గౌరవ విరుదముల బడయుటకు యుద్ధమునందు పనిచేసిన సైనికోద్యోగులకును ఇతరులకును హక్కు గలదు.

హిందూ దేశ సేన

లండను, డిసెంబరు 28:— ఈ క్రింద శ్లోకమునబడిన వారును సేనయందు ప్రత్యేకించుచు సేవచేసిన సర్ దక్షులు హేను గారు ప్రకటించిరి. —కర్నూ ఎ. డబ్ల్యు. వెక్. ఎల్. ఆర్. వాసుక్, లెఫ్టెనెంట్ కర్నూ హెచ్. ఇ. వైస్.

అల్లిగ్రాఫ్ సాకర్యము

లండను, డిసెంబరు 27:— జనరల్ 16 తేది నుండి స్వతః కేసునుండి విడదలములకు గాని బయటనుండి స్వతఃకేసునకు గాని పంపబడు తంతివా ర్తలలో క్లుప్తమగు అల్లిగ్రాఫ్ చిహ్న నామాల ఉపయోగింపబడవచ్చు నని పోస్టుమాస్టరు జనరలు ప్రకటించిరి.

శాంతి, పరిశ్రమలు.

లండను, డిసెంబరు 28:— యుద్ధస్థితి నుండి కాంతిస్థితికి వర్తింపలనుమార్పు సందర్భమునూర్చి చర్చిలుగా యవస్థనించుచు "ఒక నాకను నడపుటకు ఒకయంత్రిమును పంపుచు యమున ప్రయారిటి సర్టిఫికేటు (ముందుగా వెడలు యోగ్యత) లేనందువలన ఆ నాక నిలచిపోవలసినచేసి ఇంచితపు ప్రభువు గారు చెప్పిన విషయమున కాధారము లేదనియు ఉత్కృష్ట గోనుటకు గాని ఓడ నడుపుచుంట్రిమును తయారుచేయుటకు గాని ప్రత్యేకముగా సమ్మతిచేసికొనుట యిప్పుడు అవసరము గాదనియు చెప్పిరి.

మరణములు.

లండను, డిసెంబరు 28:— సర్ ఎఫ్. ఎ. రాబర్టుస్ గారు, చిత్రలేఖకు డాక్టరు పెరాగిని అనునతడు మరణించి రని ప్రకటించబడినది.

సమాధి

రమ్యాస్థితి

లండను, డిసెంబరు 27:— రమ్యము వాయువార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది. పోలండునందలి టామాషె అను జిల్లా యందు ప్రభుత్వమువారి సేనకు బోల్షెవిష్టులు నిరాయుధులనుగా చేసిరి. డొల్బోవా జిల్లా యందు బోల్షెవిష్టులయ పోలిషు సైనికులకును యుద్ధము జరిగెను.

బోల్షెవిష్టు డిప్లొమారులు

లండను, డిసెంబరు 27:— ఎడ్విన్ రు వారిల్లు ప్రకటించిరి:— కెలిఫోర్నియా నాక అధిపతులగు కెల్వెక్ థనీజరుగారు రెండు బోల్షెవిష్టు డిప్లొమారులను పట్టుకొంటివనియు అందు ఒకటి రీవాలు ప్రాంతమునందున్న వీధి స్తంభమును యాట్టించుచుండె ననియు తెలిపిరి. ఆ నాకలయందలి నావికోద్యోగులను నావికులను ఖైదీలుగా పట్టుకొనబడిరి.

సెర్వియా

సెర్వియా, మాంటెనీగ్రో

కోపన్ హేగను, డిసెంబరు 28:— మాంటెనీగ్రో రాజ్యాంగ సభ (స్కూప్టిన్) వారు మాంటెనీగ్రో సెర్వియాతో గూఢుటకు నిశ్చయించిరి ఆ గ్రామ అను స్థలమునుండి వచ్చిన తంతివార్త తెలుపుచున్నది.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ప్రజల యిబ్బందులు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యా, నెల్లూరు తాలూకా సర్వేపల్లి యను గొక గ్రామముగలదు. ఆ గ్రామమునకు చుట్టుపట్టు 7,8 గ్రామములుగలవు. ఆ గ్రామమును చుట్టుకూడ డిజిటల్ లోబడియున్నది. ఆ గ్రామములవారు స్థాంతులు వరైతాలు కావలసియుండినపుడు ముత్తుకూరు పోలెయి. ముత్తుకూరు గుమారు పడిమెట్లలోగలదు. వడ్డాలయలో ముత్తుకూరు పుట్టుకు సర్వేపల్లి చెరువు అటగుకాల్వ యగు నక్కల కాల్వయొక్కటి అడ్డ మున్నది. గుమారు 4-5 మాసములవరకు దానిని దాటుటకు వీలుండదు. ఇందువలన మొదలైనపువారు సర్వేపల్లి యిసుకపాలెం నిడుగుంటపాలెం పొట్టెంపాడు వరైత గ్రామములవారికి సౌకర్యముగా ఉండుటకు హెడ్ క్వార్టర్స్ గ్రామమును సర్వేపల్లిలో నై నా లేక యిసుకపాలెంపొట్టెంపాడునానరే ఒక స్థాంతు పెండరును నియమించుటకు రయతులు అట్టి చాఖల్ చేసికొని యున్నారు. కాబట్టి దొరతనపువారు స్థాంతు పెండరు సెకని నియమించురు రతి కోరుచున్నాము.

సర్వేపల్లి, గన్నవరం- రామరెడ్డి.

II

బాపట్ల తాలూకా గ్రామోద్యోగముల సభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యా, మదరాసు దొరతనమువారు 1894 సం॥పు మదరాసు ప్రావిన్సులలో ఎట్టేట్ల గ్రామములకు ఆర్డర్. 1895 సం॥ మదరాసు మంజూరీపత్రము గ్రామోద్యోగముల అట్టలను సవరింపదలంచి భార్యపేటలూ జిల్లాగజటీలలో సెక్ బిల్లు జరగామాన్యులవ్వక నిమిత్తము ప్రకటించి యుండి ఈ బిల్లును చర్చించుకొరకు డిసెంబరు, 21, 22 తేదీలలో తెనాలి పురమున గుంటూరు మండల గ్రామోద్యోగముల మహాసభ జరుపబడినది. నాటిసభలో తాలూకా వారి గా గూడ బిల్లును గురించి విమర్శించి వారి అభిప్రాయములను ప్రభుత్వము వారికి విన్నవింపరలె నని సంకల్పించుకొన్నందున దాని నిమిత్తము డిసెంబరు 31 తేదీని రావుబహదూరు జేర్రాజు కృష్ణయ్య పంతులుగారి యాజమాన్యముకింద (బాపట్ల పురము వాట) ఎడ్యుకేటర్ గారో సేవను మిమోరైజర్ టువునువోలలో పగలు 11 గంటలకు సభ జరుపబడును గాన తా మెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు. మీ రాసభలో ప్రసంగించదలచిన యెడల ఆవిషయమును ఈ నెల 29 తేదీలోగా తెలుపగోర నాము. ఈ త్రర ప్రక్రమములు బాపట్లలో శిఖరం-వేంకట చలపతిరావు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు. కైకవారి గా రగు బాపట్ల ఆస్పత్రు గారితో జరపరలెను.

బాపట్ల, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు.

III

హరికథా పోటీపరీక్షలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యా, కృష్ణాజిల్లా నంది గామముందు రాబోవు ఫిబ్రవరి నెలలో జరుగబోవు పోటీ పరీక్షలకు దరఖాస్తుదారు లీక్రింది యంతములను బాగుగ గమనింపవలయును. ఆదిభట్ల వారాయన దాసుగారే పరీక్షకులలో సెక్రటరీ గా నుండునను వార్త యబద్ధము. వారందుల కంగీకరింపరు.

- 1. గ్రంథము నెంతమాత్రము వదలగూడదు మార్కులు 15, 2. కథ చెప్పవలయు వ్యాకరణయుక్తముగ మాటలాడుట మార్కులు 15, 3. గ్రంథములోని కీర్తనములను ఆయా భాగములలో బాడి ఆయా తాళములను సరిగా చేయుట మార్కులు 20, 4. ఆయా తాళమున కనుగుణ్యముగ స్వరము చేయుట మార్కులు 15, 5. రెండవ్యక్తులకు తక్కువ లేకుండ ప్రతికృతికి స్వరముచేయుట మార్కులు 15, 6. స్వరము చేయులేవారు శబ్దముచేయువచ్చును మార్కులు 10, 7. కృతిన సాడిగాని, పద్యమును జదివిగాని వెంటనే వాని యర్థమును తెప్పట మార్కులు 10, 8. పదార్థమును సరసాభినయముచే నూచించుట మార్కులు 15, 9. కథను రక్షికట్టించుట. మార్కులు 15, 10 4 1/2 గంటల కాలములో కథను పూర్తిచేయుట మార్కులు 10.

హరికథా పోటీపరీక్ష తుర్ల పాటి-నుందర రావు. నంపునా-నంది గామ. వ్రెసిడెంటు.

IV

కృష్ణామండల గ్రామోద్యోగముల సభ

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యా, గుడివాడ తాలూకా గ్రామోద్యోగముల సంఘమువారు బెజవాడ పురమున సంక్రాంతిలోపుగా వైసభను ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రయత్నించుట జరుపుచున్నామని తమ ప్రతికలో ప్రకటించిన వ్యాసమును చూచితిని. ఆ సభకు మోచర్ల రామచంద్ర గావుగారు భూపతిరాజు వేంకట పతి రాజుగారు, దుర్గిరాల మూర్త్యపతికారావు గార్లలో నె తనైనను సభాధ్యక్షునిగా ఏర్పాటుచేసిని బాంబుకుని నాయకత్వమును, జననీ మొదటివారముగ కిస్తీ అంతఃప్రతి గా నుండెడు. కాబట్టి అందరు గ్రామోద్యోగముల సభకు వచ్చుటకు అవకాశము ఉండును గనుక సాధ్యమైనంతవరకు మొదటి వారములోగ నే యేర్పాటు చేసి, ఆ తారీఖుకు ప్రతికల ద్వారా తెలియజేయుచో నేను జేసెద యెక్కువమంది గ్రామోద్యోగముల సభకు వచ్చేలాగున యేర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నించెదను. చాలామంది గ్రామోద్యోగములకు ఈసభ సంగతులు తెలియవు. కాబట్టి తమకు దగ్గరనున్న గ్రామోద్యోగములకు ప్రతికలను చదువుచారు నోటినులనంపి సభకు వచ్చేలాగున యేర్పాటు చేయుటకు కోరుచున్నాను. అందరు గ్రామోద్యోగముల పూనుకొన్న గాని యీసరి కా నేరదు.

కానూరి వేంకట రామయ్య.

వడ్లపల్లి, గ్రామమునసభ.

V

కమ్మవారి సీసమాలిక.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యా, 23-12-18 తేదీ ఆంధ్రదిన పత్రికలో ముప్పది యెద్దరు కమ్మవారి సీసమాలికలో లోమిడ్డి చరణములు వ్యాపి కొడుకచణములు తెలిసినట్లయిన వ్యాపియని గు. నాగయ్య చేదరి గారు వ్యాపివారు. నావద్ద పూర్తిగా లేక యున్నంత వరకు వ్యాపివారు. దయచూచి తమప్రతికారమును ప్రకటించ ప్రార్థించెద.

సీ॥ శ్రీ కటకకర్పాట సింహాస్థనమున యల్లగా రావిళ్లపల్లె ఖుముడు. త్యాగభ్యజంబొప్పు నేక నల్లలకెక్కు యెలమిసాయప నేని వెంకటాద్రి ప్రజాశ్రేష్ఠ్యం దతిక్యపాధితుండు పెయ్య సానిటలండు తిమ్మపురుడు. కొండవీటిసీమకు మవలజేరు కామి విధివుండు అట్లూరి వెంగళన్న. సంగీతసాహిత్య చాతుర్యవభోజ యంచయార్గగడ్డ కందినీకు. రాజమంతురికి రహినాళితులబోచె శ్రీక మొప్పగా కాజ తిమ్మనీకు. రాయచండ్రులరీ రహినాళితులకచ్చె పరికింప యలయంచి పర్వతాల. దానభక్తులులంగ తారతమ్యములెంచ దానివెంగన్న భర్తకాలి. కొలూకొల్లగో మానిలెండయందు జేరప్పన్ను నేని అనంతవిధుకు. పరమపర్యాకుండు పలుకొన్య సింహాంతు జగతి పర్వతనేర జగవిధులు. వర్ణంప గాకార్యకంతు దుకరిగి నరసింహగూడన సహిమదుండు. మాటకప్పరవాడు శ్రీ నారేంద్రుండు బొప్పనవారినికు బుధులుపాగడ. ఖుముగా పరశుప కారమాధుచేత పులిత కొయ్యారెడ్డి పడిగనీకు. కాకులేశ్వర సముఖంబున ఉత్తర్యుడైట్టిచె చలసానిసరినీకు. బంగళ నేపాళ పాండ్యభూములయందు పొగడొండ లింగులు పులుకుడు. కలిపుంకవులచేత విమతి గాకృతులొండ జేడ్ల వీరభనేని వెంగటాద్రి. రాజాధిరాజులు రయ్యరి మన్నింప జేరొండ కొదాటిపేరినీకు. భూమిప్రతాపవిక్రమణచే వర్ణిల్ల గణుతింప మండగంగినీకు. దిగ్విజయయందు మునిగనిజక్తి రి ఆపుర పిన్ను నేని వెంగటాద్రి కొడవీటిసీమకు దండిగా విలసిల్లె తగువాళెడ్డి ప్రతాపదనుకు ॥

అడ్డాడ

వీరపనేనిబసవయ్య.

23-3 తేదీ, సోమవారమున సకలసమస్త సంపన్నులును, వీరికాపుర సంస్థానపు నివాసు మొక్కపాటి నుబ్బాగా యుండుగారి యకాలమరణమునకు శోకింతులై, పితాపురము దివ్యూటి తపాస్వీడ్డారు జి. వైద్యనాథ ఆయ్యరవారి యాధిపత్యముకింద, పురవాసులసభ జరుపబడెను. స్వర్ణములయిన దివానుగారి శుగుణసంపత్తిని కొనియాడుచు సుపన్యాసము లీ యుచుదినవి. శోకరసభరీతములైన పద్యములు చదువఁబడినవి. ప్రజల హృదయపూర్వకమైన సానుభూతిని, విచారగ్రస్తులై యున్నవారి కుటుంబమువారికిఁ జెలియఁజేయుటకు, వారి పేర నేజీని యొక స్మారకచిహ్నము నెలకొల్పు నేర్పాటు చేయుటకును తీర్మానములు గానింపఁబడినవి.

హిందూ బాలికాపాఠశాల.

20-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 3-30 గంటలకు ఏలూరు పవనరసిధి మునిసిరల్ హిందూ బాలికా పాఠశాల సాంకేతికకోశ్యము విస్సన్న చేసి, గుడేపల్లి యెట్టేట్ల జమిందారు మోతే గంగరాజుగారి ఆధీనతముక్రింద ఏలూరు పురమందినమున ఒక సభ జరిగెను. సీతానవాసము నాటకరూపముగ ప్రదర్శింపబడెను. కోలాటము, ఆరోగ్య సంభాషణము (డిబ్బు జరపబడెను. గర్భ మోటు (ట్రయింపు న్యూటు హెన్రుమాస్టరు పద్మ సీతా గానకర్త బి ఏ ఎల్ టి గారు పిల్లల తర్ఫీదును గురించి ఉపన్యసించిరి. పిల్లలందఱు నైపుణ్యమును హెన్రుమాస్టరుగారును యగీతము మాస్టరు గారును వాలికలందు మై కమశ్రీధర్ పాటుపడినందులకు నెంతయోసంతసించి పిన్ను నేని వేంకటరమణయ్యగారు వారి శిష్యులును యూకు బంగారపు పతకములను ఇచ్చిరి. పర్వా దానుస్వామిగారు బాలికల నిమిత్తము మరయొక పతకము సేసగిరెను. బాలికలకు రెండుబంగారు పతకములును విజయల పెండిసాయమును ఆగ్రాసనాధిపతిగారిచే బహుమతు లిప్పించబడెను. ఆగ్రాసనాధిపతిగారి యుపన్యాసముతో సభ యుగింపబడెను. — ఒక విలేఖరుడు.

గుంటూరు జిల్లా పేరాలలోని ఆర్యబాలసమాజము వారిట్లు వ్యాములున్నాడు:—గుంటూరు జిల్లా బాపట్ల తాలూకా చీరాల గ్రామమున పేరువ్యాపివ్యాపిని ప్రజల ననేకయియులసాలు చేయుటయు ప్రబలించు ఇండ్లకు వదలి పేరాల గ్రామమునజేరి గుర్తీతముగా తిరుగ స్వస్థానమునకుండేరు టము జురరకు పత్రికాముఖము వినియేయుంకిరి. ఇప్పుడు పేరుజేత పేరాలపురపీఠమున గుమారు 10-12 కోజుల క్రిందట నలంకించి మహావాచకవ్యముతో కాన్యక్రియమును సాగించుచున్నది. ఇప్పటికి గుమారు 30-40 మంది ఆయన్లుకొమ్మెరి. జనలందరును గ్రామమును వీడిచీరాలలో కొందరును ఉంజెనెను. పాకలలో కొందరును నిరసించుచున్నాడు. గ్రామము ఎడమయెడలపట్టికిర మొండి దైర్యముతోనో మరే కారణమునో ఉన్న పదిమందిగోను నిత్యము కొందరికి తగులబాల్లును మరణములకు కలుగుచునేయున్నది. బాంబ్ చేసి, వేలపాతెం, పుదిళ్లపట్టి వాయులపల్లి మున్నును ప్రజేశములలో పేరు మిమ్మటముగా వ్యాప్తగుటచే ఆక్కడివారందును నిరవక చీరాలలో నిరసించుచున్నాడు. పేరాలకు చుట్టుప్రక్కల నుండే గ్రామములు పేరాలవారికి తమ గ్రామములకు రావ్యుకుండుచే పేరాలప్రజలకు చీరాలలోనే చేరవలసిరచ్చింది. ఒక్కొక్క చిన్నయింటిలో నెన్నియో పెద్దపంసారములు ఇమిడియున్నవి. చీరాల జనసమగ్రమునలెండి యున్నది. చీరాలలో నిప్పటికి తొందరలేదు ముతేపు. గ్రామములోని అక్కడక్కడ చూరెయ్యవారు ప్రత్యక్షులుగుచున్నదని చదంతి. ఇక్కడకువ ఈ వ్యాపి వ్యాప్తి యయ్యెనేని యింతమంది జనులకె యేమికావలె? ఇది చరకు చీరాలలో పేరువ్యాపించిన సమయము చేసినకాలము. ఇదియున్ననో నిండుచరకాలము. పాకలే కరణ్యమనుకొన్నను చలివారే బడి వారలకి నన్ను నేమో యని సంకోచము.

పేరు చీరాలలోను ఇతర గ్రామములనుండి యిక్కడికి వచ్చిచేరిన వారిలో కొందరికిని తగులబడు ఆయాకోకులను వెంటనే వారివారి గ్రామములకు పంపిచేయును తటస్థించి నది. గుంటూరునుండి వచ్చిన యొక బిడ్డ యాగ్వాదచే చీరాల గ్రామముననే మరణించుటయు ఆ కారణముచే 3-4 గ్రామములు మూడుగుటయు మాడ సంభవమయ్యెను.

ఒక విలేఖరు డిల్లుగ్రామము నున్నాడు:— వికాఖ కట్టణముజిల్లా ఆనకాపల్లి గ్రామములో స్వర్ణరత్నముల వారికిఁ దగు జ్ఞానము గీర్వాణాంధ్రాగ్రములఁ గలుగఁజేయు దలంచి మురిగిమహాధీశులగు కోటిలింగస్వామి “కాళియుక్తికత్వర మార్గభాషన బహుళవిదియ గురువారము కోజు 19 తేదీని “మహాలింగస్వామి భర్తృహృతశాల.” యను పేరకాపాఠశాల స్థాపించి. ఇందు కాళిభట్ట కృష్ణ రామకృష్ణ గారుసాధ్యములుగ నుండిరి. పాఠశాలలోజేయు లేవఁగ (1) ఆర్యసాహిత్యసమాజ, ఆంధ్రగిద్దాలయ, విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్పరీక్షలకు విద్యార్థుల సంసిద్ధులఁగావించుట (2) నూలి చేసి జీవించుకొనవారి కయిన విజ్ఞానము గలుగఁజేయుట (3) వైద్యభక్తులు నానుప్రాయ విమర్శించి నైపులను బోధించుట. ఆర్యగ్రామనివాసులు రాఁగోరేని పండితులకుఁ జెలియఁజేయువలెను. ఈశాలలోఁ బ్రతివారము వైసభర్మ వైసమత విషయకోశ్యసములు కాళిభట్ట కృష్ణ రామ కృష్ణ గారిచ్చెదరు.

సిద్ధాద్రి సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేటువేటు భాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యీయబడును. కాబట్టి యువ శ్రేణిక మహాశయులు యథా ప్రకారము తమ వ్యాసములను దీసెంబరు నెలలోపల పంపివై వేర్వేరునబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక, మంచిమారు

డబ్బీ 1-కి ఆ. 6. 12-కి రు. 8-8 10-కి రు. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చచ్చుముదగాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్లములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టుచున్నది. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు :—దురద్ర, ఈగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికారుట, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కాంచెముగా లేది కేరళముంటే వ్యాపించి నిద్రపట్టని జిల విర్పడును.

చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. మంచు లోచర్లములోనికి పోవు యను. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టుకుండ కేయకలయను.

అమృతాంజనండిపో - బొంబాయి - మద్రాసు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(984) ఈ ఆత్మ్యా గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ ద్యునీ, వాస్టామనము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్ర కాత్మ్యము, భూమివైద్యము, మంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల పేజీ మూడు, విచిత్రవిద్యవైద్యము గలవు. ఇంతేగాక మనఃశక్తిని మూలముచేసి, మూమిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీరములో సమాధియగుట, కేరళములేని తిలకాయచేసి మాటలాడుచుట, భూమిపై గజముయెత్తున గాలిలో మనఃశక్తిని నిర్వహించుట గలవి మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యవధియగుగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారింటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూ॥లు పి ఆర్ జవాగ్గర్ల బాయిలు, బంగ్లా. (గుంటూరుజిల్లా)

కుంకుమపువ్వు :—ఈ మొక్క నూర్మనిమాత్రము వలన మంచుపువ్వు వెల తగ్గించబడినది. కావలసినవారు వెంటనే తమ ఆడవలను రిజిస్టరు చేయించుకొని నూతన సంరక్షక క్యాలెండరు వొకదానిని పొందు తుదియు. (1897) ఎస్. వారాహణ అంకుర, 21 హార్వెమిషి, ఫోర్ట్, బొంబాయి

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న “ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామోజిషన్”ను యుపయోగింపవలయును. దానిని నివయోగించిన బాయిలర్లు శ్రుష్టపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుష్ట పట్టుకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యుపయోగి చినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలజాను గురించియు అసలు యేజుట్లకే వ్రాయవలయును

వీ గొట్టములగుల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రెలయన్న ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్ట వెం 55కి రు

389

మదరాసు

(వీ కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

క్రొత్త ఆర్థికయుద్ధము

ఇప్పుడు ప్రపంచయుద్ధము సుఖకరముగ నంత మొందినందువలన మీ మాతృదేశము యొక్క పారిశ్రామిక ముక్తికై పోరాడవలయునని ఇందు మూలముగా మీ ముక్కు హెచ్చరించుచున్నాము. భారతమాత తమ పుత్రులందరు స్వదేశీ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహ పరచెద రని తలచుచున్నది. సంక్రాంతి పుణ్యకాల మే తెంచుచున్నది. జ్ఞాపకము తెచ్చుకొని మా కంపెనీలో సభ్యత్వమునకై మీ పేళ్లను రిజిస్టరు చేయించుకొనుడు. పేరు 1-కి 25 రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశ రుసుము 4 అణాలు. ధరఖాస్తు పత్రములు వగైరాలు దరఖాస్తు మీద కంకబడును. 962

స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్, (బాంబి: మధుర. కంజీవరం.

మోహిని తైలము :— శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0

అమృతాంజనం డిపో, 8, తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు.

క్రికెటులైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చ. గుని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0.1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్పొరేషన్, పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

301 పాత్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధివచ్చు పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను అమలకొలది నీసాను విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింగాపూ, మలయద్వీప, గోవా, ఫిజి, బెంగాల్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేయొక లోకామయవార” కన్నా మాత్రం నీసా మీ యింట నన్నయెడల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గజము శిష్టి, బలహీనత, అశారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న చిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాముపు, మరియు ననేక రోగములను, ఈ సిద్ధాంతముతో నేవననే శాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో నశకవిధము లగునట్టియు సుపర్యోగరచులగు కర్నాటక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయబడుచుండు.

డికెన్సరై న యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి నీసానుకు రుసు ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతి నీసాతో గూడి యుండును. 250 మాత్రమున నీసా 4 అణలు మాత్రమే.

6 నీసాల లోకసారి తెప్పించుకొని పాల ఖర్చుతోడే రు 1-8-0. 3. నీసా లోకసారి కొనిన 2-14-0. 2. నీసా లోకసారి కొనిన 5-0-0.

సమస్త రోగములకు మార్గత్రయముగా, దీని సిద్ధాంతములు దొరకును.

వినియోగము :— శ్రీ నీతా రామవైద్యశాల, మైసూరు.